

EVANGÉLIKUS Élet

Lekopott a máz,
avagy Isten keze

Maroknyi
magyar
kítartása

Van olyan,
hogy túl késő?

„Jó nekünk itt lennünk”

Generációk, felekezetek, nemzetiségek összhangban Domonyban • 28. oldal

Kamerával
megfigyelt
terület!
(rögzitett felvétel)

A LUTHER KIADÓ AJÁNLTATA

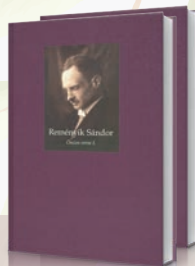
KEDVEZMÉNYES KÖNYVVÁSÁR JÚNIUS 30-IG

James Barr:
FUNDAMENTALIZMUS
1950-Ft helyett 1755 Ft

Ittész Szilvia:
TANÁRNŐ, KÉREM!
2400-Ft helyett 2160 Ft

REMÉNYIK SÁNDOR
ÖSSZES VERSE
(szerk. Dávid Gyula)
6000-Ft helyett 5100 Ft

Timothy Keller:
**GYÜLEKEZET
A KÖZPONTBAN**
4900-Ft helyett 3920 Ft

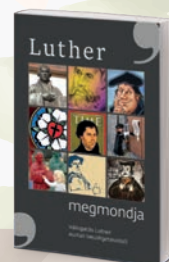
HÁLÓBA KERÍTVÉ
Konferencia az evangélikus jelképek és az állambiztonság kapcsolatáról (szerk. Fabiny Tibor)
1390-Ft helyett 973 Ft

HÁLÓ 2.
Egyházvezetők 1.
(szerk. Mirák Katalin)
3200-Ft helyett 2240 Ft

**HATÁRIDŐNAPLÓ
LUTHERREL**
3200-Ft helyett 1000 Ft

LUTHER MEGMONDJA
Válogatás Luther asztali beszélgetéseiből
(szerk. Miklósné Székács Judit)
1500-Ft helyett 1125 Ft

**ÚTMUTATÓ
OLVASMÁNYOKKAL 2020**
790-Ft helyett 395 Ft

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–17 óra között.

kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.

TERMÉKEINK MEGRENDELHETŐK A **BOLT.LUTHERKIADO.HU** OLDALON.

KÁVÉT KÖNYVESBOLTból

COFFER BRAZIL SANTOS (100% ARABICA)
1 kg / 6700 Ft • 250 g / 2600 Ft
DÍSZDOBOZBAN 250 g / 3500 Ft

COFFER 80/20 (80% ARABICA – 20% ROBUSTA)
1 kg / 6500 Ft • 250 g / 2500 Ft
DÍSZDOBOZBAN 250 g / 3500 Ft

**COFFER 80/20 KÁVÉKAPSZULA
(80% ARABICA – 20% ROBUSTA)**
18 db / 2400 Ft

Megtalálni a lehetőséget

Mire e lapszámunk megjelenik, vége a tanévnek, sokan talán már meg is kezdték a nyári szabadságukat, de még mindig érezzük az elmúlt időszak, a világvjárvány hatását. „Neked mi a személyes történeted erre az évre? [...] Látod az új utat, az új lehetőséget?” Lázár Zsolt esperes teszi fel ezeket a megfontolandó kérdéseket az Égtájéoló rovatban megjelent cikkében, amelyekre érdemes mindannyiunknak megkeresni a saját válaszainkat.

„Amikor a legeslegnagyobb bajban vagyunk, és igazán egyedül érezzük magunkat [...], Jézusnak van mondanivalója” – ezt már Stifner-Kóháti Dorottya írja jegyzetében, amelyben újfent felhívja a figyelmet a bibliaolvasás fontosságára és az Isten igéjéből kapható erőre.

Gáncs Tamás az elszalasztott alkalmak pillanatokról, a későbből, a sohárol, illetve az idő kérdése által a kegyelemről és az abban való bizalomról gondolkodik az Élő víz rovat aktuális cikkében.

Arról is beszámolunk, hogy a szerkesztőség két munkatársa hogyan jutott el június 4-én, a nemzeti összetartozás napján Felvidékre, a sajtógömöri evangélikus gyülekezetbe, hogy a hazánktól elszakadt testvérekkel közösen emlékezhessen meg a száz évvel ezelőtti békediktátumról.

A rendkívüli is megtalálta az örömet a malomsoki evangélikus gyülekezet, amint kiderül lelkészének írásából. Egyházunk központi hírportálja, az *Evangelikus.hu* több lelképást is megkért arra, számoljon be az elmúlt időszak tapasztalatairól, a templomok újranyitásáról. Weltler Gábor személyes hangvételű összefoglalója ezek közül az egyik.

Végezetül Ittész Szilvia *A tanárnő álmodik* című írását ajánlom – nem csak pedagógusok és nem csak szülők figyelmébe – az előítéletekről és egy igazságosabb élet álmáról.

■ KÉZDI BEÁTA

Jézus kocsmában?

Küldetés rovatunk írásában Bartha István lelkész arra hívja fel a figyelmet, hogy keressük és találjuk meg egymásban Krisztust. Templomban és kocsmában egyaránt – mert ez utóbbi helyszín sem lehetetlen Krisztus megtalálására. **24. oldal**

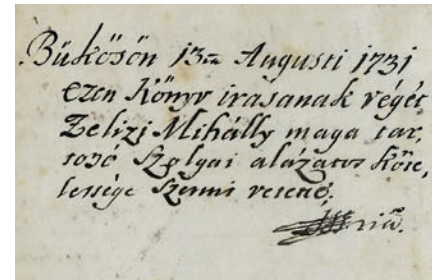
„Jó nekünk itt lennünk”

E mondattal jellemzik ma közösségüket Domony evangélikusai. A gyülekezetet az 1700-as évek második felében alapított, temploma a falu közepén áll. Generációk, felekezetek, nemzetiségek élnek itt összhangban – derül ki riportunkból. **28. oldal**

Hogy a félmúlt ne legyen „félt múlt”

A magyar állambiztonság és az evangélikus egyház kapcsolatát dokumentáló legújabb *Háló* kötet két korábbi evangélikus püspök pályaképeinek tükrében igyekszik feltárni a pártállami évtizedek egyházunkra gyakorolt hatását. **25. oldal**

„Mindenféle liktáriomoknak csinálásáról”

A levéltárak mélyén még számos feltáratlan dokumentumgyűjtemény rejtőzik, amely sokféle szempontból lehet tárgya a történetkutatásnak. Egy ilyen érdekességet mutatunk most be. Pekry Erzsébet receptgyűjteménye igazi kincs. **32. oldal**

TARTALOM

Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Zsugyel-Klenovics Katalin	5
Új nap – új kegyelem • Arató Lóránd	6
Krónika • Hírek, tudósítások	7
Égtájéoló • Lázár Zsolt írása	16
Portré • Németh Enikő pedagógus, kollégiumi ápoló	18
Jegyzet • #Mindbennevagyunk – Stifner-Kóháti Dorottya írása	19
Jegyzet • A tanárnő álmodik – Ittész Szilvia írása	20
Tallózó • Gyülekezeti lapok, keresztény hírportálok, blogok szemléje	21
Interjú • Beszélgetés Réz-Nagy Zoltán egyetemi lelkésszel	22
Küldetés • Jézus kocsmában? – Bartha István írása	24
Fókusz • Öt kérdés a harmadik <i>Háló</i> kötet online bemutatójának apropóján	25
Riport • Generációk, felekezetek, nemzetiségek összhangban Domonyban	28
Thesaurus • Pekry Erzsébet receptgyűjteménye	32
Fókusz • Maroknyi magyar kitarása – Az összetartozás napja Felvidéken	34
Gyermekeknek • Füller Tímea rovata	36
Élő víz • Van olyan, hogy túl késő? – Gáncs Tamás rovata	39
Krónika • Hírek, tudósítások	40
Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Kovács L. Attila	45
Új nap – új kegyelem • Arató Eszter	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Varsányi Ferencné, Eszter gyógypedagógiai munkatárs, imaközösség-vezető – **Bakonycsérnye.** Az egyéni és a közös imádságra se jó úgy tekinteni, mintha az egy automata lenne. Az imádság nem olyan, hogy bedobok egy érmét, és megkapom, amit kérek. Ezért magam is azt kérem az Úrtól, hogy azt adja meg nekem és másoknak is, ami a javunkra van. Mi nemcsak megéljük, hanem érezzük is a közös imádság erejét. Egyre többször tapasztaljuk az imameghallgatást, legyen szó betegségből való gyógyulásról vagy másfajta személyes kérésről.

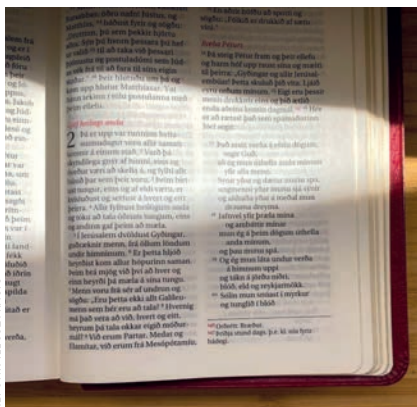
Sokan tartanak a közös imádságtól. Biztatásként azt szoktam mondani, hogy bátran merjünk ezzel élni, hiszen Isten a gondolatainkat is érti. Ő az, aki a ki nem mondott szavakat is – ha a javunkra vannak – meghallgatja. Közösségünkben mára egyre többen mernek hangosan imádkozni. Gyülekezetünkben először ketten-hárman jöttünk össze, mára tizenketten-tizennégyen alkotunk az istentisztelet előtt imaközösséget. Ilyenkor egymás előtt elmondjuk az Úrnak a másokért és magunkért megfogalmazott kéréseinket és hálaadásainkat. Ez felszabadító érzés. Érzem és tudom, hogy igaza van Jézusnak: „Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevében, ott vagyok közöttük.” (Mt 18,20)

A mai evangélikus arcképcsarnok az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Nyelveken szóltak – huszonegy nyelven olvasták fel a pünkösdi történetet

A Lutheránus Világszövetség 2020. évi pünkösdi videójában az Apostolok cselekedetei 2. fejezetében (1-21. vers) leírt pünkösdi történetet olvassa fel a közösség huszonegy tagegyházának egy-egy tagja huszonegy különböző nyelven. Az angol, burmai, orosz, mandarin, lengyel, német, spanyol, finn, indonéz, szuahéli, arab, portugál, izlandi, hausza, francia, Fülöp-szigeteki, oshiwambo, tamil, svéd és amhara nyelven elhangzott részletek mellett magyarul is hallhatunk egy igeverset.

Forrás: Lutheranworld.org

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk, hálát adunk neked azért, hogy ismét összegyülekezhetünk. Köszönjük neked a találkozó-sokat egymással és veled.

Köszönjük a csendet, a békességet, a nyugalmat, a lelki épülés lehetőségét. Köszönjük az igei tanítást, amelyet ma magunkkal viszünk, amely hat a kimondott szavainkra és a cselekedeteinkre.

Hálával emlékezünk mindazokra a lelkészekre, akik gyülekezetünk korábbi építői voltak. Hasonlóképp hálával tartozunk mindazokért, akik a múltban segítettek a lelkészek munkáját, akiknek köszönhetően áll és él a gyülekezet mind a mai napig.

Mennyei Atyánk, hadd szóljon a köszönet szava feléd a mai napon azért is, hogy az ígihirdetés által lehetőségünk van nekünk is arra, hogy útmutatást, bátorítást, tisztán látást és hitet kapjunk életünk mindennapjaihoz.

Köszönjük, hogy ma is elhívsz a te követéssre és szolgálatodra fiatalokat, felnőtteket és időseket egyaránt. Köszönjük, hogy tőled életcélt kaphatunk, hogy megmutatod nekünk, miképpen adhatjuk tovább ígédet. Köszönjük, hogy sokféleképpen építhetjük gyülekezetet ma is. Kérünk, segíts bennünket a továbbiakban is az építkezés helyes útján.

Segíts meg bennünket, hogy ígédet továbbra is nagy örömmel hirdessük ott, ahova állítottál bennünket. Engedd meg nekünk, hogy megláthassuk, mit jelent az a lelki fejlődés, amelyet tőled kaphatunk Lelked által.

Segíts mindazok felé fordulnunk jó szóval, segítséggel, akik gyászolnak, akik betegek, akiket régen látunk, vagy akiknek félelmeik, esetleg gondjaik vannak. Építő kapcsolatokat áldj meg mindannyiunkat.

Ájándékozz gyülekezetünknek, egész egyháznak előrehaladást, épülést Lelked által. Hallgasd meg imádságunkat a mi Urunk Jézus Krisztusért! Ámen.

Szentháromság ünnepe utáni 2. vasárnap

Ez 33,30–33

Hald és értsd, hidd és éld!

Mit jelent számodra evangélikusnak lenni? – tette fel a kérdést egyházunk nemrégiben Facebook-oldalán egy pályázat keretében egyháztagjainknak. Miért jó az evangélikusok közé tartozni? Megható vallomások érkeztek erre a pályázatra, és biztosan az *Evangélikus Élet* olvasói is meg tudják fogalmazni a saját hitvallásukat: mit jelent egyházuk, gyülekezetük közössége, mit jelent az, hogy vasárnap istentiszteletre járhatnak, hogy hallhatják Isten igéjét.

Az elmúlt időszak, amikor a járvány miatt otthonainkban tudtuk csak megélni hitünket, még határozottabban kérdezt meg minket erről, hiszen sokszor csak akkor tudatosítjuk igazán valaminek az értékét, amikor elveszítjük, vagy nélkülözni vagyunk kénytelenek. Az elmúlt hónapokban talán sokkal mar-

csatornáját sokan követik, akinek szavain keresztül sokan akarják hallani Isten üzenetét. És idáig a helyzet egészen felvillanyozó és lelkesítő.

...de nem aszerint élnek. De az igeszakasz tovább is folytatódik: „Hallgatják a beszédedet, de nem aszerint élnek.” Hallgatják, de nem több számukra, mint egy kulturális program, mint valami kellemes időtöltés. Ezékiel pengeti a lantot, szépen énekel, beszélni is jól tud – kíváncsiak rá az emberek, jönnek, hallgatják. És szinte ünneprontó Isten szava: nem több ez, mintha népgyűlésre jönnének. Ha hallgatják a beszédedet, de nem aszerint élnek, akkor nem több nekik az igehallgatás alkalmá, mint egy népgyűlés. Ennyi vagy nekik: egy énekes, egy szónok.

„Ennyi vagy” – kamasz gyermekeim vágják néha egymás fejéhez csak úgy mellékesen, amikor valami nem sikerül a másíknak. És bár ők nevetnek rajta, nekem belesajdul a szívem, akárcsak Ezékiel olvasva: „Ennyi vagy...” Mert nem akarom, hogy a próféta csak ennyi legyen. Nem akarom, hogy a mai szolgálatunk, a gyülekezetünk, a közösségeink, az alkalmaink, az istentiszteleteink csak ennyik legyenek, nem többek népgyűlésnél.

Akkor van értelme a próféta szónak ma is, ha azokon a szavakon keresztül hatással van Isten azokra, akik hallgatják. Ha meg tud változtatni, el tud indítani, meg tud vigasztalni a szó; ha Isten jelenlétét, érintését át tudja élni az, aki hallgatja. Hogy ne csak hallgassa, hanem értse, ne csak higgye, de élje is azt, amit Isten szaván, üzenetén keresztül megtapasztal.

kánsabban fogalmazódott meg bennünk, mit jelent számunkra az istentisztelet, a gyülekezet, egyházunk közössége, Isten hangzó igéje.

Hallgatják a beszédedet... A próféták nem mindig örvendtek népszerűségnek a maguk korában. Az emberek nem szívesen hallották tőlük Isten elmarasztaló üzenetét, ám Ezékiel a maga korában népszerű próféta volt. Talán azzal vívta ki az emberek szimpátiáját, hogy sokat beszélt az ellenséges népek ítéletéről – mindenestre a nép szívesen hallgatta őt ekkoriban, egymást biztatták az emberek: „Gyertek csak, hallgassátok, miféle ige jön az Úrtól!” Lehet, hogy volt szavaikban némi gúny is – no, lássuk csak, mit tud mondani –, de mentek, és hallgatták, sőt ismételték is, amit Ezékieltől hallottak.

Ma biztosan az a kedvelt igehirdető lenne, akinek sokan megosztják a gondolatait a Facebookon, akinek YouTube-

Hallani és élni. Mit jelent számomra Isten szava? Mit jelent hinni, a gyülekezetemhez tartozni? Mit jelent ígét hallgatni, együtt énekelni, a közös imádság szavaiban elcsendesedni az istentiszteleteken – mit jelent mindez nekem?

Forgassuk ezeket a kérdéseket magunkban, és emlékezzünk arra, amikor az élő ige megszólított, amikor az ének a szívünk-ből szólt, amikor a közös imádság a mi kimondatlan szavainkat fogalmazta meg, amikor úgy indultunk el az oltártól, hogy szeretnénk még közelebb kerülni az Úrhoz, még inkább az ő kegyelméből élni, nemcsak hallgatni, de élni is szavát. És ne csak emlékezzünk erre, hanem induljunk el ma is!

■ ZSUGYEL-KLENOVICS KATALIN

Imádkozzunk! Istenünk, ugye nem hiába szólsz hozzánk? Készítsd fel szívünket üzenetedre, engedd, hogy hasson ránk szavad, küldj el, hogy éljük is a te beszédedet. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (június 21.) Milyen jó hálát adni az Úrnak és zengeneni neved dicséretét, ó, Felséges, hirdetni reggel szeretetedet, hűségedet minden éjjel... Zsolt 92,2–3 (Róm 15,5–6; Lk 14,[15]16–24; Ef 2,[11–16]17–22; Zsolt 36) Az Isten szeretetét megtapasztaló és átélő ember szíve telve van hálával. Aki megtapasztalja a mindenható Isten végtelen szeretetét, kegyelmét, irgalmát és hűségét, az a zsoltárossal együtt hálát zengedez, annak a szívéből feltör naponta a hála szava. Isten téged is szeret! Légy ezért hálás!

Hétfő (június 22.) Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről, a világosság Atyjától száll alá... Jak 1,17 (Zsolt 65,12; Péld 9,1–10; 1Kír 8,22–40) A mennyei Atyának nincs sötét oldala. Benne és általa világosság ragyog. Ebben a világosságban felfedezhető a jó adomány és minden tökéletes ajándék, amellyel elhalmozza övéit. A világosság Atyjában nincs semmiféle változás, a fény és árny váltakozásából eredő elsötétedés, Isten felette áll azoknak a változásoknak, amelyek a csillagok világára jellemzőek. Ő a változhatatlan fény. Ezzel összhangban hirdeti János első levele is: „...Isten világosság, és nincs benne semmi sötétség.” (1Jn 1,5b) Tőle csak jó dolgok szállnak alá, tőle csak jó dolgok jönnek.

Kedd (június 23.) Isten igéje [...] nincs bilincsbe verve. 2Tim 2,9 (Zsolt 147,15; 2Móz 2,11–15[16–22]23–25; 1Kír 8,41–53) Az egyháztörténet számos esetet és személyt állít elénk, amelyek, illetve akik által újra és újra bebizonyosodott ez az apostoli kijelentés: Isten igéje nincs bilincsbe verve. Nem lehet megkötni, nem lehet megsemmisíteni számos kísérlet ellenére sem. De nem is szabad! Hiszen Isten igéje az életet hordozza magában. Isten igéje hangzó szó, élő és ható minden időben, mindenki életében. Isten igéje vezet, vigasztal, erősít, megújít és megtart. A legsötétebb időkben jelen van mint örök világosság.

Szerda (június 24.) Akik békességet teremtenek, békességben vetnek, hogy az igazság gyümölcsét arassák. Jak 3,18 (Ézs 61,11; Lk 1,[5–25]57–66.80; 1Kír 8,54–66) Az Istennel és az emberekkel való békesség nem két különböző dolog, Istennek mindkettőre egy szava van. Az egy szóval kifejezett békének azonban két vetülete van. Vertikális vetülete Isten megbékélése a világgal Jézus Krisztus által. A keresztyén ember nem tett ugyan semmit annak érdekében, de annak következtében már cselekszik: ő is megbékél Istennel, és örül az Istennel való békességnek, szereti az Istennel megbékélt állapotot. A béke horizontális vetülete az emberek közötti béke, amely nem más, mint Isten békessé-

gének a megjelenése az emberek szívében és kapcsolataiban. Akiben a békesség Istenének a bölcsessége van, az természetesen szereti a földi békességet is. Mindent megtesz a meg nem értés, széthúzás, viszálykodás, háborúskodás elkerülése, megszüntetése érdekében. A felülről való bölcsesség olyan, mint a vetőmag, amiből gyümölcsök teremnek: az Istennek tetző, békés, igaz élet jó cselekedetei.

Csütörtök (június 25.) Én, az Úr vagyok a te szabadítód és a te megváltód... Ézs 60,16 (Róm 8,35a; Mt 10,26–33; 1Kír 9,1–9) Ez az Ézsaiás próféta könyvéből való mondat mint egy reménysugár ragyogja be a szívet mindazoknak, akik a fogság utáni nehézségek közepette elcsüggedtek az üdvösségre való várakozásban. De mennyivel inkább ragyogja be a mi szívünket ez az ószövetségi ige, hiszen mi már tudjuk: valóban az Úr a Megváltónk és Szabadítónk. Jézus Krisztus által megváltott a bűn és halál markából. Szabadok vagyunk Jézus Krisztus által, aki tökéletességre vitte Istenünk megváltó művét.

Péntek (június 26.) Boldogok, akik megtartják a törvényt, akiknek tettei mindenkor igazak. Zsolt 106,3 (1Jn 2,17; ApCsel 13,15–25; 1Kír 10,1–13) Minden ember boldog akar lenni. Az ember boldogság utáni vágyát, vágyakozását számtalan költő, író és énekes megfogalmazta már. Azt is tudjuk, hogy a mai fogyasztói társadalom is úgy kívánja kielégíteni az emberek vágyait, hogy boldognak érezzék magukat. De ez a boldogság csak ideig-óráig tart. A zsoltáriró megtapasztalta az igazi boldogságot, amelynek alapja a szív mélyén gyökerező, igazi Isten-tisztelet, melynek velejárója az alázat, az engedelmesség és az az élet, amely a törvény tükrében önvizsgálatot tart nap mint nap.

Szombat (június 27.) Mert ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét: hogy gazdag létére szegénnyé lett értetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok. 2Kor 8,9 (Zsolt 74,2; Lk 3,10–18; 1Kír 10,14–29) Tegyük félre az anyagiakat, és gondoljunk arra a meggazdagodásra, amelyet a Jézus Krisztus Urunkkal való közösségben mi is átélhetünk. A betlehemi jászolhoz érkező pásztorok nem is gondolták, miként fognak meggazdagodni az ott megpillantott gyermek Jézus által. A harmincnégy évig bénán fekvő ember s a vak koldus talán álmában sem merte gondolni, hogy a Jézussal való találkozás után gazdaggá válik életük. A bűnös embert Jézus új étellel ajándékozza meg, s így a vele való találkozásban mi is meggazdagodunk.

■ ARATÓ LÓRÁND

EVANGÉLIKUS Élet FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!
megrendelheti online is: evangelikuselet.hu/elofizetes

Ünneplőbe öltöztették a maglódi templomot

FOTÓ: SIEZÁK BENCE

Az evangélikus tavaszköszöntő egyházi szokásnak megfelelően a Maglódi Evangélikus Egyházközség pünkösd szombatján újból feldíszítette templomát. Május 30-án 13 órakor asszonyok csoportja érkezett a templomba, hogy anyáiktól örökölt kendőkkel, színes szalagokkal díszítsék fel a zöld ágakat. Pirosra cserélték az oltárterítőt, és virággal ékesítették Isten házát. A Covid-19 világjárvány miatt idén „csak” tíz darab nyárfaágat díszített fel a gyülekezet. (A koronavírusban elhunytak emlékére a színes szalagok közé két fekete színű szalagot is feltűztek.)

Míg pünkösdvasárnap Gyömrőn és Maglódon is volt délelőtti istentisztelet, pünkösdhétfőn csak Maglódon tartották meg az alkalmat, és ezúttal – a járványvédelmi szabályoknak megfelelően – otthonról hozott kézfertőtlenítőt, szájmascskot, saját énekeskönyvet is kértek a hívektől, akik egymástól másfél méteres távolságban helyezkedhettek el a padosorokban. Bár a templom földszintjén így csak hetvenöten, a nagykóruson húszan, a kiskóruson – a kántoron kívül – csupán négyen foglalhattak helyet, a kihangosítás jóvoltából az Isten házából kizsorszultak is részesei lehettek az ünnepi istentiszteletnek.

■ NÉMETH MIHÁLY

Ökumenikus pünkösd-i istentisztelet a Mátyás-templomban

A fővárosban pünkösdhétfőn a Nagyboldogasszony-templomban (ismertebb nevén a Mátyás-templomban) került sor az – eredetileg a budavári Magdolna-toronymnál tervezett – ökumenikus istentiszteletre. A Duna Televízió által is közvetített június 1-jei délelőtti alkalmon Bogárdi Szabó István református püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke igemagyarázattal, Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek szentbeszéddel szolgált. Az igehirdető Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke volt.

Igemagyarázatában Bogárdi Szabó István református püspök kiemelte: száz éve szórták szét a magyar népet, és rengeteg fájdalom közepette kellett megtanulnunk, hogy „miképpen tesz szabaddá az igazság, és hogyan ébreszt reményt bennünk és számunkra is a kegyelem”. Az igazság pedig nem erővel, semmilyen hatalommal, hanem Isten Lelke által áll helyre. Az erő nem az emberben, hanem Isten Lelkének erejében van. Megtántorodnak a legkülönbek is – mondja Ézsaiás próféta –, „de akik az Úrban bíznak, erejük

újrakezdésnek. De ne ott kezdjük újra, ahol március elején abbahagytuk! Alkalmat kaptunk az Istentől, hogy felfedezzük, mi az igazán lényeges az életünkben. Rádőbentünk, hogy az egészségen, a megélhetően túl a kultúra, a tanulás is keresi a túlélés és a megújulás lehetőségét. Főként pedig örömmel tapasztaltuk, hogy a fizikai elkülönülés ellenére is nagy bennünk a vágy a közösségi élet iránt, és szomjazik a lelkünk arra, hogy Istennel találkozzon” – hangsúlyozta a bíboros. Hozzátette: „Hálásak vagyunk a tömegtájékoztató

megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el” (40,31). Az Isten Lelkéből fakadó igazság szabaddá tesz, bátorít és reményt ad. „Jövel, Szentlélek, jövel, jövel!”

Különösen szükségünk van a Szentlélekre a mostani időben – mondta szentbeszédében Erdő Péter. „Ezekben a napokban tanúi lehetünk a fokozatos, óvatos

eszközök készségéért is, amelyek ebben az időben sok otthonba elvitték a hit és a liturgia erősítő üzenetét. Nagyszerű volt megtapasztalni, hogy fölébredt az emberek szívében a segítő szeretet, a fiatalabb nemzedékek is kivették a részüket a karitás munkájából, meleg ételt, gyógyszert, fertőtlenítőszerket juttatva időseknek és rászorulóknak.” ►

Igehirdetésében Fabiny Tamás emlékeztetett Pál apostol *Timóteushoz írt második levelére*: „...nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.” (2Tim 1,7) Hozzátette: pünkösdöt ünnepeljük, a Szentlélek kiáradását. A pünkösd tanítványok – II. Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem imádsága nyomán – „nádszálak voltak”, de a pünkösd csoda, a szeretet hatására oszlopokká lettek. Szinte a dinamit erejével robbant pünkösd története, úgy, mint az ősröbbanás, Szentlélek-robbanás, futó szélvihar, akusztikus hatásokkal kísérve, de még inkább a belsőben történt robbanás, amely ugyancsak dinamikus erejű volt.

Ma nekünk is olyan egységben kellene lennünk, amilyen egységben a tanítványok voltak. Érvényes ránk a régi történet: amikor az apa látja, hogy a gyerekei veszekednek, kezébe vesz több ágat, és azt mondja nekik: látjátok, ezeket egyenként mind el lehet törni, de köteggben nem. Mi is egyenként, külön-külön összetörnénk, ezért kell összefognunk.

Fabiny Tamás emlékeztetett rá: az egyház története kétezer évvel ezelőtt pünkösdkor kezdődött a Szentlélek eljövételével, ezért rendkívüli a jelentősége annak, hogy ezen az ünnepen ökumenikus egységben, szeretetben imádkoznak együtt a nagy egyházak. A szeretetben

nincs félelem, mert a szeretet ereje Isten kiáradó Lelkéből fakad. Imádkozunk egymásért, hogy ne a félelem, hanem a szeretet, a józanság lelke uralkodjon bennünk itthon és a külhoni magyarokban egyaránt.

A szentírási részletet magyarázva az evangélikus elnök-püspök kiemelte: „Ne féljünk a másik felekezettől”, és a vegyes házasságban élők is lássák meg a lehetőséget a különbözőségben. Az imaóra elején a főpásztorok közös imádságában közös bűnvallás is volt – mondta –, mert az ökumenének része kell, hogy legyen az egymás ellen elkövetett bűnök megvallása és a bocsánatkérés is.

Az istentiszteleten – amelyen részt vett Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes is – az egyházi vezetők együtt imádkoztak a koronavírus-járvány áldozataiért, a betegeket ellátó orvosokért, ápolókért, és hálát adtak Istennek, hogy lecsengőben van a járvány, bár a veszély még nem múlt el. Megemlékeztek a trianoni békediktátum aláírásának századik évfordulójáról, és imádkoztak a nemzet egységéért.

A könyörgéseket a járvány leküzdésében szerepet vállaló orvosok, ápolók, szociális munkások és gyógyult betegek mondták.

Forrás: Magyar Kurír

Angyalföldi nyitány

„Nagy örömmel és Isten iránti hálával hirdetjük, hogy a mai pünkösd istentiszteleten – szigorú higiéniai szabályok betartásával – úrvacsorai közösségben voltunk. Külön örömmel volt, hogy akik részt vettek a mai istentiszteleten, mind betartották a védekezési szabályokat. Mindenkin volt szájmascsk, aki szükségét érezte, fertőtlenítette a kezét, és az istentisztelet előtt és után is csak rövid ideig tartózkodtak a zárt templomtérben, inkább a templom előtt, megfelelő távolság betartásával beszélgettek. Ez a fegyelmezettség és felelős magatartás elengedhetetlen a továbbiakban is” – írta Grendorf Péter, a Budapest-Angyalföldi Evangélikus Egyházközség lelkipásztor, aki körlevelének mellékletként közzétette a gyülekezet presbitériumának – a Magyarországi Evangélikus Egyház püspökeinek május 19-én tett ajánlásai alapján megszerkesztett – védekezési szabályzatát is. A túlóldalon – többek kérésére – közöljük a mintául szolgáló szabályzatot.

„A szabályzat életbe léptetésére a koronavírus-járvány visszaszorulásával párhuzamosan újra lehetővé vált közös istentiszteletek és más gyülekezeti alkalmak kellő elővigyázatossággal való megrendezése miatt van szükség, hogy elkerüljük az esetleges fertőzéseket. A szabályzat május 19-től átmeneti időszakra lép életbe, ameddig a vírusfertőzés hazánkban teljesen vissza nem szorul” – írják előljáróban.

FOTÓK: WÖNLIS MÁRTON / MTI

Úrvacsorai és védekezési szabályzat

1 Az istentiszteletek és más gyülekezeti alkalmak (bibliakör, imakör stb.) előtt és után biztosítjuk a használt helyiség alapos szellőztetését és a fertőtlenítést (különösen a gyakran megérintett területeken: kilincs, pad, szék, asztal stb.).

2 Templomunk nagykapuját, valamint a belső tér középső kapuját kitarjuk és rögzítjük, hogy a testvérek az istentiszteletre akadálytalanul – kilincs érintése nélkül – be- és kijussanak. Az ajtókat az istentisztelet tartama alatt nyitva hagyjuk. A lelkészek a lépcsőn búcsúznak el azoktól, akik a kellő távolság betartásával rövid beszélgetést igényelnek, hogy ne keletkezzen sor. Az istentisztelet végén felhívjuk a gyülekezet figyelmét arra, hogy engedjük ki először idős testvéreinket a szabad levegőre. Erre kellő időt biztosítunk.

3 A bejárat mellett, az előtérben feltűnő helyen kitéve gondoskodunk kézfertőtlenítő lehetőségéről.

4 Kérjük gyülekezeti tagjainkat, hogy az átmeneti időszakban mellőzzék a kézfogást vagy bármely egyéb testi kontaktust (és nézzék el mindenki másnak, hogy ezt teszi). Lehetőség szerint tartunk meg egymástól a biztonságos, másfél méteres távolságot.

5 Az ültetést úgy kérjük és oldjuk meg, hogy – az egy háztartásban élőket leszámítva – a személyek között biztosított legyen a minden irányban legalább másfél méter távolság. Erre templomunk méretei lehetőséget adnak (nyilván az idő javulásával a templom minden sorát használni lehet és kell, nem csak az első tízet).

6 Egyházunk ajánlásai alapján az átmeneti időszakban – a liturgiai szolgálatot végzők kivételével – mindenki maszkot kell, hogy viseljen. Ezért kérjük kedves testvéreinket, hogy már felhelyezett maszkkal érkezzenek az alkalmakra. Az előtérbe kihelyezünk maszkokat azok számára, akik esetleg elfeledtek volna róla.

7 Az istentiszteleteinket kevesebb énekzenei résszel, rövidített liturgiával tartjuk meg.

8 Az énekeket kivetítjük. Kérjük kedves testvéreinket, hogy a közös énekeskönyveket az átmeneti időszakban ne használják. (A saját tulajdonban lévő énekeskönyv, avagy mobil eszköz természetesen változatlanul használható.)

9 Az úrvacsora – egyházunk útmutatása szerint – a lelkész által történő „bemártással” és nem a hagyományos módon, közös kehelyből, avagy személyes „bemártással” lesz vehető. Az úrvacsoravétel az átmeneti időszakban nem egymás mellett térdeléssel, hanem az Úr szent oltárához egyesével járulva – egymás mögött másfél méteres távolságot tartva – történik.

10 Az offertóriumot a kijáratnál elhelyezett kosárkákban gyűjtjük.

11 Kérjük hatvanöt évesnél idősebb, illetve bármely más okból veszélyeztetett testvéreinket (illetve a velük egy háztartásban élőket), hogy az átmeneti időszakban a gyülekezeti alkalmakat csak a saját felelősségükre látogassák. Kérjük azokat a testvéreinket, akiknek a környezetében lázas megbetegedés, avagy fertőzés történt az elmúlt időszakban, hogy a gyülekezeti alkalmakat csak a megfelelő karanténidőszak letelte után látogassák. (Az istentiszteletek ígihirdetések jó minőségű hangfelvételét az istentiszteletek után nem sokkal a gyülekezetünk honlapján közzéteszük, hogy mindezen testvéreink is részesülhessenek az ige befogadásának örömeiben.)

12 E szabályzatot jól látható helyen kifüggesztjük a bejáratnál, és felteszük gyülekezetünk honlapjára. A szabályzat betartására minden gyülekezeti alkalom előtt írásban és szóban is felhívjuk gyülekezeti tagjaink figyelmét. Gyülekezeti alkalmainkon segítő testvéreink gondoskodnak a szabályzat betartásáról és az arra való figyelemfelhívásról.

Tartsuk be a fenti szabályzatot, hogy egymás és a saját magunk biztonságára ügyelhessünk! Imádkozzunk a vírusjárvány minél előbbi megszűnéséért!

Erős vár a mi Istenünk!

Nagybörzsönyi nyitás

Pünkösdkor Nagybörzsönyben is újra megnyílt az evangélikus templom kapuja. Igaz, távolságtartással, fertőtlenítéssel és kötelező maszkviseléssel tartották meg az alkalmat, a gyülekezet tagjai mégis boldogok voltak, hogy újra együtt lehetnek.

Mindenki nagyon fegyelmezetten viselkedett, és sok idősebb, a veszélyeztetett korosztályba tartozó testvér otthon maradt, ahogyan előzetesen tanácsolták nekik. Így is negyvennégy fő ült a templom padjaiban, illetve néhányan a templom előtt felállított hangfal mellett, szabdtéren hallgatták az istentiszteletet.

„Mivel tudtuk, hogy a kézfogás elmarad, de szerettük volna, hogy a személyes kapcsolat megmaradjon, az istentisztelet végén minden padosor külön áldást kapott. Ezután hagyták el a testvérek fokozatosan a templomot. Hálásak vagyunk az Úrnak, hogy hosszú szünet után végre személyesen is találkozhatunk, élőben (és nem online!) hallhattuk az Úr igéjét!” – írta az *Evangelikus.hu*-nak küldött beszámolójában Barcsik Zoltán lelkész. (Ettől függetlenül az ígihirdetéseket továbbra is eljuttatják nyomtatott formában az idősebb testvéreknek, illetve az istentiszteletek hanganyagát feltöltik az internetre is.)

■ B. Z.

A rendkívüliben is megtalálták az örömet

Életképek a malomsoki evangélikus gyülekezetből

Egyházunk központi hírportálja, az Evangélikus.hu lelkeseket kért fel arra, hogy számoljanak be, miként nyitották meg a kapukat templomaikban a több mint két hónap „karantén-istentisztelet” után. Mások mellett a malomsoki evangélikusok lelkesze is áttekintette, mi minden történt gyülekezetük és a helyi iskola közösségének életében az elmúlt időszakban. Az alábbiakban tehát Weltler Gábor személyes összefoglalóját közöljük.

Március 15. ebben az évben nem az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc tiszteletére szervezett ünnepségek miatt vált emlékezetessé (a legtöbb ilyen rendezvény az egyre fokozódó járványveszély miatt el is maradt). Számunkra leginkább az tette különlegessé e vasárnapot, hogy mint sok evangélikus gyülekezetben, így a malomsokiban is ekkor tarthattunk utoljára istentiszteletet, igaz, már „csak” igeliturgiával. Ezután pedig kezdetét vette egy olyan időszak, amelyet a távolságtartás, a bezárkózás és a személyes találkozások nélkülözése jellemezett.

Ezek különösen is fájók egy kicsiny, ám összetartó közösség életében. Ráadásul nekünk, malomsoki evangélikusoknak van egy általános iskolánk és óvodánk is, ahol a március 13-i, péntek esti miniszterelnöki bejelentést követően – amely szerint hétfőtől minden oktatási intézmény digitális rendben működik tovább – meg kellett teremtenünk a távoktatás feltételeit. A kezdeti nehézségek és a rövid határidő ellenére különösebb nehézségek nélkül vettük az első akadályokat.

Hétfő reggeltől már gördülékenyen ment minden. Tanáraink csodás kreativitással abszolvták a digitális oktatás kihívásait. Érdekes, hogy sok olyan diákunk, akik korábban nem éppen aktivitásukkal hívták fel magukra a figyelmet, e megváltozott körülmények közepette egészen meglepő intenzitással vetették bele magukat a munkába.

A gyülekezet és az iskola lelkeseként számomra az volt a legfontosabb, hogy ebben a vírus okozta veszélyhely-

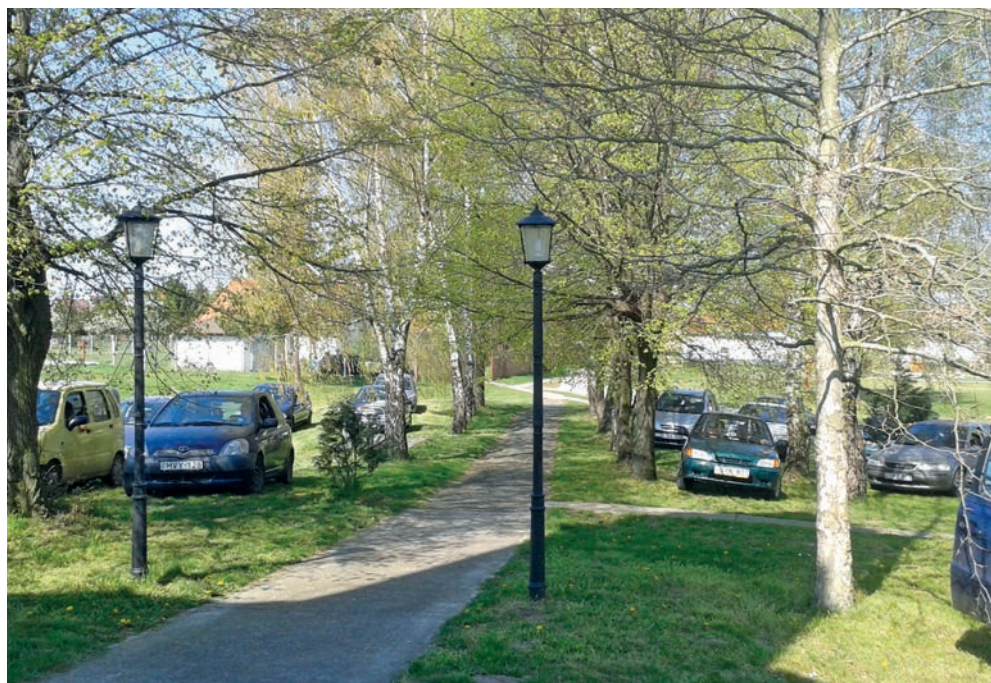
zetben mindennap minél többeket érjek el igei vigasztalással és bátorítással. Ilyenkor talán a fogékonyság is nagyobb minderre, hiszen az anyagi világ örömei háttérbe szorulnak, és a valódi értékek kerülnek előtérbe. A rendkívüli az embert mindig arra készíti, hogy saját életében is átértékelje a dolgokat. Kítisztul a kép, eloszlik a homály, és meglátjuk, hogy mi az, ami valóban fontos, és mi az, ami lényegtelen.

Ebben kívánt segítséget nyújtani a március 16-i hétfővel kezdődött áhítatsorozat. E naptól fogva a Facebook-oldalamon minden reggel egy-egy áhítat jelent meg, amelyek az igehirdetés mellett zsoltárrészleteket, imádságokat és énekszövegeket tartalmaztak. (Pün-

kösd ünnepén a hetvenhetedik áhítattal zárult ez a sorozat, azonban a rám bízott testvérektől érkezett rengeteg pozitív visszajelzés miatt, ha nem is napi rendszerességgel, de valamilyen formában mindenképpen szeretném a Facebook-áhítatok sorát folytatni.)

Mivel sokan nem érhetők el elektronikus úton, így – egy lelkes csapat segítségével – vasárnapról vasárnapra nyomtatott formában is igyekeztünk minél többekhez eljuttatni istentiszteleti anyagokat. Ezek a négy-, illetve nyolcoldalas kis füzetek először hetven, később már száznyolcvan példányban készültek el, sokak öröme.

A húsvét ünnepe egészen káprázatos volt. Többen mondták már előtte is, hogy más lesz, mint korábban bármelyik. Ez kétségkívül igaz volt. Ám az idei húsvét rávilágított arra, hogy a madáchi gondolat, miszerint minden örömben vegyül némi fájdalom, fordítva is igaz. Még a legveszesebb helyzetek is rejtegetnek

FOTÓK: PUS TIBORNÉ, WEITLER IZABELLA, MÓNIKA

olyan pillanatokat, amelyeknek örülhetünk, és amelyekért hálát adhatunk.

A rendhagyó helyzet rendhagyó megoldásokat követel. Ezért a régi autósmozik mintájára autós istentiszteletet szerveztünk a csodásan szép és hatalmas evangélikus templomkertben. Nem kevés kérdés, kétség és bizonytalanság volt bennünk ezzel az alkalommal kapcsolatban. Nem is vertük nagy dobra, nem hirdettük a neten, csak egymás közt szóban és levélben. Erre a hétvégére ugyanis sok helyütt egészen brutális korlátozó intézkedéseket vezettek be, és nekünk nem az volt a célunk, hogy ezeket megszegve csődítsük össze a környékről az embereket, hanem az, hogy a gyülekezetben a húsvétot igazán méltón megünnepeljük. Sikeredt!

Az istentisztelet egészen felemelő volt. 11 óra felé a nyitott templomkertbe sorra érkeztek az autók, egyik a másik után. Végül mintegy harminc kocsi gyűlt össze. Ráadásul a legtöbb autóban nem egy vagy két ember, hanem egész családok ültek. Fegyelmzett volt mindenki. Nem szálltak ki, nem is beszélgettek, nem „csoportosultak”, „csak” hallgatták

Isten igéjét. Énekeltünk, imádkoztunk, és e fura körülmények közepette átéltük a testvéri közösséget is.

És itt még nem ért véget a történet. Olyan kedvező volt az idei húsvétkor a szélirány, és olyan jó minőségű a kihangosításunk, hogy még másnap és harmadnap is érkeztek visszajelzések, nemegyszer a templomtól több száz méterre lakó testvérektől: örömmel újságolták el, hogy otthon, a kertben ülve hallgatták végig az istentiszteletet. Meg is fogalmaztuk magunkban, hogy ilyent máskor is szervezünk majd.

Ez a szokatlan húsvét megmutatta, hogy milyen hálás lehetek csodás gyülekezetemért. Sokszor mi, lelkészek elfelejtjük megköszönni Istennek a ránk bízott testvéreket.

Exaudi vasárnapján pedig átéltük az újrakezdés csodáját. Hosszú hetek után mi is újra kinyitottuk templomunk kapuját. Ezúttal nem paténa és kehely, hanem kézfertőtlenítő és szájmaszk fémjelezte az alkalmat, de az előírt távolságot megtartva is átélhettük újra a testvéri közösséget.

Voltak olyan diákjaim, akik már a karantén felénél azt mondták, hogy hiányzik nekik az iskola. Hiányoznak a társak, a beszélgetések, hiányzik a közös tanulás és játék öröme. Nyilván nemcsak a „kicsik”, de a „nagyok” is ugyanígy érznek. A közösség, a másik szemét fürkésző beszélgetés, a személyes találkozás semmivel nem pótolható. Mára már alig akad, aki valami hasonlót nyíltan vagy magában ne fogalmazott volna meg. Bizony sokaknak hiányzott már a gyülekezeti közösség is.

Fociszerető emberként megfigyeltem, hogy amikor egy-egy nagy rangadó előtt nyilatkoznak az edzők, a legtöbbször azt a közhelyet sütik el, hogy „ez is csak egy meccs a sok közül”, és „a csapatot ugyanúgy készítettük fel, mint a többire”, ami nyilván nem igaz. Mondhatnám én is, hogy ugyanúgy készültem a május 24-i istentiszteletre, mint máskor (és részben igazat mondanék), de ez a vasárnap nem olyan volt, mint a többi. Nagyobb volt az izgalom, és hevesebben vert a szívem attól az örömtől, hogy ilyen sok idő elteltével újra találkozhatom a templomban a gyülekezetemmel. A várakozás mellett nyilván volt félelem bennem és a testvérekben is, hiszen a veszély nem múlt el teljesen. Voltak, akik azt mondták, hogy még nem mernek eljönni, talán majd pünkösdkor... Bizony kell még idő, hogy minden helyreálljon.

Az apostolok cselekedeteiről szóló könyvben ezt olvassuk: *„Ők pedig kitarátóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben, a kenyér megtörésében és az imádkozásban.”* (ApCsel 2,42) Ma sincs ennél jobb és tökéletesebb receptje a gyülekezeti életnek. Hogy állunk ezekkel?

A tanítás hangzott és hangzik számos formában, és talán többeket elért az elmúlt hetekben, mint korábban. Az imádság is megélhető a maga a teljességében a belső szoba nyugalmában. De a közösség és a kenyér megtörése hiányzott. Május végén e négy pillér harmadik lába is a helyére került. Igazi katarzis azonban majd akkor várható, amikor újra az Úr oltára elé térdelhetünk, megtörve a kenyeret, amely az ő teste, és kiosztva vérenek kelyhét. Úgy tűnik, hogy erre kicsit még várni kell. De végre nyitva vannak templomaink, Malomsokon és szerte az országban, hívogatva az élőket: mindazokat, akik a feltámadott és győztes Úr jelenlétében szeretnének ünnepelni. ■

Ők például így nyitottak...

Bükön már mennybemenetel ünnepén megnyitották a templomot, 17 óra kezdődött a Taizé-istentisztelet – az éves munkaterv szerint. A hittanos-ífs zenekar öt tagján kívül egy segítő és hét gyülekezeti tag volt jelen az alkalmon, amelyet ezúttal is közvetítettek online.

Sokak öröme Békéscsabán is újraindították a templomokat Exaudi vasárnapján. Nagy Zoltán esperes szerint érdekes tapasztalat volt újra együtt lenni egészen másképpen, mint eddig.

A Kistemplomban a megszokott létszám egyharmada, Jaminában a kétharmada volt jelen Békéscsabán az istentiszteleten.

Kiskunhalason az imaházban gyűltek össze a hívek. Honti Irén lelkész szerint már nagyon várták, hogy újra legyenek istentiszteletek az imaházban és hétközi gyülekezeti alkalmak.

„Csütörtökön együtt ünnepeltük mennybemenetel ünnepét 18 óra az imaház udvarán. Egy kis szabadtéri oltárt készítettünk, székeket tettünk körbe, és

résztevéők találkozó megőrtását teszi lehetővé az interneten. – A szerk.]

„Exaudi vasárnapján két hónap után megnyitottuk a templomajót, és az el fogadott védekezési szabályzat előírásai szerint készítettük elő az istentiszteletet – számolt be Blatniczky János Dániel lelkész. – Ezt a gyülekezet Facebook-oldalán, levelezési listáján, illetve a mennybemenetel ünnepi istentisztelet előre felvett közvetítésében hirdettük meg. Úgy tűnik, a nyitás híre tulajdonképpen mindenkire eljutott. Voltak, akik visszajelezték – idősök –, hogy nekik még korai, de alapvetően azt a jelzést kaptuk, hogy nagyon örülnek a hívek a kapunyitásnak. Mindezt annak ellenére is, hogy a megszokottól jelentősen eltértek ezek az istentiszteletek.”

A gyülekezetnek két istentiszteleti helye van, Pesterzsébet és Soroksár, illetve a korhatárra is szerettek volna figyelemmel lenni. Ezért Exaudi vasárnapjára összesen három istentiszteletet hirdettek meg: 9 órára a hatvanöt év felettieket, 10 órára a hatvanöt év alattiakat hívták.

Sopronban is megnyitották a templomok kapuit. Az evangélikus gyülekezet Exaudi vasárnapján három istentiszteletet is tartott, kettőt magyar, egyet német nyelven. Az óvintézkedések miatt még nem minden a megszokott rendben zajlik.

Pelikán András, a Soproni Evangélikus Egyházközség igazgató lelkésze elmondta, hogy most nem énekelnek az istentiszteleten, de remélik, hogy ez hamarosan változni fog, hiszen sokat ad hozzá a közösség együttlétéhez. „A gyülekezetben szinte mindenki átérzi: még így is nagy ajándék, hogy újra itt lehetünk a templomban” – tette hozzá a lelkész az m1 Híradójának adott nyilatkozatában.

Szarvason már a pünkösdi ráhangolódás jegyében hirdették meg az *Angyali reggek* újabb sorozatát. Lázár Zsolt esperes elmondta, hogy miként a tanítványok tíz napig várták Isten lelkét, úgy várják Szarvason is a pünkösdi alkalmat, az Istennel való újakezdés jegyében. „»Újakezdés Istennel! Újakezdés Jézussal! Újakezdés a Szentlélekkel!« – ez a mottónk” – magyarázta a lelkész.

Forrás: Evangelikus.hu

FOTÓ: KONKA PÉTER / MTI

„A vegyes érzelmek voltak a leginkább jellemzők: egyrésztől nagyon örültünk azoknak, akikkel együtt lehetünk, ugyanakkor sokakon láttam a távolságtartás és az állandó maszkviselés miatti kellemetlenséget, amely nyilvánvalóan nem segíti az elmélyedt Istenre figyelést – mondta a lelkész. – A templomban előre kijelöltük azokat a helyeket, ahova az istentiszteletre érkezők ülhetnek. Hála Istennek, mindenki elfogadta, hogy most alkalmazkodni kell a kialakult helyzethez. Mindenki hangot adott azon örömeinek, hogy végre itt lehet, de szinte mindenkiben maradt hiányérzet is, hogy ez azért nem olyan, mint korábban volt. Gyülekezeti tagjaink alapvetően fegyelmezetten betartották a szükséges rendelkezéseket, és elfogadták, hogy most ilyen feltételek mellett lehetünk együtt Isten igéje körül.”

hét testvérünk jelenlétében együtt énekeltek, imádkoztunk és épültünk Isten igéje, üzenete által. Természetközeli volt, hogy a madarak is bekapcsolódtak az énekünkbe, illetve mi kapcsolódtunk be az ő kórusukba.”

A pesterzsébeti gyülekezetben – hasonlóan több más egyházközségünkhöz – március 16. után minden gyülekezeti közösségi alkalom online felületre költözött. Az istentiszteletek, gyermekáhitatok, bibliaórák előre felvett, megvágott videóanyagként érkeztek a hívekhez, az ifjúsági órákat, az édesanyakört Zoom-meetingként, illetve új közösségi alkalmaként a gyülekezeti családost találkozóként szintén Zoom-meetingként oldották meg. [A Zoom számítógépes program több

TRIANON 100

Erdélyi magyar egyházi vezetők közös állásfoglalása

Közös nyilatkozatban foháskodtak a történelmi magyar egyházak erdélyi vezetői a trianoni döntés centenáriuma alkalmából a nemzeti összetartozás erősítéséért és az áldásos jövőért. A Magyar Távirati Irodához eljuttatott szövegben Kovács Gergely gyulafehérvári római katolikus érsek, Schönberger Jenő, Böcskei László és Pál József Csaba szatmári, nagyváradi és temesvári római katolikus püspök, Kató Béla és Csúry István erdélyi, illetve királyhágómelléki református püspök, Adorjáni Dezső Zoltán evangélikus és Bálint Benczédi Ferenc unitárius püspök azt hangsúlyozta, hogy a trianoni diktátum aláírásának századik évfordulóján nem a gyászt és a veszteségérzetet kívánják mélyíteni, hanem elsősorban a nemzeti összetartozás erősítéséért és az áldásos jövőért foháskodnak.

„A történelem Ura adjon bölcsességet mindnyájunknak, hogy válasszuk mindenkor az életet és az áldást, az összefogást és a megmaradást, mintsem az önfeladást és a megalkuvást. A jó Isten áldja meg jelenünket és jövőnket! Ő adjon erőt a reményteljes munkához, alkotóerőt értékeink gyarapításához, hitet nemzetünk és az emberiség szolgálatához!” – áll a közös nyilatkozatban.

Az egyházvezetők kijelentették: egy évszázaddal a fájdalmas történelmi esemény után megerősödött hittel tekinte-

nek a jövőre, felismerve, hogy a nemzet és egyházaik pusztasága léte is az isteni gondviselés bizonyítéka. „Egy ország testét fel lehet szabdalni politikai határokkal, de az életet és békességet ígérő nemzet lelkét nem! Sőt a pusztaság túléléséért az elnyomás legstótebb évtizedeiben is képesek voltunk arra, hogy a reménybe kapaszkodva értékeket teremtsünk” – állapították meg.

Az egyházi vezetők kinyilvánították: a békesség szellemében kívánnak szolgálni, és az évfordulón újra megerősödni ebben a küldetésben. „A szomszédos

nemzetekkel kölcsönösen, Isten akarata szerint és Jézus Krisztus tanítása szellemében keresztény alapokra kell helyeznünk egymáshoz való viszonyulásunkat” – jelentették ki. Hozzáadték: a tényleges egyenrangúságban élő népek gyermekei esélyesebben boldogulhatnak egymást megbecsülve és tiszteletben tartva. Azt is megjegyezték, hogy a nemzetek küldetése az isteni világrendben eleve a békéhez, nem az ellenségeskedéshez kötődik, és az új keletű keresztényellenes és értékromboló törekvésekkel szemben is egymásra vannak utalva.

Az egyházi vezetők korábban körlevelekben vagy nyilatkozatokban kérték, illetve javasolták, hogy június 4-én, a trianoni döntés centenáriuma napján az erdélyi templomokban romániai idő szerint 17 óra 30 perckor [magyarországi idő szerint 16.30-kor, amikor száz évvel ezelőtt a két magyar aláíró kézjegye rákerült a diktátumot tartalmazó iratra – a szerk.] száz másodpercig kongassák a harangokat.

Forrás: MTI

Konok makacssággal őseim álmát álmodom

(Részlet Böjte Csaba ferences rendi szerzetes írásából)

A Kárpát-medencében több mint ezer évvel ezelőtt megszületett egy csodálatos álom, melyet az itt élő emberek a magukénak éreztek. [...] Ez a csodálatos álom, melyet mertek megfogalmazni és kimondani, mint abroncs a hordó dongáit, összefogta az e térségben élő embereket, s a számtalan különbözőség ellenére egy nagy családdá formált bennünket Szent István koronája alatt. Sajnos ez az álom omlott össze, foszlott szét száz évvel ezelőtt.

Imádkozom a kiengesztelődésért, az őszinte párbeszédért fakadó áldott békéért, az összefogásért. Imádkozom, mert nem azért neveljük fel a gyermekeinket, hogy idegen országok napszámosaiként

tengessék életüket, s üresen hátrahagyott otthonaink ajtaját csapkodja a szél, hanem azért, hogy együtt e szép földön boldogok legyünk.

Eltelt egy keserves évszázad, és én társakat keresek. Istennek hála, ez a csodálatos álom nagyon sokunkban még mindig bennünk él, izzik a parázs a hamu alatt. Gyertek, fogjunk össze, ne ünnepeljünk, és gyászolva ne is haragozzunk, hanem csendesen, bizakodva imádkozzunk!

Szeretettel kérjük Istenünket, adja meg, hogy együtt láthassuk drága szülőföldünket virágba borulni, gyarapodni, a felcseperedő fiatalokat maguk számára mosolyogva otthont építeni, kacagó,

életerős gyermekeket vállalva szép családjaikban!

Imádkozunk és beszélgetünk el egymással egy jó pohár bor mellett bölcsen, előrenézve, hisz mindannyian ugyanazt szeretnénk, ugyanazokra az egyszerű dolgokra vágyunk: szeretnénk a köztünk maradó unokákkal játszani, nagyokat kirándulni, őseink imádságos dalait bizalommal, teli torokkal gyermekeinkkel énekelni.

A reménytelenséget hirdető világban egy közös, jobb jövőben reménykedve.

Forrás: Magyar Kurír

Az írás nyomtatott változata az Új Ember hetilap május 31-i számában jelent meg.

Lehet, mert kell

Adorjáni Dezső Zoltán romániai evangélikus püspök üzenete a trianoni békediktátum centenáriuma

A budapesti *Láthatár* folyóiratban 1937 elején Makkai Sándor református püspök – és regényíró – esszéjét jelentetett meg *Nem lehet* címmel. Már a cím összefoglalta Makkainak a szövegben kifejtett mondanivalóját: „...nem tudom elképzelni a kisebbségi életnek semmiféle emberhez méltó elrendezését, mert magát a kisebbségi »kategoríát« tartom emberhez méltatlannak és lelkileg lehetetlennek.”

Reményik Sándor így válaszolt erre az esszére: „Mi elhatározottak vagyunk, hogy utolsó csepp vérünkig megmaradunk szülőföldünkön, s megmaradunk a kisebbségi életkategorióban, a kisebbségi önvédelem jogos útjait keresve. [...] Hisszük, hogy állandó belmisszióval önmagunk között s a lélek végtelen lehetőségeivel a hátunk mögött, a lélekbe való visszavonulás végtelen útjában bízva, egyszer majd nyilvánvalóan is otthonra

találunk a minket körülvevő népek között. [...] Az erkölcsi törvény mint magyar követelmény bennünk. A transzilván csillagok pedig felettünk. És semmi más. Nekünk lehet – mert kell.”

Száz év telt el Trianon óta, Reményik paradigmája pedig ma is érvényes. Magyarként itt kell élnünk őseink szülőföldjén, ahol a helyzet megváltozott – ezt a változást egyházként, közösségként, egyénként tudomásul vettük, és tudjuk, hogy ezen nem áll módunkban változtatni. Viszont ebben a másfajta helyzetben teljes értékű magyar életet szeretnénk élni. Az egyháznak ezt lelki síkon, a hit síkján szolgálnia kell a jövőben is.

Mi már nagyon régóta egy többszörös kisebbségben élő egyház vagyunk. A kisebbségi lét nem végzet, nem fátum, hanem sorshelyzet, történelmi adottság, amelynek van és lehet pozitív hozadéka is. Vannak olyan értékei és lehetőségei, amelyekkel élni kell, amelyeket lehet pozitív módon használni és felhasználni értékteremtésre, közösségünk javára. Úgy kell értéket teremtenünk – legyen az szellemi vagy anyagi –, hogy annak minősége mindig kompenzálja a mennyiségi, számbeli fölényt. És ez a kisebbségi lét minden aspektusára érvényes.

Mi nem asszimilálódni, hanem integrálódni kívánunk ebben az országban, és azt szeretném, hogy egyházként is, közösségként is együtt tudjunk működni az itt élő többségi és kisebbségi népekkel. Ez a közös érdekünk.

A Szentírás nem ismeri a pesszimista, önsírató, önmarcangoló állapotot. Fontos a lelki, szellemi céltudatos munka. Nem félünk a holnaptól, a következő száz évtől, hanem ellenkezőleg, hittel és bizakodással tekintünk előre.

Isten kegyelmében bízva dolgozunk a jövőnkért, mert tudjuk, hogy nem a miénk a világ. Nem vagyunk itt semminek a birtokosai, mert a világ Isten tulajdona, mi pedig „kölcsonkap-tuk” ezt őrizni, művelni és ápolni. Ez a mi küldetésünk: élni és alkotni – az ő dicsőségére. ■

A közös történelem során még soha nem volt olyan jó a magyar–szlovák együttműködés, mint jelenleg – jelentette ki Szijjártó Péter június 2-án Budapesten. A külgazdasági és külügyminiszter az Ivan Korčok szlovák kül- és Európa-ügyi miniszterrel folytatott tárgyalásait követően hangsúlyozta: a magyar kormány stratégiai jelentőséget tulajdonít a Szlovákiával való együttműködésnek.

Trianon századik évfordulója kapcsán Ivan Korčok arról beszélt, hogy a történelmi eseményt a két ország ugyan eltérően értékeli, ám – mint fogalmazott – „a mi felelősségünk, hogy a történelem ne válasszon el bennünket egymástól, még ha nem is mindig köt össze”. Hozzátette: „A történelmet mindenki értékelje úgy, ahogy fontosnak tartja, de továbbra is dolgozunk a kapcsolatokon.”

Vitathatatlanul nemes gesztust tett a felvidéki magyar közösség irányába a szlovák miniszterelnök is. Igor Matovič Trianon századik évfordulója kapcsán száz szlovákiai magyar

közéleti személyiséget hívott meg az évfordulót megelőző napon a pozsonyi várba. A találkozon kijelentette: a történelmi sérelmek dacára a két nemzetnek a jelenben és a jövőben meg kell találnia a közös nevezőt. Az alkalmon jelen volt az alsószeli evangélikus gyülekezet lelkésze, Nagy Olivér is.

Romániában egészen más hangulatban készülődtek a békediktátum aláírásának centenáriuma. A román parlament ugyanis május 13-án nagy többséggel megszavazta június 4. hivatalos ünnepnappá nyilvánítását. A Trianon-törvényt Titus Corlăţean volt külügyminiszter és Şerban Nicolae szociáldemokrata párti szenátor kezdeményezték, válaszul arra, hogy a magyar Országgyűlés a nemzeti összetartozás évének nyilvánította 2020-at, Trianon századik évfordulóját. Corlăţean úgy véli, hogy Szijjártó Péter májusi látogatásának köszönhető, hogy a törvényt Klaus Johannis államfő végül nem hirdette ki, mert alkotmánybíróági kontrollt kért róla. ■

Evangélikus megemlékezések az évfordulón

Miként a Kárpát-medence szinte valamennyi magyarok lakta településének közössége, az evangélikus gyülekezetek többsége is megemlékezett a trianoni békediktátum aláírásának századik évfordulójáról.

Megható és torokszorító pillanatokat élhettek át azok, akik június 4-én délután elmentek a kiskőrösi evangélikus templomban rendezett megemlékezésre. Lupták György nyugalmazott evangélikus esperes vezető gondolatai után Turán István történész beszélt a trianoni békediktátumról és máig ható következményeiről. A Magyar Katolikus Püspöki Kar száz évvel ezelőtti megrendítő imáját Boldoczki Sándorné olvasta fel, majd pontban 16 óra 30 perckor megkondultak a templom harangjai: elsőként a legkisebb harang, amely már 1920-ban is a toronyban volt. A századik másodperc leteltével Szokody Anikó orgonakiséretével csendült fel előbb a magyar, majd a székely himnusz.

Forrás: Kiskőrös Tv

Több százan vettek részt Sepsiszentgyörgy főterén a magyar történelmi egyházak lelkészei által tartott ökumenikus istentiszteleten a száz évvel ezelőtt aláírt trianoni békeszerződésre emlékezve.

A megemlékezés kezdeményezője, Incze Zsolt református lelképásztor arra kérte a résztvevőket, hogy az istentiszteleten ne legyenek bekiabálások, skandálások. (A kérésnek eleget is tettek, csak az áldás után hangzott fel néhányszor a „vesszen Trianon!”) Imát, fohászt, áldást mondott Incze Zsolt mellett Zelenák József evangélikus, Kovács István unitárius és Fülöp Szabolcs római katolikus lelkész.

Nem az országhatárok jelölik ki a magyar nép életterét, hanem a szívekben lévő érzés – mondta Zelenák József. Azért fohászok, hogy forduljon a magyar nép javára, amit mások ellene és kárára tettek. „Adj, Uram, tisztuló nemzeti önismeretet, indulatoktól mentes igazságosságot, jó igyekezeteinkben való megerősödést, csendesíts el minden gyűlölködést, adj méltányosságot

FOTÓ: BÉRO BLANKA

és jó szándékot az ellenségeskedés helyett, segítsd meg azokat, akikre nagy felelősséget bízál a népek és nemzetek ügyeinek intézésében” – imádkozott az evangélikus esperes.

„Minket sokan irigyelnek, felnéznek ránk, mert van múltunk, kultúránk, hitünk, egyenes gerincünk, kitartásunk, összekulcsolt imádságos kezünk és bizodalmunk a mindenható Istenben” – mondta Incze Zsolt.

„Hiába akarták kihúzni a talpunk alól az édes anyaföldet, a haza a magasban van, ahová nem érnek el a szörös szívűek, az önzők, a megalkuvók, a sötétből leleskedők” – fogalmazott Kovács István. Egy százéves csata, úgy tűnik, elveszett, de az ezeréves küzdelemben még számtalan csata és győzelem vár ránk. Nem karddal, nem bosszúval, nem visszaorozott területekkel, hanem derűvel és irigylésre méltó bizakodással – tette hozzá.

Az erdélyi magyar egyházvezetőknek a trianoni diktátum kapcsán kiadott közös nyilatkozatából idézett Fülöp Szabolcs római katolikus lelkész, aki megáldotta az egybegyűlteket (*képünkön*).

Az istentisztelet alatt fél hatkor megszólaltak a sepsiszentgyörgyi magyar templomok harangjai, és a résztvevők elmondták az Úr imáját. Az ökumenikus istentisztelet a magyar himnusz eléneklésével zárult. Az Erdélyi Magyar Szövetség képviselői átvonultak a turulmadaras emlékműhöz, és megkoszorúzták, majd este a Pacé tetőn őrtüzet gyújtottak.

Forrás: Székelyhon.ro

Emelkedik a külhoni lelkészek jövedelemkiegészítése

Két részletben megkétszerezi a határon túli lelképásztorok jövedelemkiegészítő támogatását a kormány – mondta el a Magyar Távirati Irodának június 4-én Balog Zoltán református lelkész.

A miniszterelnöki biztos kifejtette: jelképes, hogy éppen most, a trianoni évfordulóhoz kapcsolódva döntött a kormány a határon túli településeken tevékenykedő lelképásztorok jövedelemkiegészítő támogatásának megduplázásáról. A döntés szerint még az idén hatvan százalékkal növelik a kiegészítést, a fennmaradó hányadot pedig a jövő évtől kapják meg a külhoni lelkészek. Balog Zoltán hozzátette: a jövedelemkiegészítést

felekezettől függetlenül minden olyan területen megkapják, ahol magyar ajkú hívek között szolgálnak lelkészek. Idén a kiegészítésre 252 millió forintot, a jövő évre pedig további 420 millió forintot fordítanak, így összesen 840 millió forintot tesz ki a külhoni lelképásztoroknak szánt éves támogatás.

A miniszterelnöki biztos emlékeztetett arra, hogy nagyon fontos az egyházak kultúrát, hitet és anyanyelvet megtartó sze-

repe és annak erősítése. A lelképásztorok azok, akik az elmúlt száz évben a folytonosságot képviselik a trianoni határokon kívül a magyar közösségekben. Felidézte azt is, hogy ezt a támogatási formát 2001-ben, az első Orbán-kormány idején Semjén Zsolt akkori helyettes államtitkarral közösen kezdeményezték és indították el.

Az MTI kérdésére Balog Zoltán elmondta: jövedelemkiegészítő támogatásban közel háromezer határon túli lelképásztor részesül, ők több mint háromezer településen szolgálják a hívek lelki életét.

Forrás: MTI

Lekopott a máz, avagy Isten keze

Lázár Zsolt *esperes*
Nyugat-békési
Evangélikus
Egyházmegye

„...akik azt mondjátok: »Ma vagy holnap elmegyünk abba a városba, és ott töltünk egy esztendő, kereskedünk, és nyereséget szerzünk«, azt sem tudjátok, mit hoz a holnap.»

(Jak 4,13–14)

2019 decemberében örömmel értesültem arról, hogy az evangélikus ösztöndíjbizottság támogatta a pályázatomat, így március 15. és május 24. között a mirfieldi teológián [az Angol Egyház intézménye Nyugat-Yorkshire-ben – a szerk.] tölthetek el egy tanulmányi időszakot. Ennek a gyakorlati kivitelezése természetesen nem volt egyszerű, mert ez a lelkesítő és intézményvezetői feladataim másokra átruházását is kellett jelentse.

Úgy készültem rá, mint egy szombatévre, amely komoly változást hoz majd a megszokott életemben, segíthet a lelki feltöltődésben, az erőgyűjtésben és abban, hogy a szolgálatomat még jobban tudjam végezni. Végiggondoltam, milyen előadásokra fogok járni, milyen gyülekezeteket látogatok meg – amelyeknek a tagjai közül egyébként sokakat ismerek már a szarvasi nyári táborokból. Tehát az alapos előkészület megtörtént, de ez egyébként is jellemző rám. Sokszor két évre előre látom, hol leszek, mit teszek. Igaz volt ez már eddig is a gyülekezeti és az intézményi létünkre, hiszen több pályázatban veszünk részt, ezeknek pedig alapja a hosszú távú tervezés. Az alapos tervezés a 2020. év előkészítését is jellemezte.

Elérkezett a március, és egyik napról a másikra minden megváltozott. Bár nehezen tudtam elképzelni, hogy még egy ösztöndíj is elmaradjon, de látnom kellett, ahogyan napról napra záródott be a világ. Bezártak az egyetemek, az éttermek, az iskolák és az óvodák. Végül döntenem kellett, és az angliai utazást is el kellett halasztani. Ugyanekkor – március 14-én – püspökeink körlevelét is megkaptuk, amely a templomok bezárását kérte a gyülekezetektől.

Itthon maradtam tehát. Elmaradt a „szombatév”. Valami egészen különleges élethelyzetben találtam magamat. Lelkészként a gyülekezet tagjait is arra kellett felszólítani, hogy maradjanak otthon. Az Ótemplom ajtaja is csak a szolgálatot végzők előtt nyílhatott meg ebben az időben.

Ennek a világvárodnak és a hozzá kapcsolódó különleges intézkedéseknek az volt az érdekességük, hogy hozzám hasonlóan sokan érezték: Isten konkrétan nekik üzen a járványon keresztül. Minden ember életébe alapjaiban szólt bele a karantén, és az addig megszokott élet hirtelen megváltozott. Egy amerikai humorista ez év elején úgy érezte, nincs a helyén, sokat imádkozott, hogy Isten mutasson neki

utat, adjon jelet. Erre minden fellépését törölték fél évig a járvány miatt. Azt gondolta, kérésére elég komoly jelet sikerült adnia Istennek.

Jól gondoljuk, ha Isten személyes üzenetként éljük meg mindazt a változást, amelyet ezekben a hónapokban átértünk. Isten még a világ eseményeit is fel tudja arra használni, hogy a lelkünkig hatoljon.

Így éltük meg az úrvacsora évének első felét is. Januárban a gyülekezetünk vezetése úgy döntött, hogy minden istentiszteleten úrvacsorával élünk. Többen jelezték, hogy számukra zavaró az a sok úrvacsora. Kérdezték, miért nem elég csak minden hónapban egyszer. Ezekre a felvetésekre is választ kaptunk: „úrvacsorabőjtöt” hirdettünk, hiszen a vírus miatt biztonságosabb jelenleg úrvacsora nélkül élni.

Megértettem én is, hogy az előre tervezést, az előkészítést nagyobb alázattal kell tennünk. Isten kezére kell bízni mindent. Amikor pedig nem úgy alakul az élet, ahogy elterveztük, vizsgáljuk meg, mi lehet ennek az oka. Milyen változást akar Isten látni a mi életünkben? Mit adott ez az időszak?

Megérettük az élet lecsupaszítását. Ami csak máz volt rajta, hirtelen eltűnt. Maradt a váz. Mindannyian kerestük, hogy ennek mi értelme van. Olyan érzésem lett, mintha az egész világ szombatévet kezdett volna. Elkezdődött az a spirituális utazás, amely az igazi változást indította el szinte az egész emberiségben. Amikor az egész emberiség úton van, a bezártság is lehet zarándoklat.

Május végén – amikor eredetileg terveztem a hazatérésemet Angliából – ismét megnyíltak a templomok ajtajai. Mi is kitártuk az Ótemplom kapuját. Természetes, hogy a dátum egyezése miatt Isten üzenetét éreztem az eseményekben.

Neked mi a személyes történeted erre az évre? A GPS-ből jól ismert újratervezés megszólalt-e már? Látod az új utat, az új lehetőséget? Válaszolj a kérdésekre, de minden válaszodban engedd Isten segítségét és útmutatását!

Mire ez a lapszám megjelenik, olyan történetek, impulzusok is befolyásolják majd érzéseinket, amelyeket természetesen nem láthattunk előre. De éljük meg az Istenre hagyatkozást ebben a helyzetben is! Amit pedig megélhetünk hitünkben, azért legyünk hálásak! S ha majd felborul a terv, keressük az újban azt, amit Isten azon keresztül nekünk akar adni. ■

Missziói terület is a kollégium

Két évtizede a Rózsák terén
– beszélgetés Németh Enikővel

Sorozatunkban a Magyarországi Evangélikus Egyház intézményeiben szolgálatot végző munkatársakat szolgáltató megindításokról, feladataikról, céljaikról. Németh Enikő 1998 óta dolgozik a budapesti Rózsák terén működő Evangélikus Középiskolai Kollégiumban. A pedagógussal, kollégiumi ápolóval az evangélikus intézmény szellemiségéről, a hit megtartó és utat mutató erejéről és a munkatársi közösségről is beszélgettünk.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– Immáron több mint húsz éve dolgozik az evangélikus kollégiumban. Miként került ide?

– Friss diplomásként jelentkeztem az éppen megüresedő nevelőnői állásra. A pozitív elbírálás után kezdetem meg a pályám a Rózsák terén, a történelmi múltú evangélikus középiskolai kollégiumban. Érdekeség, hogy ismerem olyanokat, akik annak idején az itt működő evangélikus árvaházban nevelkedtek. A diplomám megszerzése után hivatástudattal érkeztem ide, azóta arra törekszem, hogy Istennek tetszőn szolgáljak a gyermekek között.

– Miként foglalná össze az itt végzett munkáját?

– A kezdetektől fontos volt számomra az itt lakó gyermekek erkölcsi és hit-

beli nevelése. A csoportfoglalkozásokon a mondanivalómat mindig bibliai alpra igyekszem helyezni. Ezt nemcsak a munkaköri leírásomban szereplő módon, hanem számos további alkalom szervezésével is képviselem. A kezdeményezésemre indult el egy ifjúsági bibliaóra. Szakkörként daloskört szerveztem, ezeken az alkalmakon nagyon sok evangéliumi éneket tanultunk a növendékekkel. Ezenkívül naponta készítik faliújságot, olyan tartalmat helyezek el, amely erősítheti őket. Öröm, hogy kollégáim is hasonlóan aktívak. Egyik kolléganőm családi kört szervezett, a másik Manu-Art szakkör néven kézműves-foglalkozást tart. Munkatársaimmal az életre tanítjuk a gyermekeket. Műsorokat, színdarabokat, hangjá-

tékokat is rendszeresen szervezünk, ezek valamelyikébe majdnem minden diákot sikerül bevonnunk. Bár kis közösség vagyunk, de számos zenei tehetség is van a fiatalok között, így ünnepélyeinken a kórus szereplése és a zenei kíséret is rendszeres. Sőt volt, hogy házi muzsika gyanánt a konzervatóriumba járó diákjaink adtak hangversenyt. Rendszeres matematika-, történelemkorrepetálás, illetve érettségire felkészítés is folyik. Férfi kollégáim külsős sportrendezvényre is viszik a gyerekeket. Jelenleg pedig a kézműveskedők munkái dekorálják az épületet.

– Miben változott az eltelt idő alatt a kollégium?

– Mindig is nagyon szerettünk a gyermekekkel együtt lenni, meghallgatni őket, foglalkozni az ügyes-bajos dolgaikkal. Nevelőként arra törekszünk, hogy részesei legyünk a fiatalok életének, hogy olyan légkört, szellemiséget alakítsunk ki e falak között, hogy a diákok tudják, biztonságos, rájuk figyelő, óvó és szerető környezetben vannak. Természetesen az évek alatt nagyon sok minden változott. Amikor idejöttem, akkor például még nem volt mobiltelefon, laptop sem... Úgy látom, hogy a gyermekeket ma több stressz éri, sokan lelki problémákkal küzdenek. Ma még nagyobb szükség van arra, hogy segítsük őket, hogy mellőljük álljunk.

– Azt tapasztalja, hogy ma nehezebb a fiatalok helyzete, mint régebben volt?

– A mai tinédzserek nagy veszélyben vannak, nagy a sodrás, kevés a példakép, a kapaszkodó. Vallom és hirdetem: nagyon fontos, hogy – lehetőleg több csatornán keresztül – a fiatalokhoz eljusson az evangélium, hiszen így tudnak biztos talajra lépni. Igyekszem testi-lelki támaszt nyújtani fiataljainknak.

– Miben mutatkozik meg a mindennapokban, hogy evangélikus az intézmény?

– A kollégiumban rendszeresen vannak áhítatok, ahol személyesen találkozhatunk Isten igéjével. Ez biztos pont. Nem csak a hívő fiatalok számára kívánunk biztonságot adó, egyházi szellemiségű hely lenni, egyben missziói terület is az intézményünk. Vannak gyermekek, akik nincsenek megkeresztelve, sokan nem hallottak otthon Krisztusról. Arra törekszünk, hogy a nevelésen túl a hit szeretetét is nyújtsuk minden gyermeknek.

■ GALAMBOS ÁDÁM

#Mindbennevagyunk

Az elmúlt hetekben az interneten, a közösségi médiában ezerszámra láthattunk egy Covid-19-re – azaz az új koronavírusra – utaló hashtaget [kettős keresztből és az azt követő szóból vagy szavakból álló címke, amely lehetővé teszi, hogy egy kattintással megtaláljuk az azonos témáról szóló tartalmakat – a szerk.]: #weareallinthisogether – azaz mindannyian, együtt, kivétel nélkül benne vagyunk. A pandémia és a vele kapcsolatos, egész világot érintő korlátozások összefoglaló kifejezése lett ez. És a gyászé éppúgy, mint a reményé.

Azt is megtanultuk hazánkban is, hogy a járvány elleni védekezés mely szakaszában járunk, és hogy ehhez mérten hogyan kell viselkednünk, milyen szabályokat kell betartanunk. Megjelentek a Covid-19 kézikönyvek is, amelyekkel a lakosságot, illetve az egyes szolgáltatókat segítik praktikus tanácsokkal, kötelezően betartandó előírásokkal.

De e lap hasábjain természetesen nem ezzel, hanem egy sokkal régebbi „kézikönyvvel”, pontosabban annak egy útmutatásával szeretnék foglalkozni. A könyv a jó hír, az Isten cselekedeteivel megalapozott reménység kézikönyve, az idézet pedig mintha a pünkösdkor kezdődött – ajándékba kapott – második „új évünk, új életünk” mottója lenne.

Amiben bizonyos vagyok: 2020 sok kétségbe ejtő eseménysorában eddig is ott volt a fény! Egy különösen erős sugarát hadd osszam meg: „Szeret az Úr, azért nincs még végünk, mert nem fogyott el irgalma: minden reggel megújul. Nagy a te hűséged!” (JSir 3,22–23) Jeremiás siralmi Krisztus előtt 587 körül, Jeruzsálem pusztulásakor, a babiloni fogság idején szólalnak meg; az elveszett világot siratják. Nem csoda, ha feltör a szerzőből a szenvedés értelméről való elmélkedés, az egyéni és a nemzeti panaszének. Mintha csak ma mondanánk: az ellenség pusztító, hatalmas (még ha láthatatlanul kicsi vírus is), szabadságunk és félelem nélküli életünk elveszni látszik, a kiút, a jövő bizonytalan, nem a mi kezünkben van.

De nézzük tovább! Az Isten szándékát kutató író, aki nem tudhatja, milyen jövő következik népére, hálaénekbe fog; a „csendben várt” szabadulásról (3,26),

az imameghallgatás bizonyosságáról tesz vallomást: „Mellém léptél, mikor kiáltottam hozzád, ezt mondtad: Ne félj!” (3,57)

ságot kapjuk meg tőle. Utóbbi persze nagyon kényelmetlen is lehet. De annál nagyobb szeretet, mint úgy elfogadni

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: BEN WHITE / UNSPLASH.COM

Más kor, más krízis, más megoldások. És mégis ugyanaz: törekeny, Isten előtti létünkben porszemek vagyunk. Nem hoz megnyugvást, ha kesergésünkben körbemutatunk: „A világ a rossz, a hibás a másik ember, a másik nép.” Magunkkal van tisztánvalónk. Meg kell változnunk, meg kell újulnunk? Miben? Hogyan? Miért várunk akkor mégis?

Jézus számos dialógusában mozdította ki a hozzá fordulót a – ma így mondjuk – komfortzónájából, és rámutatott, mi az illető gyógyulásának, békéjének igazi záloga: a megtérés. Ma is így lép oda hozzánk. Beteg vagy? Térj meg! Minden összeomlott, igaztalanul bántak el veled? Keresd az Istent, bánd meg a bűneidet, és nézd meg, hogyan válhatsz te igaz, istenfélő, törvénytisztelő emberré! Mindened odaveszett? Hát még mindig itt az életed, amelyet az Istentől kaptál, süt rád a nap, van két kezed, lábad, indulj és cselekedj! Több mindened van, amiből adhatsz – először is szeretetet!

Félsz? Imádkozz! Ha Jézushoz fordulunk, a legteljesebb elfogadást és igaz-

valakit, amint van, hibásan, gyengén, tétován, rossz utakon járva – nincsen. Elfogadni és megmenteni, megmutatni az életben maradáshoz, sőt az örök élethez vivő utat: Jézus ezt teszi. Először megtérésre hív, de ugyanakkor felkínálja Isten gyógyító, megváltó hatalmát, amely benne testesült meg.

Amikor a legeslegnagyobb bajban vagyunk, és igazán egyedül érezzük magunkat – bármennyire egy világ éli is át ugyanazt –, Jézusnak van mondanivalója. Minden reggel megújuló vigasztalása – mert minden nap hoz új próbát, de örömet, reményt is.

Ha felnyitjuk a Bibliát, ha egy csendes percben imádkozni vonulunk vissza, ha igét hallgatunk, bizonyosság költözik a szívünkbe, mint a szentírónak: „Szeret az Úr, azért nincs még végünk...” Isten szeretete, irgalma, Jézus értünk szerzett váltásága valóságos, jelen lévő.

Ha valami, akkor ez az igazi #weareallinthisogether – a világ végezetéig. Hála legyen érte.

■ S.-K. D.

A tanárnő álmodik

A tanárnőnek van egy babája, úgy hívják, Peti. Peti baba benne van már a korban, negyvenhat éves, és a barátjával, a kicsit fiatalabb Suzanne-nel egy éjjeliszekrényen lakik, az éjjelilámpa vet rájuk estétként fényt. Szeretnek ott üldögélni, de néha azért jó kimozdulni.

Egyszer például Peti elment a híres iskolába, ahol a tanárnő tanít, hogy bemutatkozzon az újonnan induló 5. a osztálynak. Mindenkinek vinnie kellett valamit, amit majd megmutat a többieknek, és jólesett Petinek, hogy a tanárnő őt vitte. A tábla fölött kereszt lógott, ami Petinek külön tetszett, úgyis annyit ücsörög a Biblia mellett az éjjeliszekrényen.

Az új ötödikesek persze még nagyon félték, inkább csak a szemük sarkából figyelgették egymást és a tanárnőt meg Petit, de épp a napokban derült ki, hogy hiába telt el azóta négy év, jól emlékeznek a tanárnő babájára. Persze mondhatjuk azt, hogy Petire nem nehéz emlékezni, mert Peti egy néger baba, és hiába nő valaki tízévesről tizennégyre, egy fekete bőrű babát azért megjegyez. Főleg, ha irhabundából készült a haja, és kézzel van varrva a teste.

Mindenki szereti hallgatni, hogyan is volt, amikor még kicsi volt, Peti is így van ezzel, szereti, amikor elmesélik, ho-

gyan is született ő, még ha kívülről is fújja már a történetet. Így volt ez legutóbb is, amikor ismét kimozdultak. Peti megint elment a tanárnővel egy iskolába, most oda, ahol a tanárnő barátnője tanít, nem is nagyon messze, és most már Suzanne is velük ment. Itt is nagyon jól érezték magukat, sőt: dédelgették, babusgatták őket a gyerekek, jólesett sztárnak lenni néhány órára. És itt is az volt a legjobb, amikor a tanárnő elmesélte, hogyan is volt ez negyvenhat évvel ezelőtt.

A tanárnő hétéves volt, amikor mondták neki a szülei, hogy nemsokára indulnak Amerikába, ott fog iskolába járni, és el kell döntenie, hogy melyik játékát viszi majd magával, mert nem fér be mind a bőröndbe. Ilyenkor a tanárnő mindig hozzá szokta fűzni, hogy ezt az Amerikát nem úgy kell ám elképzelni, mint most, hogy mindent tudunk róla a filmekből és zenékből, hanem úgy, hogy nem tudunk semmit, mert sem film, sem zene nem volt. Legalábbis a hétéves – akkor még nem – tanárnő életében nem. És ekkor, a kiutazás előtt kapta meg Peti babát a keresztanyjától, ő varrta, azért, hogy már előre megszeresse a fekete gyerekeket.

Aztán még hozzá szokta tenni a tanárnő a történet másik felét, hogy amikor már ott volt Észak-Karolina államban, és ment haza az iskolából, akkor az anyu-

kája kérdezte, hogy na, vannak fekete osztálytársaid? És akkor a tanárnő nem emlékezett rá. Pedig ott voltak – mint a fotókról kiderült, jó barátok is voltak, csak azt nem látta rajtuk, hogy feketék. És a csodás tanító néniről is annyi mindent mesélt otthon, csak azt nem, hogy más színű a bőre, mert erre nem is emlékezett. Ez csak valamelyik ünnepségen derült ki a szüleinek, csodálkoztak is a nagy hajú Ms. Friersonon.

Peti hiába negyvenhat éves, csak egy baba, és nem sejtí sem ő, sem az Amerikában egy dollárért turkált porcelánbaba, Suzanne, hogy miről is álmodik a tanárnő. A tanárnő arról álmodik, hogy az ne úgy legyen, hogy az egyik iskolában inkább Suzanne-re hasonlítanak a gyerekek, a másikban pedig inkább Petire. Mert az sem a Petiknek és Suzanne-eknek nem igazságos, sem a tanárnő tanártársainak.

Híszen nem azért lettünk tanárok, hogy csak Petiket vagy csak Suzanne-eket tanítsunk, hanem hogy gyerekeket. És ha kereszt lóg a tábla fölött, akkor talán még inkább így van ez.

■ ITTÉZS SZILVIA

A szerző a Budapest-Fasori
Evangelikus Gimnázium angoltanára

FOTÓK A SZERZŐ ARCHÍVUMÁBÓL

NAPI FALAT

Mindannyian függők vagyunk

„Mindenekelőtt legyetek kitartóak az egymás iránti szeretetben, mert a szeretet sok bűnt elfedez.” (1Pt 4,8)

Függő vagyok! Ülök a konyhaasztal mellett a csukott ajtónál, port tömörítetek kapszulákba, fóliázom, és sietve dobozba zárom a kíváncsi szemek elől. Ha valaki most egy szaftos „coming out”-ra gondolna, azt ki kell, hogy ábrándítsam, de a függőségem már tényleg egyértelmű jeleket mutat.

A felismerés ott kezdődött, hogy elromlott a kávéfőzőnk. Az a bizonyos: csak rá gondolok, gombot nyomok, és a zsírosan fénylő, pörkölt babszemeken keresztül illatosan gőzölgő ébredés lesz a reggelekből. Most viszont csak szuszogott, visszafogottan hörgött, aztán kilehelte egy gőzfelhővel talán még a lelkét is.

Azt hittem, menni fog... mit számít kávé nélkül az a néhány nap, de késő délutánra már csak az járt a fejemben, hogy hiányzik. A kezdés, az illat, a gőz, a szűrőcsőlés, a csésze melege... Néhány óra múlva már csak félig embernek éreztem magam nélküle. A tűrhetetlen állapotot megszüntetve hazakerült a suliszobámból az ajándékba kapott kis piros kapszula. Apró, gömbölyded sziluettje eltörpült a másikhoz képest, de készségesnek bizonyult.

A szokott tempóban ittam egyik csésze kávé a másik után, és rögtön láttam, hogy ha ez így megy tovább, a kétnapos ünnep végére ismét elvonási tüneteim lesznek. A boltok zárva, az utánpótlás reménytelen, így egy hirtelen ötlettől vezérelve az egyik kapszulát boncolni kezdtem. A látvány biztató volt: ha a használt kapszulát kiürítem, elmosom, újratöltöm, és fóliával lezárom, akár még környezet-tudatos is lehetek az újrahasznosítás jegyében. Készítettem egy prototípust, majd a sikeres tesztelés után indulhatott a sorozatgyártás.

Miközben a kávészemeket a darálóba öntöttem, hirtelen elborítottak az emlékek. Eszembe jutott, ahogyan édesapám ott állt a régi szuterénkonyhában, és pont

így nyomta a daráló fedelét, míg a kemény, recsegő hangból finom zúgás lett. Eszembe jutott, mennyire szerettem azt a karakteres illatot, amit beivott a kezem, a ruhám, mikor a sötétbarna porhoz értem. Ez az egyik legintenzívebb kép, ami megmaradt bennem édesapámról: ahogy a konyhaasztal felett a keserű, pörkölt illatú, gömbölyded szemeket darálja. Több mint harminc éve nincs már köztünk. Ritkán merengek azon, hogy mi lenne, ha még élne, mert tudom, hogy úgysem változtatna semmin, bármennyit is gondolnék rá. Az igazán fontos, hogy míg élt, rajongásig szerettem minden hibája ellenére, és pont így rajongott értem, a cserfes kis szőszke lányáért.

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: KIKOVIC / SHUTTERSTOCK.COM

Ahogyan a kapszulákba tömörítettem a port, szembesítettem magam a függőséggel: a kávé rajongva szeretem, de sokkal inkább az emlékeket, a szeretetet és az érzést, amit tudat alatt is hozzákapcsolok. Szeretettfüggő lettem. Nem csupán ízhez, illathoz kötődök, hanem ahhoz, akinek emlékét felidézi bennem. Nem csupán tárgyakhoz ragaszkodom, hanem azokhoz, akikhez kötnek, akik

iránt a szeretetem ott lüktet bennem. Megőrzök ezernyi kacatot, apróságot, mint valami drága kincset, de sokkal fontosabb az érzés, az emlék, amit felidéz bennem. Függő vagyok, mert mindenről ugyanaz jut eszembe, körülötte járnak a gondolataim: a szeretet, amit másoktól kapok, és amit adok.

A felismerés megnyugtató: talán ez a függőség az egyetlen, ami sosem káros. A szeretet olyan szenvedély, amely, ha őszinte és tiszta, sosem árt, sőt jobbat tesz, minél több van bennem, és minél többet osztok belőle. Minél jobban átjárja az életemet, a gondolataimat, tetteimet, annál szabadabbá tesz a bűntől, a világtól és benne minden elvárástól.

Függőnek lenni azt jelenti, hogy rá vagyunk utalva valamire vagy valakire. Nem tudunk nélküle élni. Tőle függ a létünk, a boldogságunk, a biztonságunk, a megelégedett életünk. Azt jelenti, hogy már nem tudjuk nélküle értelmezni magunkat. Csak vele együtt lehetünk teljes egészek. Függők vagyunk mindannyian: az isteni szeretettől függünk. Nélküle nem vagyunk teljesek, csupán keresgél-

jük önmagunkat. Benne élünk, mozgunk, vagyunk. Szeretete elfedezi vétkünket, magához köt, megtart, véd bennünket. Megadja azt a bizonyosságot, hogy érezzük: „Szeretni és szeretve lenni / a legnagyobb boldogság a világon...” (Johann Wolfgang von Goethe) Ámen.

■ KÖSZEGHYNÉ RACZKÓ ZSUZSANNA
Forrás: a Balatonboglári Evangélikus Egyházközség Facebook-oldala

Hiányzó kedves arcok

Beszélgetés Réz-Nagy Zoltánnal
a mögöttünk hagyott időszak tanulságairól

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem oktatási rendjében és minden napjaiban is jelentős változásokat hoztak a koronavírus-járvány miatt bevezetett állami, illetve intézményi megelőző intézkedések. A szokatlan, új körülményekről, a digitális oktatásról, az elmaradt szuplikációkról és teológuspasszióról, valamint a mögöttünk hagyott időszak tanulságairól is kérdeztük Réz-Nagy Zoltánt, aki 2017 szeptemberétől látja el egyházunk felsőoktatási intézményének egyetemi lelkészi szolgálatát.

FOTÓ: RÉZ-NAGY KIRILL

– Március 13-tól az egyetem munkarendje is megváltozott, júniustól pedig, ha korlátozott időben is, újra látogatható az intézmény. Miként élték meg ezt az időszakot?

– Sosem fogom elfelejteni azt a napot. Iskolából hoztam haza a fiaimat, és már a tanácsteremben várt a harmadikos évfolyam; időközben tudomásukra jutott az, amit pár napja mi, az egyetem vezetősége is sejtettünk, vagyis hogy ki fogják hirdetni: az egyetemek bezárnak, és a kollégiumot ki kell üríteni. Aznap este összehívtam a teológusotthon minden lakóját, és elmondtam nekik, mi a teendő, felvilágosítottam őket, milyen jellegű a terjedő betegség, és hogy egy kollégium a lehető legveszélyesebb hely – hiszen itt gyakorlatilag mindenki használja a közös helyiségeket, folyosókat –, és egy ember

pillanatok alatt száz másikat is meg tud fertőzni. Mindenki azonnal megértette a helyzet komolyságát, és pár napon belül kiürült az épület. Már több mint két hónap telt el azóta, és nagy kérdés, mi lesz szeptembertől. A hallgatókkal azóta online tartom a kapcsolatot – nem is tudom, mi lett volna, ha ez a járvány egy olyan, korábbi időszakban zúdul ránk, amikor még nem volt internet.

– A digitális oktatásra való áttérés – különösen a gyakorlati tárgyakra gondolva – hirtelen jött kihívást jelenthetett. Minden területen sikerült alkalmazkodni a lehetőségekhez? Sérült vagy netán javult az oktatás színvonala?

– Az áttérés a hallgatóktól fokozott odafigyelést kívánt, hiszen a naptárjukban pontosan kellett vezetniük a terminusokat, nem volt a közelükben senki, aki

szólhatott volna, ha nem jelentkeztek be például egy Moodle-feladatmegoldásra. [Moodle: interneten zajló oktatást, tanulást lehetővé tevő felület. – A szerk.] Az összegzés még nem készült el az elmúlt időszak tapasztalatait tekintve, de biztos, hogy egészen más hozzáállást kívánt ez meg oktatóktól és hallgatóktól egyaránt, és nem lehet a korábbi időszak elvárásai alapján megítélni.

– Az egyetem nemcsak egyházunk felsőoktatási központja, hanem szellemi közösség is az ott tanuló hallgatók számára. Miként tudták tartani egymással a kapcsolatot?

– A hallgatók lelki életét segítő több oktató is igen aktívan bevonta a hallgatókat például napi elcsendesedések összeállításába, írásába. Magam pedig blogot kezdtem el írni, amelyben a járvány adta kihívásra próbáltam és próbálok teológiai válaszokat megfogalmazni. Ez egyébként a *Panidemica.blogspot.com* címen olvasható. Emellett a telefonálásra és az üzenetváltásokra szorítottam a kapcsolattartás, de így megtapasztalhatta mindenki, hogy a hiány a legnagyobb jelenlét. Vagyis ha hiányunk egymásnak, az azt jelenti, hogy fontosak vagyunk a másoknak.

– A karantén a böjti szuplikációkat is érintette. Részt tudtak venni a hallgatókkal a gyülekezetek életében? Milyen megoldásokat találtak?

– A szuplikációs időszak első két hetében még mentünk gyülekezetekbe, a hallgatók is, én is. Március 18-a után azonban a megbeszéltek elmaradtak. Nem volt arra sem lehetőségünk, hogy a minden évben megszervezett passziókörúttal szolgáljunk a gyülekezetekben, pedig a harmadik évfolyammal erre már hónapokkal korábban elkezdtünk készülni, a Győr-Mosoni Evangélikus Egyházmegye fogadott volna minket. Ezt nagyon nehéz volt elengedni.

– Egyetemi lelkészként milyen tanulságait emeli ki ennek az időszaknak?

– Megtanulhattuk, hogy milyen az, amikor a közösség megélése csak virtu-

álisan lehetséges. A virtuális közösségről korábban is úgy gondolkodtak a szakértők, hogy nem helyettesíti a valós találkozást, de előkészítheti, új dimenziókkal gazdagíthatja. A korábban zsongó, életteli teológusotthon most kihalt és szomorú hely. De talán hozzá fog segíteni ez az időszak ahhoz, hogy jobban megbecsüljük egymás társaságát, azokat a pillanatokat, amikor tényleg hús-vér valóinkban is találkozunk majd.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem néhány hallgatóját is megkérdeztük az elmúlt időszakban szerzett tapasztalatairól.

Szikra Benedek másodéves teológus-lelkész szakos hallgató, a hallgatói önkormányzat szeniora

A távoktatás az elején lassan indult meg, főleg, mert sokáig úgy gondoltuk, ez csak egy rövid időszak lesz, és vizsgázni már újra az egyetemen fogunk. Isten mégis máshogy kívánta, úgyhogy a lassúnak induló átállás idővel normál ütemet kezdett fölvenni. Minden tanár megkeresett minket, egyeztették velünk a teljesítési lehetőségeket és a kívánalmakat. Rendszeresen érdeklődtek az egészségünkről és a biztonságunkról. Amiben csak tudtak, segítettek minket. Az évfolyamok többsége rendszeresen csoportos videóhívásokat rendezett, hogy segítsék egymást, és legalább virtuálisan találkozhassanak. Csak az online térben kommunikálni rettenetesen

FOTÓ: JESZENSÁK LILLA

nehéz, emiatt több félreértés is kialakult a félév zárásánál, de a tanáraink nagyon együttműködőek és segítőkészek voltak, ezért minden félreértést időben tudtunk tisztázni. Így a rendkívüli helyzet ellenére is sikeres félévet tudhatunk magunk mögött, amit a hallgatói önkormányzat és a magam részéről az oktatóknak és a hallgatóknak egyaránt köszönök.

Mészáros Anna Zsóka harmadéves teológus-lelkész szakos hallgató, a hallgatói önkormányzat koordinátora

FOTÓ: MÉSZÁROS CSABA

A kialakult helyzet hirtelen döntést és tetteket kívánt meg mindannyiunktól. Március 11-én reggel derült ki, hogy a kollégiumból ki kell költözniük a hallgatóknak. Aznap délelőtt 10 órára az egyetem és a kollégium vezetősége meghozta a döntést, hogyan tudjuk ezt a leggyorsabban lebonyolítani. Szerda este Réz-Nagy Zoltán egyetemi lelkész összehívta a teológusotthon lakóit, és tájékoztatott minket a következő napok menetrendjéről. Péntek estére kiürült a kollégium, gördülékenyen és problémamentesen lezajlott a kiköltözés. Eredetileg egy hónapra szólt a távozás, így a személyes tárgyaink zöme benn maradt a kollégiumban. Amikor azonban kiderült, hogy ebben a tanévben nem lehet már visszatérni, az egyetem részéről fölajánlották a lehetőséget, hogy előre egyeztetett időpontban egyesével véglegesen ki tudunk költözni. Ez a folyamat még most is zajlik, igyekszünk mindenre odafigyelni és a higiéniai szabályokat betartani; mindehhez továbbra is Isten gondviselését kérjük.

Bányai Tamás harmadéves teológus-lelkész szakos hallgató

Minden nagyon hirtelen történt, ennek megfelelően megvoltak a maga nehézségei a képernyők mögé szoruló, számomra rideg és személytelen, a wifi jelérésségének kiszolgáltatott online oktatásra történő átállásnak. Ugyanakkor oktatóink rugalmasságának köszönhetően a kezdeti problémák igen hamar gördülékeny rendszerre alakultak át. Talán nem vagyok egyedül akkor, amikor megvallom: nagyon hiányzott az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatói, oktatói és munkatársi közössége. A mindennapokban jelen lévő arcokat, történeteket és mosolyokat a videóhívások nehezen tudták, tudják pótolni. Túrmezei Erzsébet *Hiába vár* című versének szavai jutnak eszembe arról a bizonyos „kedves arcról”, amiről édesanyja elvesztésekor írt. Nekünk azért nem ekkora a veszteségünk és a fájdalmunk, de biztos vagyok benne, hogy minden teológusnak és szakkollégistának megvannak azok a „kedves arcai”, akikkel reggelente a kávéfőző mellett vagy órára futva az udvaron szinte mindig ugyanakkor találkozott, és akik most hiányoznak számára. Istennek egy különleges ajándéka az a hely, ahol tanulhatunk, élhetünk! Azt hiszem, ezentúl egészen máshogyan fogunk rá tekinteni...

■ - GALAMBOS -

FOTÓ: RUBOS ZOLTÁN

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: PRESSMASTER / PEXELS.COM

Jézus kocsmában?

Egy vidéki presszóban kávézva akaratlanul hallottam, amint a szomszédos asztalnál két nő beszélget. Egy fiatalabb, huszonéves és egy középkorú. Nagyon lelkesen osztották meg egymással a William Paul Young *A viskó* című könyvének olvasása kapcsán szerzett élményeiket. Teljesen nyilvánvaló volt, hogy Istenről, megváltásról, örök életről értekeztek. Nem volt bátorságom megszólítani őket, de jó érzéssel töltött el, hogy találkoztam emberekkel, akik Jézust szeretik.

Pár éve Budapesten egy tudományos előadás után egyik barátommal a körúton sétálva betértünk egy kisüzemi söröket kínáló helyre. A pult mögött álló férfiak is hallották a beszélgetésünket, ahogy mi az övékét, és hamar nyilvánvaló lett, hogy közös a hitünk. Sőt ekkor fedeztem fel, hogy egy bárpult magasságú asztalon elhelyezett kosárkában traktátusok, igés lapok és írott biznyságtételek vannak, amelyek szabadon elvihetők. Nagy volt a találkozás öröme, ma is jó felidézni.

Egy vidéki kocsmában főnökét és lányát nagyobbik fiam révén ismertem meg. Feltűnt, milyen magától értetődő természetességgel beszélnek arról, hogy rendszeresen imádkoznak, emellett nyilvánvaló volt a Bibliában való jártasságuk is. Pedig még ma is sokan úgy gondolják, hogy a tetoválás, a férfiak hosszú haja és az ezekhez

hasonló külsőségek nem férnek össze a keresztény hittel.

Szintén kocsmában ismertem meg egy férfit, akit láttam már többször is utcán, boltban, de nem voltunk köszönő viszonyban. Ijesztőnek tűnhetett a *piercingjei [testékszer - a szerk.]* és a Rumcájszéhoz hasonló szakála miatt, de nekem szimpatikus volt. Szeretném nem előítéletesnek tudni magamat. Ha vannak is előítéleteim, nem az extrém külsejű személyekkel kapcsolatban nyilvánulnak meg. Azt viszont sosem gondoltam volna róla, hogy ez a fiatalember evangélikus. Egy beszélgetés után elküldött konfirmációi képe viszont eloszlatta kétségeimet. Pultosként dolgozó fiamnak köszönhetem a vele való ismeretséget.

Nagyjából tíz éve volt egy lelkes konfirmandusom. A tizenkettedikes hittankönyvet is elkérte, és el is olvasta. Tavaly nyílt újra, ha csak rövid időre is, a kisvárosnak a korábban legnépszerűbb pincésörözője, amely az utóbbi években gyakran hosszú ideig gazdtalanul árválkodott. Az akkori üzemeltető egykori konfirmandusom nevelőapja, akivel azóta többször is jót beszélgettünk. A minőséginek mondható pizzát készítő szakács szintén gyülekezetünkben konfirmált. Egy alkalommal a fiam beugrós pultosként dolgozott itt, és egy betérő

roma társasággal feltűnően barátságosan üdvözölték egymást. Közülük többen is odajöttek, és örömknek adtak hangot, hogy „pásztor” vagyok, és ennek a „re-mek fiúnak” az édesapja.

Nem azt akarom mondani, hogy Jézus a templomból teljesen ki-, a kocsmába teljesen beköltözött. De tény, hogy ott is megtalálható. Hamvas Béla evangélikus keresztényen filozófusnak Dosztojevszkij istenképéről tett ironikus megjegyzése („kocsmából a templomba, templomból a kocsmába”) után akár így is gondolhatnánk. Sőt *A bor filozófiája* című keserű esszéjében egyenesen így nyilatkozik meg Hamvas: „A kocsmában civilizációnk egyik legfontosabb intézménye, sokkal fontosabb, mint például a parlament. Az egyik helyen a sebeket osztják, a másik helyen gyógyítják.”

Tudjuk, hogy Isten „megsebez, de be is kötöz” (Jób 5,18). Mi azonban nem vagyunk Isten, hanem csak emberek. Ezért sebeket okozni nekünk, embereknek bűn. Jézus nem okozott sebeket, hanem csak gyógyított. Elszenvedni viszont elszenvedett sebeket. Tölünk. Nem is akármilyeneket. Sebeket kapni senki sem szeret. Pláne, hogy gyógyítani nem nagyon tudunk. Van sebek, és adunk is sebeket. Gyógyítani viszont krisztusi.

Nemrég mintegy két hónapig a templomok és a kocsma is zárva voltak. Most, hogy kinyitottak, keressük és találjuk meg egymásban a Krisztust! Sőt legyünk egymás Krisztusává! Templomban és kocsmában egyaránt.

■ BARTHA ISTVÁN

Hogy a félmúlt ne legyen „fél múlt”

Öt kérdés a harmadik Háló kötet online bemutatójának apropóján

A koronavírus-járvány miatt az online térben mutatták be április 28-án a Luther Kiadó Háló című könyvsorozatának harmadik kötetét. A magyar állambiztonság és az evangélikus egyház kapcsolatát dokumentáló legújabb kiadvány két korábbi evangélikus püspök – dr. Nagy Gyula és dr. Harmati Béla – pályaképének tükrében igyekszik feltárni a pártállami évtizedek egyházunkra gyakorolt hatását. A podcast formában tartott könyvbemutatót Fabiny Tamás elnök-püspök, Pröhle Gergely országos felügyelő, Földváryné Kiss Réka történész, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának elnöke és Mirák Katalin, a kötet szerkesztője, a Magyarországi Evangélikus Egyház Tényfeltáró Bizottságának elnöke folytatott beszélgetést. Maradva a renghagyó formánál, mi is „online” (e-mailben) intéztünk egy-egy kérdést a beszélgetés résztvevőihöz, valamint a kötet társszerzőjéhez, Kertész Botond történészhez, az Evangélikus Országos Múzeum tudományos főmunkatársához.

Kérdés Mirák Katalinhoz:

– Ismeretes, hogy a tényfeltáró bizottság 2005-ben történt létrehozását nem kis mértékben a világi lapokban akkoriban

nyilvánosságot kapott ügynöklista és az ott felbukkant evangélikus személyek érintettségének tisztázási igénye indította el. Történészek számára kivételes lehetőség, ha még életükben megszólaltathatják a kutatásuk tárgyában érintetteket, és emlékeiket összevethetik más forrásokból származó dokumentumokkal. Az idejekorán kezdett anyaggyűjtés jelentősége és értelme tehát vitathatatlan. Amikor azonban a történészek a kortársakkal kapcsolatos kutatások eredményeit rögvest a nyilvánosság elé is kell tárnia, akkor – gondolom – egyéb szempontokat is figyelembe kell vennie. Az evangélikus Háló „bogozóival” szemben milyen elvárásokat támaszt a mai egyházi közeg?

– Az elvárás 2005-ben egyértelmű volt: egy munkacsoport vizsgálja meg és hozza nyilvánosságra, milyen kapcsolatban állt a magyar állambiztonság az evangélikus egyház vezetőivel, lelkészeivel a pártállam idején. Ez a hivatalos egyházi felhatalmazás tizenöt éve változatlanul érvényes, a szélesebb egyházi közeg azonban korántsem egységes. Kiki mást vár tőlünk és a tényfeltárástól, így a szakmailag kifogástalan tanulmányok elkészítése, az eredeti dokumentumok publikálása, az érintettek teljes

FOTÓ: EOL-FÉNYKÉPGYŰJTEMÉNY, 10/48/4

Harmati Béla és Ottlyk Ernő püspök az Üllői úti székházban újévkor (1970-es évek)

névsorának mihamarabbi nyilvánosságra hozatala, a beszervezettek és/vagy hozzátartozóik meghallgatása, a munka felgyorsítása éppúgy kívánalom, mint mások részéről a munkatempó lassítása, a publikálás mellőzése vagy a teljes kutatási anyag hosszabb időre zárolása. ▶

FOTÓ: EOM-FOTÓTÁR

Nagy Gyula dékáni székfoglalóját mondja az Evangélikus Teológiai Akadémia tanévnyitóján 1981. szeptember 8-án

FOTÓ: KISS TAMÁS

Mirák Katalin

Van, aki hiányolja a kategorikus értékelést, más a nyilvánosságra került tények okozta sebek gyógyítását tartja elsődlegesnek, s a jelenleginél egyházasabb hozzáállást szeretne. És van, aki az utóbbi harminc év minden elmulasztott egyháztörténeti kutatását s az evangélikus közelmúlt teljes körű feltárását is a bizottságon kéri számon egy-egy *Háló* kötet kapcsán. Nem egyszerű mindezeket egyszerre szem előtt tartani, ugyanakkor távolságtartással kezelni. A legkényesebb pont mégis a személyesség. Az érintettek közül sokan élnek még köztünk, ráadásul mind ugyanannak az egyháznak vagyunk a tagjai. Ez a történész számára nemcsak óriási szakmai lehetőség, de nagy felelősség és terhétel is. A kétségbevonhatatlan tények kimondásával embereket, családokat törhetünk össze, az igazság elhallgatásával viszont az áldozatok elégtétele marad el. Folytonos kötéltánc ez, s néha kételkedem, lehet-e egyáltalán jól csinálni.

Kertész Botondhoz:

– A könyvsorozat korábbi kötete szintén két evangélikus püspök – Ottlyk Ernő és Káldy Zoltán – pályáját tárja fel, mindenekeelőtt a kommunista állambiztonsági szervek „ránk hagyományozott” iratanyaga alapján. Mind a négy lelkészi vezető együttműködött a pártállami hatóságokkal, miként a sorozat következő kötetei is az együttműködők életútját veszik majd górcső alá. Az együttműködési hajlandóság motivációi között azonban vélhetően nem csupán karrierérdék, hanem félelem, a családtagok iránti fél-

FOTÓ: HOSSALA TANÁS

Kertész Botond

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Pröhle Gegely

tő szeretet is szerepet játszhatott. Nem kell-e tartani attól, hogy – a tényfeltárás nem kívánt hozadékaként – árnyék vetülhet azokra a vezető tisztségbe került utódokra is, akiknek pályáját nyilvánvalóan szüleik „karrierje” is egyengethette?

– A bizottság munkájának deklarált célja, hogy a lehetőségekhez képest ne csak a „mit”-re és „hogyan”-ra, hanem a „miért”-ekre is megpróbáljon választ adni. Ennek fontos része a lehetséges indítékok feltárása is. Köteteink olvasói számára immár négy egyházvezető állambiztonsági kapcsolatainak történetéből kiderülhet, hogy nagyon különböző életutak voltak – noha szereplőink valamennyien egyházunk püspöki tisztségét töltötték be a szocializmusnak nevezett politikai rendszer idején. Éppen azért nem közlünk „névsorokat”, hogy segítsük a differenciált értékelés kialakítását, és ne váljon a munkánk egyszerű „ügyönyöközéssé”. Amikor a tényfeltáró bizottság elkezdte a munkáját, lehetett tudni, hogy olyan történeteket fogunk megismerni és közzétenni, amelyek fájdalmat okoztak egykor, és okoznak a mai utódoknak is. Egyháztagnaként is nehéz szembeülni a múlt bűneivel, ez barátként, családtagként, leszármazottként különösen megterhelő egy olyan kicsiny közösségben, mint egyházunk. Ezért is tiszteletre méltó, hogy ha viták közepette is, de zsinatunk, egyházvezetésünk folyamatosan támogatja a tényfeltáró munkát. Bűnbánatra, megbocsátásra, gyógyulásra, katarzisa csak így van esélyünk. Ez azonban nem csak a bizottság munkáján múlik.

Pröhle Gegelyhez:

– Dr. Harmati Béla több ízben kinyilvánította, hogy nem ért egyet a tényfeltáró könyvsorozat koncepciójával; a sorozat – szerinte – egyháztörténeti áttekintés helyett inkább „a múlt szemetét” akarja feltárni. A kívülről olvasó aligha tudja osztani véleményét, hiszen a vastkos kötetekben feltárt püspöki életpályák azzal együtt is sokoldalúan világítják meg egyházunk közelmúltját, hogy elsősorban az érintettek állampárti, állambiztonsági kapcsolataira fókuszálnak. Az a kérdés azonban valóban felmerülhet az olvasóban, hogy nem lett volna-e „evangélikusabb hozzáállás” először az áldozatok megismertetése. Annak számbavétele, hogy az állambiztonsági szervek, illetőleg a velük együttműködő egyháziak révén – konkrétan – ki milyen sérelmeket szenvedett el a múltban.

– Ismerem Harmati püspök úr álláspontját a tényfeltárásról, és erősen túlzónak tartom. A múlt dicsősége és „szeme-

FOTÓ: SZABÓ D. KÁROLY

te”, ahogy püspök úr nevezi, sajnos nem választható el egymástól, ha a történeti feltárás valóban szakmai igényességgel történik. Az evangélikus hozzáállás pedig – azt gondolom – mélyen kifejeződik abban, hogy nem ítélezünk, nem tettekről és áldozatokról beszélünk, hiszen mindazok, akik a kommunista rendszerben éltek – azok is, akik egyházvezetőként –, valamilyen szinten a rendszer áldozatai voltak. Az együttműködés mértéke, minősége persze más és más, amit a püspöki életutakról szóló elemzések világosan megmutatnak. Ottlyk Ernő – enyhén szólva – sokkal negatívabb szereplője volt a korszaknak, mint bármelyik püspöktársa. Az evangélikus hozzáállás pedig abban is megmutatkozik, hogy Béla püspök mindvégig együttműködött a róla szóló tanulmányt jegyző Mirák Katalinnal, és ezért a közös munkáért,

ami ezt a lenyűgözően érdekes kötetet eredményezte, mindnyájan csak hálások lehetünk nekik. A kommunista rendszer áldozatainak tapasztalata, az ő emléküik pedig természetesen nem sikkadhat el – így az ő irántuk való tiszteletünk jele is az, hogy a múlt napfényes és árnyékos oldalát egyaránt igyekszik bemutatni a *Háló* sorozat.

Fabiny Tamáshoz:

– A legújabb *Háló* kötet előszava, amelyet ön és Próhle Gergely jegyez, hangsúlyal utal a „későn születés kegyelmére”. A regnáló világi hatalmak persze minden korban igyekeznek elnyerni az egyházak támogatását, és önmagában a szándék talán nem is kifogásolható. A pártállami évtizedeket átvilágító eddigi kötetek nyújtanak-e segítséget annak meghatározásához, hogy az egyház, illetőleg a keresztény ember számára meddig vállalható a világi hatalommal való együttműködés, és mikortól vállalhatatlan?

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Fabiny Tamás

– Az egyház és a világi hatalom közötti kapcsolattartás természetes kell, hogy legyen. Demokratikus körülmények között, a szabad vallásgyakorlás idején két önálló fél szabad elhatározásból működik együtt oly módon, hogy az mindkét fél értékrendjéből következik, és általában a közjót szolgálja. A gondok mindig ott jelentkeznek, ha ez a kapcsolat aszimmetrikus, vagyis egyik fél ki van szolgáltatva a másiknak. A középkorban volt példa arra, hogy az egyháztól függött a világi hatalom is, az újabb korok

diktatúrái idején pedig fordítva, hiszen a politikai hatalom próbálta maga alá gyűrni az egyházat. Ilyen helyzetben a vezetőknek rendkívül nehéz – de nem lehetetlen – jó döntéseket hozni. Ez alázatra int, és ilyen értelemben beszélünk a késői születés kegyelméről: adjunk hálát azért, hogy Isten megkímélt minket ilyen helyzetektől. Isten emberei ugyanakkor demokráciában, a szabad vallásgyakorlat körülményei között is ki lehetnek téve kísértéseknek. Újra és újra kerülhetünk olyan helyzetekbe, amikor nehezen átlátható társadalmi és gazdasági körülmények közt tisztességből kell vizsgáznunk. A legújabb kori kísértésekben talán nem tartóztunk, hanem a politikától sem független, nagy hatalmú gazdasági kijáróemberek jelennek meg. Ma már látjuk: a rendszerváltás előtt nem azokat igazolta az idő, akik szerint el kell fogadni a szomorú realitásokat, és valamilyen szinten együtt kell működni. Ma ugyanúgy egészen bizonyosan elbukik az, aki széttárt karral azt mondja: nincs más választásunk, el kell fogadni a durva játékszabályokat is. Az erkölcsi döntések megkerülhetetlenek. Nem ad felmentést az az önigazolónak szánt mondat, hogy az egyház érdekét akartuk a tisztesség határait átlépő döntéseinkkel szolgálni. Itt már nem lehet szó a késői születés kegyelméről. Mindez azt jelenti, hogy az evangélikus egyház tényfeltáró munkája korántsem csak a múlttól szól – legalább annyira a jelenről és a jövőről is.

Földváryné Kiss Rékához:

– A Magyarországi Evangélikus Egyház Tényfeltáró Bizottságának célja, hogy – Fabiny Tamás jelenlegi elnök-püspök kifejezésével élve – „a félmúlt ne félt múlt legyen”. Vagyis közelmúltunk jobb megismerésének érdekében nem az állambiztonsággal ilyen-olyan módon együttműködők pellengérré állítása a cél, hanem a tisztánlátás – a gyógyító emlékezés jegyében. Az illetékes grémiumok feltehetően abból indultak ki, hogy ez a téma – mármint a pártállami időszak egyházának átvilágítása – sürgető közösségi igény. Ön, aki nem csupán egyházi kontextusban kutatója a témának, hogyan látja: erősödik vagy lanygul a társadalmi igény a szembenézésre ezzel az időszakkal, és elsősorban kikiben munkál a tényfeltáró törekvés?

– A közelmúlt történeti kérdései benne vannak a közbeszédben. Azonban ne fe-

lejtjük el, hogy harminc év, azaz egy teljes generációváltásnyi idő telt el a rendszerváltás óta. Olyan nemzedékek nőttek fel, amelyeknek már alig volt, vagy nem is volt közvetlen élményük a kommunista diktatúra. Ugyanakkor közöttünk élnek azok is, akik akár áldozatként, akár a rendszer részeseiként vagy éppen mindkét léthelyzetben személyes tapasztalatokat őriznek

FOTÓ: BODNÁR PATRÍCIA / MH

Földváryné Kiss Réka

a rendszer sok arcot öltő, sokat változó, de lényegét tekintve mégis azonos évtizedeiről. A múltfeltárássra ezért sokféleképpen van igény. Az egykori kortársak a saját életük kérdéseire is keresik választ, vagy éppen igazságtételt várnak. A fiatalabbak már inkább zavarba ejtő történeti eseményként tekintenek az 1990 előtti időkre, amely könnyen békétlenséget vált ki akár a család étkezőasztala, akár a templomban az úrasztala körül. A történésznek ebben a folyamatban egyrészt az lehet a feladata, hogy kellő empátiával, mégis a megértést segítő távolságtartással, hitelességre törekedve tudjon rendkívül érzékeny kérdésekről is beszélni, és megerősítse, hogy ezekről a kérdésekről, a tabukat sem megkerülve, igenis kell beszélni, ha szeretnénk oldani a békétlenséget. A felelősen végzett múltfeltárással megítélés szerint segíthet a diktatúra apparátusa által ránk hagyományozott dokumentumok árnyaltabb olvasásában, tágabb kontextusba helyezésében, az egykori résztvevők megszólaltatásával az eltérő nézőpontok ütköztetésében, végső soron pedig a rendkívül eltérő egyéni történetek párhuzamos bemutatásával közelmúltunk elmélyültebb, értőbb megismerésében.

■ T. PINTÉR KÁROLY

„Jó nekünk itt lennünk”

Generációk, felekezetek, nemzetiségek összhangban Domonyban

A tanítványok mondják az írásunk címeként olvasható mondatot Jézusnak a megdicsőülés hegyén, mintegy kétezer évvel később pedig egy Pesthez közeli falu evangélikusai jellemzik így közösségüket. Az Aszódi járásban fekvő, kétezer lelkes Domony gyülekezete az 1700-as évek második felében alapított, temploma a falu középpontjában áll. A hétszáz fős, tót ajkú evangélikusság egy-egy énekében még ma is őrzi a szlovák hagyományokat.

A 2007 óta itt szolgáló lelkész házaspár, Sággy Balázs és Sággy Kata a gyülekezeti terem kapujában fogad. Bentről vidám csevegés szűrődik ki: a kedvünkért összegyűlt mintegy tízfős csapat – három generáció – mindegyik tagja egy-egy területért felel a gyülekezetben. Energia, derű, kiapadhatatlan kreativitás – az első benyomás egy vonzó, együtt építkező testvéri közösségről. A terem falain régi, fekete-fehér fotográfiákon hagyományos népviseletben konfirmandusok.

„Úgy hiteles a kép, ha maguk a gyülekezeti szolgálattelvők, akik képviselik

a kontinuitást, mutatják be a közösség karakterét – kezdi Sággy Balázs lelkész. – A tót templomos kegyesség a gyülekezetet, a templomát, lelkészét szerető, tisztelő kegyesség. Ezt megtapasztaltuk, ez él itt ma is. Idekerülésünkör hallottuk: ez egy nyugdíjas gyülekezet, a lelkészek innen mennek nyugdíjba évtizedek után. Baranyai Tamástól, lelkészelődömtől szépen gondozott közösséget örököltem, erre épül a szolgálatunk. A tornácon, a »minirodámban« ma pont ezen gondolkoztam a reggeli csendességemben: a járda melletti fűvesítés a gyülekezeti életünket jelképezi. Van egy erős, zöld

rész, amit az elődömtől örököltem, és van egy friss hajtásokból álló. A magvetés az, amit mi végzünk, öntözgetjük, és türelmesen várunk, itt-ott már szépen nő” – teszi hozzá.

Kis hajtások csapatmunkában

Az apróságok közötti szolgálatot Sággy Kata lelkész – aki egyébként Aszódon, az evangélikus gimnáziumban tanít hittant, és a gödöllői Tessedik Sámuel-intézménykomplexum egyik lelkésze – mutatja be. „Úgy nyolcvan évre visszamenő hagyománya van Domonyban a kistemplomnak hívott vasárnapi iskolának. A totyogótól a még nem konfirmált korosztályig tanulunk a gyerekekkel, kreatív feladatokkal. Az aktuális projektünknek a *Színezd ki a templomkerítést!* címet adtuk. A történetet lerajzoljuk, majd átesszük

fatáblákra, kifestjük – s itt jön az igazi csapatmunka! Beosztjuk, hogy az ábra melyik részét ki festi ki, milyen színnel. A másfél éves is feláll a székre, és fogja az ecsetet. »Az enyém lett a Zákeus« – sorolják büszkén a kapott feladatot. A fatáblákat lelakozva kitesszük a nevükkel együtt a templomkerítésre. Egy kis kiállítás ez. Oviból hazafelé menet arra kanyarodnak, forgatják magukban a történetet is” – avat be a lelkesző a bibliai barkácsolás szó szerint színes részleteibe.

A fiatalok így módon belenőnek a közösségbe. Balogh Renáta, egyik legfiatalabb presbiterük lelkesen meséli: „Amikor kiöregedtünk az ifiből, gondoltuk, hogy kitalálunk valami mást. Elindítottunk egy gyülekezeti dicsőítő kórust. A karantén átmenetileg visszavetette a próbáinkat, de folytatjuk!” Sággy Balázs bólogat: „Ez az újszerű kezdeményezés jelentős mértékben Jansik Tamás szolgálatának eredménye, aki két éve jár gitártanítani, ebből indulhatott el ez a zenei újítás.”

De hogyan lett a fiatal leány presbiter? „Családi hagyományként indult; személyes hitem és meggyőződése a másik pillére, hogy mindig is aktív voltam. Rugalmasak az idősebbek, támogatnak minket. A dicsőítő zenekarunkat is nagy örömmel fogadták. A hagyományos énekeskönyv énekeit áthangszerezjük, és felvesszük a repertoárba, hogy az idősebb korosztálynak is ismerősen csengjenek. Megtaláljuk a szerepkerünket. A régi és új ifjakkal pedig karácsony előtt rend-

szeresen Kistarcsára, a kórházba járunk a betegek között betlehemezni. Ez mindig megerősít mindannyiunkat.”

Ének, forralt bor, mézeskalács

Remenár Tamás szintén a fiatal generáció tagja. Nagypapa ötven éven át volt itt kántor. Amikor nyugdíjba ment, a Fóton végzett Tamás vette át helyét. Egy évtizede jár egyházunk kántorképző intézetébe, ma már tanít.

„Anyáék mindig hoztak a templomba. A családnak sok felmenőig evangé-

likus – meséli az építészként dolgozó fiatal édesapa. – Nagyon összetartó közösség a miénk, ami hagyományokra épül.” Példát is hoz: „Szenteste és óéveste az istentisztelet után a parókia előtt szlovákul énekelünk a lelkeszőcsaládnak. Cserébe forralt bort, mézeskalácsot kapunk. A liturgiában van egy úgynevezett felállóénekes, ez is hagyomány. Mindenkinek megvan a helye a templomban: a férfiak, nők, idősek, fiatalok mind képviseltetik magukat. A társadalmi szerepvállalást is fontosnak tartjuk, gyülekezetünk tagjai közül többen polgárőrként is szolgálnak, és vigyázzák a falu rendjét.”

A fóti kántorképző hatása nagy, a domonyiak mindig szívesen mentek oda – tudjuk meg Braun Zoltánétól, a gyülekezet felügyelőjétől. „Sokgenerációs evangélikus vagyok, nagypapám gondnok, édesanyám kántor volt. Együtt jöttünk templomba, én is kistemplomos voltam. Ebből nőtt ki a személyes hitem, ezért jó ide jönni. Szükségünk van arra, hogy itt legyünk, hogy hallgassuk az igét, énekeljünk, találkozzunk. Olyan útra való igehirdetéseket hallunk, amelyekből egész héten lehet építkezni.”

A gyülekezetet jellemezve azt mondja: látványos, hogy minden korosztály képviselteti magát. „A kisgyerekek is markáns munkát végeznek. Aztán itt vannak a fiatalok: négy éve passiójátékot csináltak, és ez óriási pluszt adott a gyülekezetnek – látni, ahogy a fiatalok átéli Jézus szenvedéstörténetét. Van utánpótlás!” ▶

Nem tölcsérrel toboroznak

Nem lenne ilyen összetartás, ha nem elhivatott pásztoruk lenne. Sággy Balázs azonban hangsúlyozza: ez nem róluk szól, ők csak katalizátorok. „Próbálunk a legjobb tudásunk szerint szolgálni és néha új dolgokat is szervezni, de a lényeg, hogy vannak emberek, akik évtizedek óta a vállukon viszik a gyülekezetet. Felüldítő, hogy egyes dolgok maguktól működnek. Ilyen volt a karantén alatt kitalált Élő kövek üzenete című internetes sorozatunk: hatvan napon keresztül énekeltek, imádkoztak, igét olvastak a testvérek az otthonukból egymásnak. Isten Szentlelke embereket indít arra itt Domonyban, hogy szolgáljanak. Nagy lelki potenciál van ebben a gyülekezetben.”

Kissné Valentínyi Krisztina karvezető, a domonyi és vácegresi összevont vegyes kar vezetője a közösség és a szolgálat örömeiről mesél: „Tíz éve a lelkész kezdeményezésére tíz-tizenöt fiatallal kezdődött az ifjúsági énekkar a felnőtt mellett, majd Vácegresen is alakult. Tehát három működött egyszerre! Így, hogy egyesültünk, nagyobb a létszám. És szorosabb lett a kapcsolat a két gyülekezet között. Hat férfiember is tag. Örömmel jönnek munka után is, mert este 7-kor kezdődik a próba. Néha én is elég fáradt vagyok, de ilyenkor elfelejtem minden bajomat. Nagyon jó közöttük szolgálni.” „Domonyban nem csak a templomjárók jönnek az énekkarba, a fele

egyáltalán nem templomos – teszi hozzá Remenár Tamás. – De van felvállaltan ateista is. Harminc éve jár, részt vesz az Istent dicsőítő karénekekben!”

„Ez is misszió – vélekedik a lelkész, hiszen a gyülekezet lélekszáma itt is csökken, részben demográfiai okokból, és érzik a szekularizáció hatását is. – Domony hétszáz, Vácegres százalékos közösség. Hogy gyarapodjunk, minél több területen szeretnénk belépni az emberek életébe. De nem úgy, hogy tölcsért rakunk a templomajtóba, és mindenkit

azon át passzírozunk be. Az ige hirdetések olyan formáit kívánjuk nyújtani, amelyek az adott korosztályt megszólítják. Tematikus alkalmainkon sokan megjelennek, ez az átstrukturálás pedig a tapasztalat szerint többeket a templomba is behoz. Oda kell figyelni az emberek lelki szükségleteire. Hiszen a válasz, az evangélium itt van a kezünkben. Ki kell lépni a templom falain kívülre, témák mentén összeteregetni a generációkat, hogy átadhassuk a jó hírt. Igyekszünk tenni a dolgunkat, de tudjuk: egyedül

Istené a dicsőség. A gyülekezet Krisztus teste, és jó, hogy ebben a testben mi is tevékeny, működő tagokká válhatunk.”

Gyóni Lászlóné, Era néni egyetért mindezzel. A gyülekezet pénztárosa több mint negyven éve presbiter. Ki nem hagyná a bibliaórákat. Szülei, nagyszülei is evangélikusok voltak. „Nyolc éve alakítottunk egy önkéntes templomtakarító csapatot, hetente váltjuk egymást” – mondja. „Kiderült, hogy a takarítás is misszió” – veti közbe a lelkész: hat asszony összefogott, és vállalta a templom,

a gyülekezeti terem, a kert rendben tartását. Önkéntesen, fizetség nélkül csinálják, és pillanatok alatt maguk mellé állítottak még huszonöt másik asszony testvért. „Volt, hogy meglepve láttam: olyan ember mosott fel éppen a templomban, aki nem is evangélikus. Az istentiszteletre még nem jön el, de a felmosóját már betette” – nevet Sággy Balázs.

Miért vállal ennyi pluszmunkát Era néni csapata? „Mert mindenre van időnk, amire akarjuk! És mindenre van erőnk a Krisztusban! A pénztárosságot is szolgálatnak tekintem: heti egyszer fogadóórát tartok, havi, éves elszámolást végzek, könyvelek. Szeretem ezt a feladatot.”

Hadd jöjjenek a fiatalok!

Két éve, a tisztújításkor sok fiatal került be a presbitériumba. Kíssné Valentínyi Krisztina meséli: „A nénik, amikor ikszelni kellett, azt suttogták: fiatalít írj, hadd jöjjenek most ők, generációváltás kell! De ehhez az kellett, hogy ők sok éven át aktív szerepet vállaljanak a gyülekezet életében, ezért mondtak rájuk igent.”

Apropó, pénztár: az anyagiakról is érdeklődünk. „Van adakozókedv, önmagát fenntartó közösség a domonyi. Az áldozatkészség is jellemez egy élő gyülekezetet. A karantén alatt számos olyan hívő volt, aki elvitte Era nénihez a kimaradt perselypénzt.”

Braun Zoltánné felügyelő asszony szerint fontos, hogy ezt látják a fiatalok.

„Az érzékenyítés fontos, mert ha nem lesz a nagyszülő, akkor is fenn kell tartani a gyülekezetet. És érzik, hogy ide nem azért jövünk, mert kötelező, hanem mert itt jó.”

A tizenhárom kilométerre lévő vác-egresi gyülekezet gondnoka, Medveczki János is megérkezett. „Kis gyülekezet vagyunk. De a százból negyven-ötven fő minden vasárnap eljön az istentiszteletre. Szeretjük a tisztelendő urat, fantasztikus ember! És nagyon jó a kapcsolatunk a domonyi anyaegyházzal. Egy katolikus házaspár eljött a templomunkba, mert náluk nem volt mise, és azóta is hozzánk járnak, úgy megtetszett nekik a milió.”

Sággy Balázs Boldizsár és Balázs Zoltán az alagsori ifjúság mutatja be. Pingpongasztal, kanapé, vetítő, a falakon képek, konfirmanduszászlók. Mesélnek a nyári hittantáborokról is: „A hévízgyörki és a csomádi ifivel közös a tábor, százszázötven fővel. Azért jó, mert egy héttig együtt vagyunk. Igetanulmányozás, sok játék, sport, strandolás a program. Nagyon szeretjük a sátrazást.”

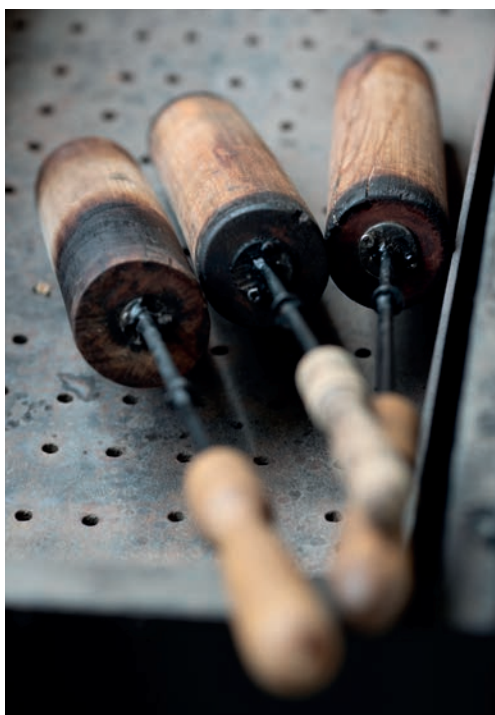
Az első táborosok ma már junior segítők. Sággy Eszter is: „Tápiószentmártonban van a tábor. Egy időben kettő volt, de kértük, hogy vonják össze. Sokkal jobb, ha ott vagyunk a nálunk kisebb gyerekekkel, és az ő társaságukat is élvezhetjük. Így jön át az igazi hangulata az egésznek.”

Kürtőskalács mint missziói eszköz

Távozáskor még kapunk egy ajándék történetet. Pár éve Balatonszárszóra járnak a domonyiak családostáborba. Egy alkalommal a kürtőskalács-készítőtől nagyon beleműködtek. Két család megvett egy gépet, teljesen felújították. Karácsony előtt lett kész. A nyugdíjasok ünnep előtti köszöntésére sütöttek először kalácsot, és ennek hatalmas sikere volt. Eleinte a lelkész házaspár sem gondolta, hogy ilyen közösségépítő erővel fog bírni ez a készülő. „Volt sürgés-forgás sok fiatalal, a nénik odavoltak a boldogságtól, még otthonra is csomagoltunk nekik! A kertet belengte a finom illat” – idézik egymás szavába vágva az emlékeket.

Még készül egy csoportkép. A csepergő májusi esőn át megmutatja magát a nap. Szivárvány lesz, gondoljuk; színes, mint a domonyi evangélikusok közössége.

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

„Mindenféle liktáriomoknak csinálásáru”

Pekry Erzsébet receptgyűjteménye

A levéltárak mélyén még számos olyan feltáratlan családi, személyi dokumentumgyűjtemény található, amely sokféle szempontból lehet tárgya a történetkutatásnak. Ez alkalommal egy ilyen érdekességet mutatunk be, amely a Radvánszky család sajkókazai levéltárának irategyűttesében lelhető fel.

A Radvánszky családé az evangélikus egyház történetében több korszakban is felmerülő, ismert név. Családi levéltári anyaguk jelentős része a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának őrzetében van. Az irategyűttesen belül számos Radvánszky rokon, barát dokumentumai is megtalálhatók, s olyan érdekességekkel is találkozhatunk, mint az a háromszázötvennyolc receptet tartalmazó kis könyvecske, amely a gasztronómatörténet, életmódtörténet, művelődéstörténet mellett betekintést enged a gyógyítás és a gyógyszerkészítés történetébe is.

Eredeti és másolat

Arra vonatkozóan, hogy a kötet miként került a Radvánszky család iratai közé, csak feltételezéseink vannak. Mivel a könyvecske két egykor birtokló személyek, Kemény Lászlóné Teleki Zsuzsanna és leánya, Bánffy Mihályné Kemény Terézia nem álltak rokonságban a Radvánszky famíliával, ezért valószínű, hogy a genealógia mellett a művelődés- és életmódtörténettel is foglalkozó Radvánszky Béla (1849–1906) szerezte meg a receptkollekciót valamelyik forrásgyűjtő útja során, s az ő hagyatékával került a levéltárba a családi gyűjtemény részeként.

A könyvecske első lapjáról megtudhatjuk, hogy a kis kötet Pekry/Pekri Erzsébet receptjeit tartalmazza, amelyeket Teleki Zsuzsanna másoltatott le magának 1730-ban. „Gróf Pekri Erzsébet Terésia Asszony Confectes könyvének párja. Kit is Gazdasszonyságának tovabrá valo

gyarapodasnak okaiért maga számára leiratott Groff Teleki Susanna Asszony Ó N[agysa]ga Zelizi Mihaly által Ezer het száz harmintzad esztendőben Böjt más havának tizennyolczadik napján [1730. március 18.] M[agyar]. Bükösön.”

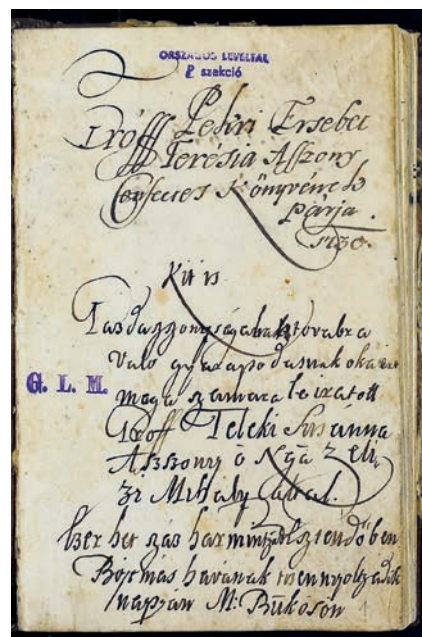
A *confectes* szó a latin *confectus*, *confectum* és az innen átvett olasz *confetto* („csemege, édesség, édes befőtt”) szóból származik; a kötet sütemények, egyéb desszertek, kompótok, lekvárok, likőrök receptjei mellett gyógyászati célra is alkalmas, különféle kúrákra felhasználható főzetek és egyéb orvosságok leírását tartalmazza.

Amint egy másik bejegyzésből kiderül, Zelizi Mihály 1731. augusztus 13-án készült el a recepteskönyv lemásolásával. A másolati példánynak azért van nagy jelentősége, mert az eredeti, Pekry Erzsébet-féle *confectes* könyvről egyetlen más korabeli, sőt későbbi forrásban sincs említés, s egyelőre az eredetije sem került elő. A másolat révén azonban megismerhetjük tartalmát.

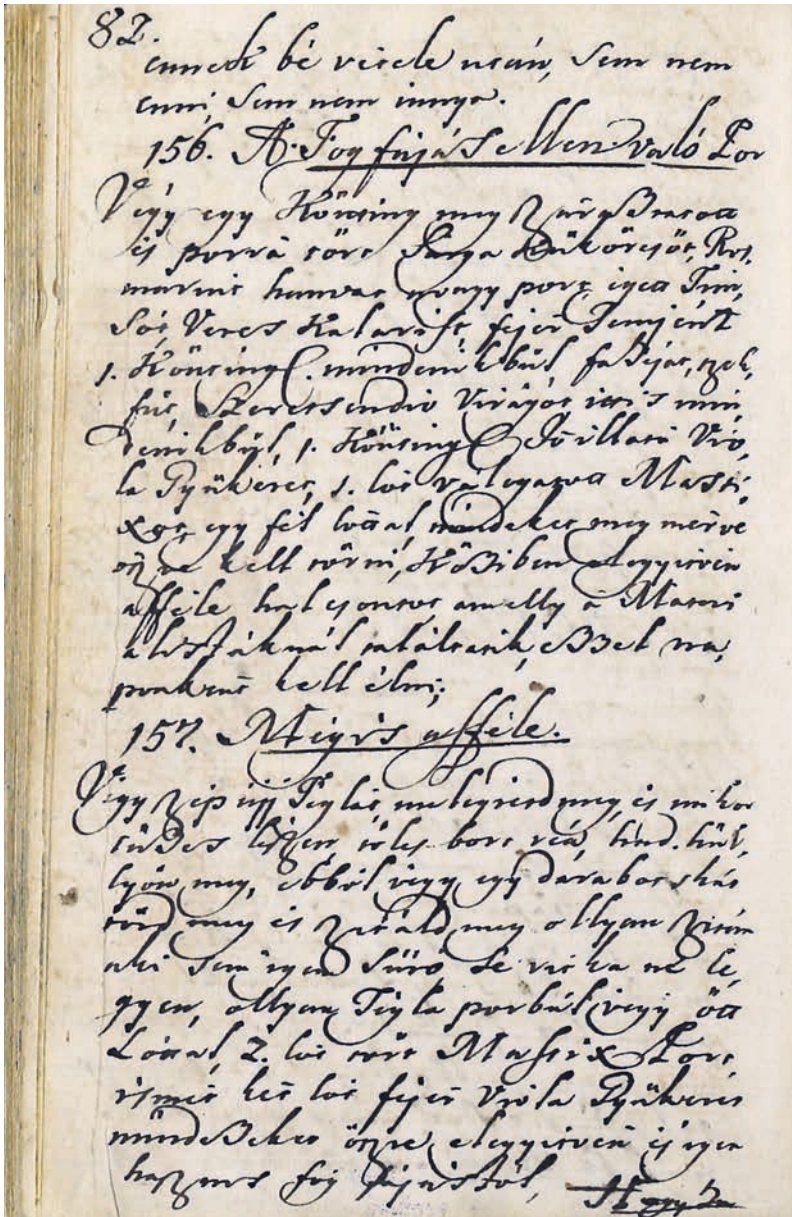
A tulajdonos és rokonai

Az eredeti könyv tulajdonosa, Pekry Erzsébet Terésia főrangú erdélyi családba született. Édesapja a széles körű ismertségnek örvendő, vallását és pártállását gyakran változtató Pekry Lőrinc (1656–1709) kapornaki, majd udvarhelyszéki főkapitány, később kuruc tábornagy, édesanyja pedig az állhatatosságáról és kegyességéről ismert evangélikus Petrőczy Kata Szidónia (1659–1708) költőnő volt. Utóbbi az alsó-magyarországi főrendnek, id. báró Petrőczy Istvánnak és gróf Thököly Erzsébetnek – Thököly Imre nagynénjének – a leánya. Pekry Erzsébet tehát Thököly Imre fejedelem unokatestvére volt.

A kötetet lemásoltató Teleki Zsuzsanna Teleki László (1674 k. – 1713) Fejér vármegyei főispánnak és Vay Annának a gyermeke, Kemény László (–1762?) erdélyi főkormányzónak a felesége volt, akit többszörös rokonság fűzött a Pekryekhez. Közte és az eredeti recepteskönyv tulajdonosa között egynemzedéknyi korkü-

Pekry Erzsébet recepteskönyvének külső borítója és a belső címlap a tulajdonos és a lemásolás körülményeinek megnevezésével

156. A fogfájás ellen való por. Végy egy könting megszáraztatott és porrá tört sárga kökörösöt [kőköröcsint], rozmarint hamvat, avagy port, égett timsót, veres kalarist [gyöngyöt], fejér temjént 1 köntinggel mindenikből, fahéjat, szekfüt, szerecsendióvirágot itt is mindenikből 1 köntinggel, jó illatú viola gyökeret, 1 lat válogatott mastixot, egy fél lattel mindeket megmérve öszve kell törni, közibe elegyítvén afféle halcsontot, amely a materialistáknál találtatik; ezzel naponként kell élni.

lönbség volt, s mivel a receptek bizonyára – legalábbis részben – Pekry Erzsébetre is az előző nemzedékről, talán éppen anyjától, Petrőczy Kata Szidóniától szállhattak, így joggal feltételezhetjük, hogy a szövegek 17. századiak.

Magyarországon az első ismert kéziratos szakácskönyv a 16. századból való, s még a 17. század folyamán is nem a nyomtatott, hanem a kéziratos receptgyűjtemények voltak jellemzőek, így e kötet is beleillik ezek sorába. Abban az időszakban született, amikor elsősorban a bevált receptek lemásolása volt a gyakorlat; így tanultak egymástól a háziasszonyok, így

gazdagították ismereteiket, és gyűjtötték a különféle ételek, italok, gyógyszerek elkészítésére vonatkozó leírásokat. Ezt a kötet nyitóoldalán szereplő bejegyzés is megerősíti: „Kit is gazdasszonyoknak továbbra való gyarapodásnak okáért maga számára leiratott”.

Édességek, gyógyszerek, kozmetikumok

A könyvecske – a korszak más hasonló könyveihez hasonlóan – egyaránt tartalmazza ételek és gyógyszerkészítmények receptjeit. A gyűjteményben található le-

írások első csoportját a gyógyítást szolgáló készítmények jelentették, a másodikat a csemegék (például liktáriumok, azaz gyümölcsből – többnyire édesítőszert hozzáadásával – főzött sűrű pépek, lekvárok), a harmadikat a kozmetikumokként alkalmazható szerek.

Az orvosságok között jelen vannak a megelőzést szolgáló, többfunkciós, tulajdonképpen az egész testet, az immunrendszert erősítő készítmények. Természetesen igyekeztek gyógymódot ajánlani a veszélyes, széles körben terjedő nagyobb járványokra is. A pestis ellen javallott szerek voltak ezek között a leggyakoribbak. Az elsősorban gyógynövényekből és nádmézből (azaz nádcukorból) álló készítményt a megszilárdulást követően felszelve kellett adagolni. A himlő ellen por állagú, különleges és értékes összetevőket (drágakő, arany) tartalmazó receptet kínál a gyűjtemény. Egy helyütt pedig megjelenik a „magyar kór”-nak is nevezett kiütéses tifusz elleni gyógykészítmény is.

A gyógynövények valós gyógyító, segítő hatásának felismerése és alkalmazása mellett egy-egy gyógymódnál még a babona megléte is kimutatható. A hideg-ellen például azt javasolja egy leírás, hogy a beteget – ingét előzetesen levéve – földbe kell beásni, a férfiakat almafa, a nőket körtefa alá.

A különböző orvosságok hatásosságának garanciájaként, de az édességreceptek végén is gyakran szerepelnek a „próbált dolog”, „próbáltatott”, „probatum est” kifejezések, amelyekkel a készítmény iránti bizalmat igyekeztek felkelteni.

Az eddig még nem publikált forrás kiadása előkészületben van, s hamarosan könyv alakban is megjelenik „Mindenféle liktáriumoknak csinálásáról” címmel Küntlerné Virág Éva és e sorok írója szerkesztésében.

(Az illusztrációk a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Radvánszky család sajkákazai levéltára P 568 [Országos Levéltár által rendezett iratok] –D.– 5.– No. 16. jelzet alatt található dokumentumból valók.)

■ KOVÁCS ELEONÓRA

A szerző egyházunk gyűjteményi tanácsának elnöke, a Magyar Nemzeti Levéltár főlevéltárosa

Maroknyi magyar kitartása

Az összetartozás napja Felvidéken

Nem Budapesten szeretnénk átélni ezt a napot – e sorok írói mindketten így érezték a trianoni békediktátum aláírásának századik évfordulójával kapcsolatban, de nem tudtuk, hol másolhatjuk. Amikor az évfordulót megelőző napon egy jövőbeli riportot egyeztetve felhívtuk Bálintné Varsányi Vilma lelkészről, kiderült: autó hűján nem tud eljutni június 4-én a sajógömöri hívekhez, akikkel több éve ápolja a kapcsolatot, s akik között rendszeresen szolgál. Számunkra nem volt kérdés: szívesen elvisszük, és a gömöri közösséggel együtt fogunk emlékezni a máig felfoghatatlanra. Úti beszámoló június 4-ről.

Sajógömör – mai hivatalos nevén Gemer, Szlovákia – Budapesttől alig két és fél óra autót. A határon átlépve keskeny, de annál jobb minőségű utak vezetnek célállomásunk felé. A táj lenyűgöző: hegyek ormai, Fülek romvára. Szegénységgel és szépséggel vegyes vidék.

Apró utakon haladunk, éppen úgy, ahogyan nagyon apró lépésekkel kellett közelednie a lelkésznek a helyi magyar evangélikusság felé, hogy elnyerje a bizalmukat, és együtt építhessék tovább a magyar ajkú evangélikus közösségeket Sajógömörben és környékén.

Sajógömör

„Mert ahogyan a test egy, bár sok tagja van, de a test valamennyi tagja, noha sokan vannak, mégis egy test [...]. És így ha szenved az

egyik tag, vele együtt szenved valamennyi, ha dicsőségben részesül az egyik tag, vele együtt örül valamennyi. Ti pedig Krisztus teste vagytok, és egyenként annak tagjai” – hangzott az igehirdetés alapigéje (1Kor 12,12.26–27) Bálintné Varsányi Vilma lelkészről 16 órakor a sajógömöri evangélikus templomban. S mindez most még nagyobb erővel hatott.

A trianoni békediktátum aláírásának századik évfordulóján tartott templomi alkalmon a lelkész a traumáról szólva kifejtette: „Kell róla beszélni? Miért? Ha egy nép nem akar beszélni a múltjáról, ha tudni sem akar róla, nem meri elmondani a gyerekeinek, hogy miért vagyok az, ami vagyok, miért itt vagyok, akkor elveszíti a tudatát. Akkor elveszíti a képességét, hogy tájékozódjak s a mában, főleg a jövőben. Gyökértelessé és szélfúttá válik.”

Fekete István *Az ima* című írásának gondolatait segítségül hívva az óbudai nyugalmazott lelkész az ima erejéről elmondta: „Nagy és szent pillanatokban az imádság van velünk. Most is. El-elakadó szavakkal, de mi még magyarul. A mögöttünk lévő száz év nagyon nehezen járt útjáért. Azokért, akik megtanítottak bennünket magyarnak lenni. Akik

Tamás Ákos tanár emlékbeszédet mond Tornalján

A történelmi Magyarország kontúrja száz teamécsestől Füleken

megtanították, mit jelent az anyaföld, a nemzet, kik az őseink, kik a hőseink, és mik az ünnepeink. Azokért is, akik még ma is megtanítják gyermekeiket magyar szóra. De azokért is, akik lecserélték a

Tornalja

A Sajógömör szomszédságában található Tornalján is megemlékezésre gyűltek össze a helyi magyarok. A felvidéki magyar-

Egy felkészültebb, tanultabb, világra nyitottabb, azonban tradícióira büszkébb magyar közösséget kell megteremtenünk

nyelvüket. Magunkért is, akiket annyiszor megkísért, hogy bírjuk-e még. De akiknek szent megbízása van hordozni a magyar léte, hogy legyünk, aminek teremtettünk, igaznak, egyenesnek, becsületesnek, istenfélőnek. A gyülekezetért is, a lélek bölcsőjéért, ahol az Isten szárnyai takarnak be bennünket, hogy még jöhetünk, és még van magyar nyelvű igehirdetés. És imádkozni azért, hogy bárhol húzzák meg a határokat, a magyar maradjon meg annak, ami: magyar.”

A sajógömöri evangélikus templom harangjai 16 óra 30 perckor éppúgy megkondultak, mint a Kárpát-medencében számtalan más temploméi, majd Juhász Gyula *Trianon* című versét egy fiatal gyülekezeti tag mondta el megrázóan értőn. Az Úrtól tanult imádsággal és a Himnuszsal zárult az alkalom.

A jelen levő közel harminc emberhez, egy maroknyi közösség kitartó tagjaihoz e napon csatlakozhatott Nagy Zoltán, a Kelet-békési Evangélikus Egyházmegye esperese is a fiával, illetve mi magunk is részesei lehettünk a megemlékezésüknek.

ság kulturális, művészeti és tudományos életét támogató és elősegítő szövetség, a Csemadok (Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség), valamint a Rákóczi Szövetség és a Magyar Közösség Pártja közös szervezésében délután öt órakor kezdődött alkalomra a Rákóczi Magyar Ház udvarán került sor.

Fülek

A füleki vár első írásos említése 1242-ből származik. A gyászos történelmi eseményeket is látott várfalak tőzsomszédságában található a Csemadok füleki alapszervezetének úgynevezett magyar háza.

Az összetartozás napi hivatalos rendezvényeket követően este tűzgyújtásra és kötetlen együttlétre hívták az érdeklődőket a kulturális központ udvarára. A Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetség Összetartozásunk tüze elnevezésű kezdeményezéséhez csatlakozva 20 óra 20 perckor lobbant fel a láng a vár tőzsomszédságában. Ezután a szervezők a színpadon meggyújtották azt a száz teamécsest, amelyekből előzetesen a történelmi Magyarország kontúrját, benne a százas számot tették ki. Az éjszakába nyúló kötetlen együttlét zsíros kenyeres vacsorával és hozzá házi pálinkával egészült ki.

■ BODA ZSUZSA – KÉZDI BEÁTA

A füleki „összetartozásunk tüze” a vár tőzsomszédságában

Mesterségem címere

Régi kedvencem ez a játék. Egy csapat gyerek kell hozzá, közülük kettő kimegy, és összebeszél, hogy milyen foglalkozást fognak elmutogatni a benn várakozó pajtásainak. Aztán ahogy belépnek, rákezdek: „Amerikából jöttem, mesterségem címere...” A kezdőbetűt esetleg még megadják. Esetünkben ezt kihagyom.

Akkor tehát most jön az, hogy ketten bemutatják, mit csinál ennek a bizonyos mesterségnek a művelője. Lássuk csak: az egyikük leönt egy kis kancsóval valamit a másik ölében. Ez egy ügyetlen pincér lehet? Utána keresztet karcol a levegőbe. Talán matekórán vagyunk, és a tanár koordináta-rendszert rajzol a táblára? Vagy éppen reménytelennek ítélte az osztályt?

Ó, most megfogta a másik kezét, és lehajtotta a fejét. Ez egy elkeseredett orvos? Na, most meg együtt ugrálnak. Óvodában vagyunk vagy esetleg alsó tagozaton tesin? Most pedig már gitározik! Ja,

akkor zenész? De most mi történt: egy könyvből olvas fel nagyon komolyan. Színezz mégis? Hát ezen menjen el valaki!

Ti már talán minden félvezetés ellenére is kitaláltátok, hogy a foglalkozás, amire gondoltam, a lelkész. Igaz, mást sem olyan könnyű elmutogatni, mert én például zenetanárként sokat gyakoroltam különböző hangszereken, aztán együtt zenéltem felnőtt társaimmal, tanítottam hangszeren és szolfézsórán a gyerekeket. Sokat írtam közben a táblára, rengeteget fénymásoltam, és a kottákba jegyeztem le a tudnivalókat a darabról a diákjaimnak. Emellett esténként a következő óráikat tervezgettem, vagy a naplóba vezettem be, amit sikerült elvégezni. Egy-egy kivágott jelenet mindebből nem lett vol-

na különösebben tipikus. Például az asztal mellett ülve nem látszott volna, hogy milyen dallamok járhatnak a fejemben. Mégis, a tanárról valahogy van egy képünk, mit csinálhat. A lelkészről azonban egy kicsit kevesebbet tudunk.

Kisgyerekek között a hittanórán a lelkész is énekel, mutogat és ugrál. Hittanon tanul a diákjaival, érdekesen magyaráz, és kirándulást is szervez. A tinik óráján filmet néznek, beszélgetnek, esetleg gitáron kíséri az éneküket. A fiatal felnőttekkel talán valami közösségi munkát végeznek, szerveznek együtt. A középiskorúakkal egyeztet a tennivalókról, és tanítja őket bibliaórán, imaórán. A gyülekezeti tagokkal együtt énekel kóruson, esetleg játszik a zenekarban. Időseket látogat, gyászolókat fogad. Előkészítőt tart kereszt szülőknek és szülőknek a nagy esemény előtt. Prédikációkra készül, hozzáolvas az ígéhez, tanulmányozza a Bibliát. Kikérdezi a konfirmálni vágyókat. Szerez bort a férfióra végére, és megkéri az aszszonyokat a szeretetvendégség lebonyolítására.

Telefonon elérheti a lelkészt bárki, aki vigasztalásra szorul. Közben a templom – vagy valamelyik másik épület: a parókia, az óvoda, az idősotthon – felújításához pályázatot ír, segítőköt keres, terveket egyeztet. Figyeli és hirdeti a gyülekezeti tagok számára értékes programokat a környéken. Ha szükséges, hozza-viszi a nehezen mozgókat, a bábcsoport tagjait, a távolabb lakó énekkarosokat.

Talán érzitek, hogy túl sok ez egy embernek. Az az igazság, hogy majdnem odaírtam a végére: „Kertje mindig a legzöldebb, gyermekei a jólneveltség mintái, felesége mindig csinos és kedves, a hangja akár a pacsirtáé, és természetesen kiválóan orgonál.” De ez már tényleg csak viccből jutott eszembe – bár, ha hiszitek, ha nem, hallottam már ilyen elvárást is emberektől a lelkész és családja felé.

Nos, ahogy említettem, kicsit sok és sokféle ez a tevékenység egy embernek. És azt is bevallom, hogy nem is tud ennyiféle egy ember tökéletesen csinálni. Amikor a szüleimet kérdeztem, akik már sok lelkészt ismertek, de sosem voltak lelkészcsalád, elmesélték, milyen sokfé-

Sáfár. Hallottad már ezt a régi szót? A sáfár olyan ügyintéző, akinek a feladata az anyagi javakat jól kezelni. A gazda és sáfára – esetünkben a lelkész és a sáfár, a gyülekezet és a sáfár – között feltétlen bizalom van.

le embert láttak már a lelkészi szolgálatban. X. szépen tudott prédikálni, de mindig elkésett. Z. hadart, de nagyon sokat látogatta az időseket. Y. ügyesen bánt a gyerekekkel, ám az ígéhirdetéseken elkalandozott. Q. felújította a templomot és a parókiát, de még köszönni is alig maradt figyelme. P.-nél hosszú sorok vártak beszélgetésre, de a hittanórákon a fejetején állt minden. G. köré úgy gyűltek a fiatalok, mint mézre a legyek, de az idősoththonba nagyon ritkán járt be. És még sorolhatnám.

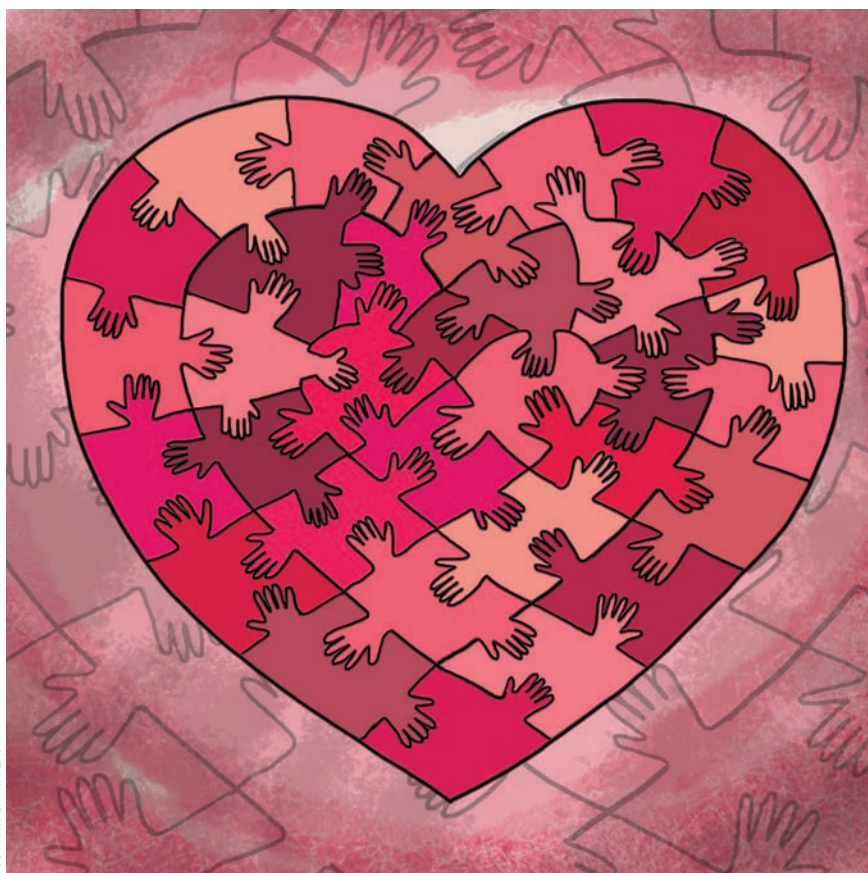
Ki tudja, mi a közös mégis ebben a sok különféle adottságú és alkatú emberben? Miért lett lelkész mindegyik? A válasz egyszerű. Isten nagyon szeret bennünket, és gyönyörködik a sokféleségünkben. Jóságát sugározza az életünk, ezért igyekszünk embertársaink felé is szolgálni. Sokféle szolgálat van. Ebből az egyik lehetőség, ha az ember lelkész lesz.

Aki erre szánja el magát, a teológián fog tanulni néhány évig – a mi egyházunkban ezt úgy hívják: Evangélikus Hittudományi Egyetem –, aztán elkezd gyakorolni a lelkészséget. Ekkor derül majd ki igazán, mi az, amiben ő erős, ügyes, rátermett. És olyan terület is lesz, ami nem megy neki annyira. De ez nem is baj. Ugyanis nemcsak a lelkészek szolgálnak Istennek, hanem minden hívő ember. Minden keresztény ember üzenet a világ számára: látod, így szeret engem az Isten!

Ezt megmutathatja egy gondos orvos, egy mosolygós ápoló, egy figyelmes tanár, egy gyerekszerető óvó néni, egy pontos munkát végző lakatos, kovács, szakács, takács, ács... A dologban az a jó, hogy amire a lelkész nem ért, azt a többiek szeretettel kipótolhatják. Sőt tulajdonképpen pont ezzel mutatkozik meg igazán Isten arca közöttük, ahogy egymást szeretik.

Ahogy összeadják a szükséges dolgokat. Aki időseket tud látogatni, az azt teszi meg. Aki sütni tud, az süt, aki füvet nyírni, az füvet nyír. Aki énekelni, az énekel, aki ígét hirdetni, az ígét hirdet. Mind kedves dolog Istennek, ha szeretettel tesszük – egymásért.

Szóval: mit is csinál a lelkész? És mi az ő dolga? Leginkább Isten ígétének, szavának a közvetítése és a gyülekezet megszervezése. Ezenkívül pedig pont az a szelete a közösségben lévő sokféle feladatnak, amihez ért. A többit meg majd együtt kipótoljuk – mi mindannyian, a gyülekezet tagjai. ■

BÓTI KATALIN RAJZAI

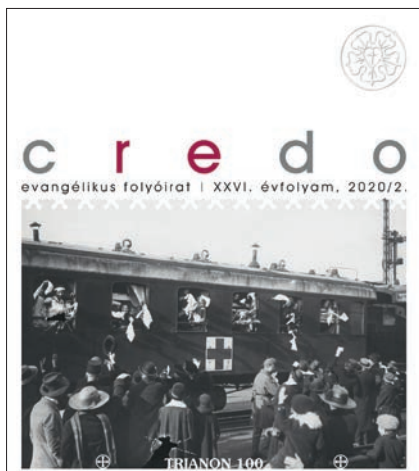
Színes kis lapokból, foltokból te is készíthetsz hasonló mozaikképet. – A gyülekezet olyan, mint egy nagy szívkirokó. Ha minden darab a helyén van, a közösségből kirajzolódik Isten szeretete. Erre pedig hatalmas szükség van. Sokan keresik Isten szeretetét. Ne hagyjuk, hogy hiába tegyék.

Ha a hiányzó szavakat a mondatban a megfelelő helyre illeszted, megtudhatod, mit írt Péter apostol az Istennek való szolgálatról

Trianonról a friss Credóban

Amikor ezeket a sorokat írom, még a fülemben kondul a valódi vagy online térben hallott harangszó. A trianoni diktátum aláírása századik évfordulójának egyik valós üzenete évtizedeken és országhatárokon átívelő összetartozásunk és az igény, hogy ezt megélhessük. Azonban fontos, hogy mind többet tudjunk meg nemcsak a számunkra gyászosan végződő béketárgyalásokról, hanem azokról a történelmi körülményekről is, amelyek ide vezettek, illetve azokról a folyamatokról, közösségi vagy személyes történetekről, amelyek innen indultak. A *Credo* folyóirat 2020/2. száma ehhez az utóbbihoz kíván némi támpontot nyújtani és az emlékévk kiadványtömegében valamiféle saját szint felmutatni.

A lapszám tematikáját a centenáriumi határozza meg. Kertész Botond és Lackner Pál történészek elsősorban azt mutatják be, hogyan hatott a határok átrajzolása evangélikus egyházunkra. Cikkeikben számokról, százalékokról írnak, de ezek nagyon is beszédes adatok: hogyan vesztettünk mi is területeket – velük egyetemeket, iskolákat, templomokat, gyüle-

kezeteket, hogyan lettünk az ötödikből a harmadik legnagyobb népességű egyház, milyen arányok jellemzik a felekezetek továbbélését a döntés utáni országban.

Rendkívül érdekes és messzemenő tanulságai vannak annak az interjúnak, amelyet Réthelyi Orsolya néderlandistával készített Stifner-Kóháti Dorottya. A kutató – szélesebb, nemzetközi összefogásban – az 1920-ban indult hollandiai és belgiumi gyermekmentő akciósorozat összetett bemutatására vállalkozott. (Engedjenek meg az olvasók egy személyes megjegyzést: ugyan tudományos kutatás eredményeiről olvasunk az interjúban és a tanulmánykötetben is, ezeket megismerve az ember azonban saját magáról is többet tudhat meg.)

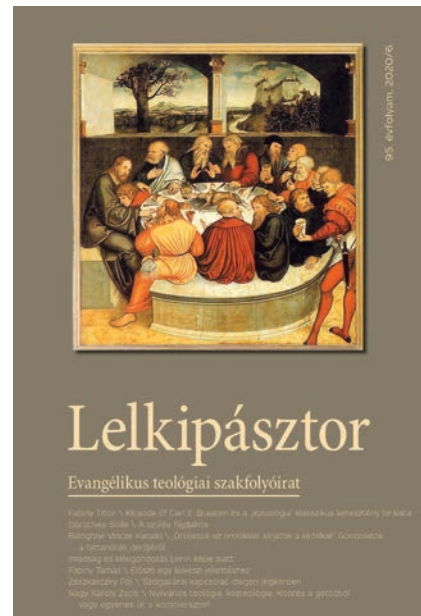
A fiktív Erős Vár-kupa interneten bemutatott virtuális meccsei bátorítottak fel arra bennünket, hogy a futball is kaphasson némi teret a *Credo* új számában. Hogy megtudják, mi volt a magyar foci történetében az „egyiptomi csapás”, olvassák el Regős László Pál cikkét a sport és a nemzeti érzés kapcsolatáról.

Új lapszámunkban folytatjuk az Amerikában élő Gombocz István nagy ívű tanulmányát Eginald Schlattnerrel, aki nemcsak az egyik utolsó százsz lelkész Romániában, hanem egyfajta kettős kisebbségi lét nemzetközi híró írója is. Papp Máté pedig két – szintén erdélyi vonatkozású – cikket jegyez: esszét Szilágyi Domokos egyik verséről és interjút a kolozsvári, három nyelven író, besorolhatatlan gondolkodóról, Bréda Ferencről.

Szűkebb vagy tágabb értelemben az évfordulóhoz köthetők a *Szemle* rovat írásai is: négy kötet és egy gödöllői operett-előadás kerül a *Credo* és olvasóink terítékére.

■ ZÁSKALICZKY ZSUSZANNA *főszerkesztő*

19. KÖSZI Nyomkereső detektívtábor, Piliscsaba. Kölyöktornus (1.) 3–8. osztályosoknak: július 26. – augusztus 1. • Kamasztornus (2.) 7–12. osztályosoknak: augusztus 9–15. Mottó: *A siker foglyai.* Szeretnéd egy nyári hétre hátrahagyni a gondjaidat, egy rejtély közepébe csöppenni, amit új barátaiddal közösen kell megfejtenetek? Szabadulás játék, logikai fejtörők, helyszínelés, szerepjáték és más vetélkedők várnak rád családias közösségben! A KÖSZI Nyomkereső detektívtáboraiiban élvezetes szerepjátékot és izgalmas csapatmunkát kínálunk, miközben észrevétlenül fejlesztjük a fiatalok kulcskompetenciáit. A költséghozzájárulás, a kedvezmények és a technikai részletek pontos leírása a KÖSZI honlapján: [Koszi.net](http://koszi.net). Információ: Szentkatolnay Miklós; telefon: (+36) 20/361-7056; e-mail: koszi@koszi.net.

Újra nyomtatott formában olvasható a Lelkipásztor. Megjelent a *Lelkipásztor* evangélikus teológiai szakfolyóirat legújabb száma, amelyet most már újra kézbe vehetnek az előfizetők, olvasók. A friss lapszám mellé az előfizetők egyúttal megkapják a két előző, eddig csak digitálisan megjelent számot is. Akinek megtetszett a digitális formátum, kérjük, jelezze a kiado@lutheran.hu e-mail-címen, hogy a továbbiakban digitális formában kéri a *Lelkipásztor* példányait. LUTHER KIADÓ

Fejlesztések a blogon. A *KötőSzó* evangélikus blogot alapvetően lutheránusok – újságírók, lelkészek, teológusok és civilek – írják, nem csak evangélikusoknak. Célja, hogy aktuális és időről időre átgondolást igénylő társadalmi, egyházi és teológiai kérdésekre reagáljon véleménycikkek, összeállítások, lelki tartalmú írások, elemzések – és most már videók és podcastok formájában is. A műfaji ki egészülés mellett külsejében is fejlődött, megszépült a blog.

Ahhoz, hogy a 21. századi igényeknek megfelelő és korunk kérdéseire választ adó tartalmak születhessenek, és ezek minél több emberhez eljuthassanak, az ön támogatására is szükség van. Ha anyagi körülményei megengedik, és szívesen támogatná ezt a munkát, egyszeri vagy rendszeres átutalással is rengeteget segíthet.

A Luther Kiadó bankszámlaszáma: OTP 11708001-22202781-00000000. Kérjük, a közlemény rovatban tüntesse fel: „Támogatás a KötőSzónak”.

Köszönjük, ha ezzel is hozzájárul az evangélium hirdetéséhez.

Van olyan, hogy túl késő?

(Róm 11,17–24)

Bernhard Schlink *A felolvasó* című regényében nagyon lényegre törően fogalmaz a halogatásról és a döntésről: „Azt gondoltam – mondta Michael –, ha elszalasztjuk az alkalmas időpontot, ha túlságosan sokáig elmulasztunk valamit, ha valaki túl sokáig nem kap meg valamit, az mindig túl későn jön, még akkor is, ha végül energikusan vágunk bele, és örömmel fogadjuk. Vagy nem létezik olyan, hogy túlságosan késő, csak késő van, és a késő mindig jobb, mint a soha? Nem tudom” – szól az idézet.

A késő mindig jobb, mint a soha? – tehetjük fel a kérdést igazsakasunk fényében is. Merthogy az a paradoxon, amely élénk tárul a *Római levélben*, akarva-akaratlanul nekünk szegezzi a kérdést: mikor? Mikor merünk beledölni a kegyelem drámájának kellős közepébe? Mikor merjük a *sola gratia* igazságát magunkról magunknak is felvállalni, hogy teljes önzonosság-gal kimondjuk: igen, Uram, vágyódom kegyelmedre, csak a kegyelemre vágyódom, hiszen nem is bízhatok semmi másban.

Az olajfák páli képe felkavaró. A korai keresztény közösségek feszültsége szinte kézzelfogható, és annyira, de annyira közel kerül hozzánk. Szinte ott érezzük magunkat az 1. század mediterrán kultúrájában: érezzük az illatokat, érezzük, hogy (kis túlzással) le tudnánk festeni ezen olajfákat.

Még ha nem is minden ponton a miénk a párhuzam, a paradigma, de azt hiszem valami fontosat biztosan érzékelünk: és ez maga az ellentmondás. Amely a formálódó kereszténység identitását is jellemezte. Mert evidens módon kereste, kutatta, honnan jött, hova tart, mi fér bele, és mi nem, sőt sokszor azt is görcső alá vette: ki fér bele, és ki nem. Majd kétezer év eltelt, de a pontos tájékozódás ma éppen úgy kihívás. Honnan? Hova? Kik? Kikkel? Kikkel nem? Milyen alapon? Milyen irányba?

És kérdem én, élve az ismétlés bájával: min múlik, kin múlik a mikor? Mikor képes arra az ember, hogy Istenre hagyatkozva odaszánja a teljes életét? „A késő mindig jobb, mint a soha?” – tehetjük fel a schlinki kérdést újra. Létezik olyan, hogy túl késő? – emelhetjük a tétet egy újabb kérdéssel. És mi a titka annak, hogy valaki éppen közelebb kerül Istenhez, vagy távolabb kerül Istentől?

Pál nagyon egyértelműen fogalmaz: „...te pedig a hit által állsz.” Azt hiszem, ez a kulcsmondat ebben a jól ismert igazsakasban, és válasz a nyári kérdésdömpingre. Mert bár nem mindent értünk, és nem mindenre tudjuk a megfejtést, de azt hiszem, óriási kapaszkodót kaptunk, felbecsülhetetlen ígéretet: „...te pedig a hit által állsz.”

Vagyis a kegyelem drámája ezen a ponton válik élessé. Megvan-e a nyitottságunk, hogy a hitre mint ajándékra tekintünk? Megvan-e bennünk a bátorság, hogy erre az ajándékra mint a

kegyelem egy bizonyítékára tekintünk? Megvan a nyitottság? Megvan a bátorság? „A késő mindig jobb, mint a soha?” Létezik olyan, hogy túl késő?

A nyár eleje talán egy olyan pontja lehet az évnek, amikor kérdő mondatként is feltehetjük saját magunknak a páli kijelentést: én pedig a hit által állok? Jó helyen állok? Képes vagyok a kegyelemre úgy tekinteni, mint ami mindent meghatározhat, az egész életem irányát eldöntheti? Kiss Tibor kortárs dalszövegíró mondata egy ősrégi gondolatot fogalmaz meg új köntösben: „Vannak jó szelek, s persze rosszak is, / bár a hullámok mögött vár ránk a part, / de semmilyen szél nem jó annak, / aki nem tudja, melyik kikötőbe tart.” A keresztény hitvallás szerint Jézus óta világos az út az isteni kikötőbe!

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: EVGENI TCHERKASSKI / UNSPLASH.COM

Jézus mai tanítványaként a múltját, jelenét, jövőjét kutató ember magáénak tudhatja az irányt magához az Istenhez azon a Krisztuson keresztül, akiről Pál is prédikál. Róla beszél, aki képes arra az útra hívni, ahol a „te hited megtartott téged” mondat igazsága a legnagyobb igazság.

„...te pedig a hit által állsz” – mondja Pál a rómaiaknak, de nekünk is. Jézusi lelkülettel, mintegy megerősítve, felerősítve a jézusi biztatást a hit megtartott erejéről, neked és nekem. Merjük felvállalni, hogy mi igenis tudjuk, honnan jött, hol áll most, és hova tart az életünk! Sosem késő. Mert bárki bármit mond, a késő igenis jobb, mint a soha.

■ DR. GÁNC S TAMÁS

Új elnöke van a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózatnak

Éves közgyűlését tartotta június 10-én a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat. Ez alkalommal választották meg az elkövetkező évre a hálózat új elnökét. A tisztséget egy esztendőn át Kocsis Fülöp, a Hajdúdorogi Főegyházmegye érsek-metropolitája tölti be.

A Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat célja sokoldalúan képzett, szakmai munkájukban magas szintre törekvő, továbbfejlődésre nyitott, ugyanakkor Isten népének önzetlen szolgálatára elkötelezett, cigány identitásukat megőrző, magyar identitást is vállaló keresztény értelmiségiek nevelése.

Felismerve, hogy a hagyományos felsőoktatás munkáját hatékonyan és eredményesen egészíthetik ki a szakkollégiumok, és hogy a tanulmányi kiválóságra való törekvésnek csak az emberi kiválóság nagyobb összefüggésében van létjogosultsága, a szakkollégiumban folyó oktató- és nevelőmunka magas szakmai színvonalának és az egyházi nevelés sajátosságainak biztosítása céljából a fenntartó egyházak 2011. március 17-én önálló diáktthonként működő szakkollégiumokat és ezek országos hálózatát hozták létre. Az erről szóló dokumentumot az állam részéről Balog Zoltán, akkor társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár, az alapító egyházak részéről Kocsis Fülöp hajdúdorogi görögkatolikus megyés püspök, Fabiny Tamás evangélikus püspök, Bölcskei Gusztáv református püspök és

Forrai Tamás Gergely jezsuita tartományfőnök írta alá.

2011 őszén négy szakkollégiummal indult el a hálózat, Nyíregyházán evangélikus, Debrecenben református, Budapesten jezsuita, Miskolcon görögkatolikus

fenntartásban. 2012-ben csatlakozott a római katolikus szegedi szakkollégium, 2015-ben a debreceni görögkatolikus, 2016-ban a budapesti református, 2019-ben a pécsi evangélikus roma szakkollégium. Így jelenleg nyolc egyházi fenntartású és három egyetemi igazgatású roma szakkollégium működik az országban.

A fenntartó egyházak képviselőiből és a szakkollégiumok vezetőiből álló testület a június 10-i közgyűlésen a Hajdúdorogi Főegyházmegye érsek-metropolitáját, a Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium fenntartóját, Kocsis Fülöpöt választotta meg a hálózat elnökének. A korábbi elnök Laborczy Géza evangélikus lelkész volt, a metropolita őt váltja e tisztségben.

Kocsis Fülöp érsek-metropolita a kezdetektől fogva aktívan részt vesz a szakkollégiumok munkájában, a kezdeti kialakítás után is figyelemmel kíséri az intézményeket, részt vesz a hálózat ülésein, rendszeresen találkozik a szakkollégiumok diákjaival is. Az új elnök irányításával az egyik legfontosabb feladat lesz 2021-ben, a megalakulás tizedik évfordulóján a jubileumi ünnepség megszervezése.

Forrás: Nyirgorkat.hu

FOTÓK: HAJDÚDOROGI FŐEGYHÁZMEGYE

Fülöp metropolita Langerné Victor Katalin társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkárral és a hálózat fenntartóinak képviselőivel az elnökválasztás után

Püspöki útmutatás az úrvacsoraosztás jelenleg lehetséges módjáról

A Magyarországi Evangélikus Egyház püspöki tanácsa a június 10-én kelt pásztorlevelében ajánlásokat tett az úrvacsora vételével kapcsolatban. Az alábbiakban e levelet adjuk közre.

„...valamennyiszer eszitek e kenyeret, és isszátok e poharat...”

Kedves Lelkész Testvérek!

Legutóbbi levelünk nyomán a legtöbb gyülekezetben ismét tartottok templomi istentiszteletet és személyes találkozással járó gyülekezeti alkalmakat. Közös reménységünk, hogy sok áldás fakad ezekből az együttlétekből. Köszönjük, hogy elkészíteték és betartjátok a védekezési szabályzatot. Most eljött az ideje annak, hogy az úrvacsora vételével kapcsolatban is ajánlásokat tegyünk.

Járványhelyzetben higiéniai okból nem lehetséges a közös kehely használata, illetve az ostya szájba helyezése. Ebben a reménység szerinti átmeneti időszakban ezért a következőket javasoljuk.

1. Egészségügyi szempontból a kis kelyhes úrvacsora a legkevésbé veszélyes. Itt megfelelően tisztán tartható, esztétikus, az úrvacsorához méltó anyagból készült kis kelyhet használunk, amelyet a gyülekezeti tagok nem önkiszolgáló módon vesznek magukhoz, hanem úgy, hogy a lelkész a konszekráció után a közös kehelyből (kancsóból) önti a bort, és adja a kis kelyhet a gyülekezeti tag kezébe „ez Krisztus vére” mondat kíséretében. Előtte az ostyát kézbe adja, mintegy beleejtve azt a nyitott tányérba.

2. Az úrvacsora bemártásos módon való osztásánál a szájba helyezés veszélyes, ezért ennek mellőzését kérjük. Azt javasoljuk, hogy a lelkész az ostyát kismértékben mártsa a borba, és adja a híveknek, akik azt két ujjal veszik át, és teszik a szájukba. Ehhez javasoljuk – amennyiben lehetséges – nagyobb méretű és keményebb ostya használatát.

3. Gyakorolni lehet az úrvacsorai böjtöt, amelyben a közösség mindaddig lemond az úrvacsoravételről, amíg meg nem találják és mindenki számára elérhetővé nem teszik a koronavírus elleni vakcinát. Teheti Isten népe ezt abban a hitben, hogy Isten ebben a szentségínséges időben is elegendő módon táplálja népét az ige kenyérével, és közösségben tartja az imádság hálóján. Ezt a „böjtöt” tudatosan megélve elmélyülhet a vágy arra, hogy a most lemondók a járvány után még odaadóbban és hívő lélekkel éljenek az úrvacsorával.

Kérjük a lelkész testvéreket, hogy minden lehetséges eszökkel őrizték az istentisztelet és azon belül a szentség méltóságát. Imádkozzunk buzgón további útmutatásért és áldásért.

„Te azt a hitet, amely benned van, tartsd meg az Isten előtt.” (Róm 14,22a)

Budapest–Győr, 2020. június 10.

Testvéri köszöntéssel:

DR. FABINY TAMÁS *elnök-püspök*
KONDOR PÉTER *püspök*
SZEMEREI JÁNOS *püspök*

Nobel-díjas fasori diák kapott emléktáblát

Evangelikus körökben nem ismeretlen a Nobel-díjas Harsányi János közgazdász neve, hiszen volt fasori gimnazistaként a mellszobra és az emléktáblája ott található egykori iskolájának aulájában. Ha azonban az a kérdés, hogy születésének századik évfordulóján, május 29-én miért a budapesti VIII. kerületi Horánszky utcában állítottak emléktáblát a tudósnak, akkor részletesebben kell szólnunk erről a harmadik évezred küszöbén az Egyesült Államokban lezárult életpályáról.

Harsányi János zsidó vallású felmenői két évszázadot töltöttek Hajdúdorogon, ahol szorgalmukkal tisztos polgári jólétet értek el. Édesapja azonban a kolozsvári egyetem elvégzése után Óbudán telepe-

tályba, aki osztálytársának széles érdeklődéséről így emlékezett meg *Távolodó arcok* című önéletrajzi kötetében: „Egyik osztálytársam, Harsányi János meg Spinoza *Etikáját* adta kezembe, és Einstein

FOTÓ: LAMBERT ATTILA

dett le, és örökölt vidéki földtulajdonnak árából patikát vásárolt. Az 1919. évi vörösteror hónapjai után eluralkodott zsidóellenes közhangulat miatt szülei megkeresztelkedtek, s 1920-ban született gyermeküket már katolikus szellemben nevelték.

A család 1932-ben Zuglóban vásárolt ingatlant, ezért a fiút a fasori evangélikus gimnáziumba írták, itt végzett – kiváló eredménnyel – egy hatvanas létszámú osztályban. Jánosy István későbbi evangélikus lelkésszel, költővel járt egy osz-

relativitáselméletét magyarázta nekem.”

A második világháború éveiben folytatott vegyészmérnöki tanulmányai okán Harsányi ugyan felmentést kapott a kényszerű munkaszolgálat alól, de a német megszállás után már nem kerülhette el. A nyilas hatalomátvétel után pedig a deportálás várt volna rá, ha a józsefvárosi pályaudvarról meg nem szökik, s menedéket nem kér a Mária utcai jezsuita rendházban. Itt vészelté át az ostrom időszakát – s ezért került a Horánszky utcai háznak, a mai Párbeszéd Házának a homlokzatára

az emléktáblája. Ez utóbbi épület ugyanis a pincerendszeren keresztül összeköttetésben áll a menedéket nyújtó rendház épületével.

*

Harsányi János születésének századik évfordulóján mintegy kéttucatnyi résztvevő gyűlt össze az emléktábla avatására. Sajgó Szabolcs jezsuita szerzetes, a Párbeszéd Házának igazgatója emlékező szavaiban (*képünkön*) felidézte a vészterhes időket és a mintegy kétszáz bújtatott katonaszökevény és üldözött megmentésében szerepet vállaló Raile Jakab jezsuita emlékét, aki bácskai német származását kihasználva a környéket megszálló németekkel és nyilasokkal való – színlelt – együttműködéstől sem riadt vissza.

Az emléktábla-állítás ötletét felvető, egyben ennek az anyagi terheit is vállaló Harsányi János Tudásközpont vezetőjeként Simon János politológusprofesszor a központ névadójának későbbi életpályájáról szólt. A világháború után filozófiai doktorátust szerző tudós a racionalitás mellett az ethosz és a spiritualitás fontosságát hirdette. Nobel-díjat ugyan a játékelmélet kidolgozásáért kapott, de amikor a játékelmélet atyjaként emlegették, szerényen mindig megjegyezte, hogy ennek kidolgozója Neumann János – szintén fasori diák – volt, ő mindössze a koronát tette fel rá. Ellentétben Neumann Jánossal, aki magyar származásáról nemigen szólt, s magát John von Neumannként emlegette, Harsányi János az emigrációban is ragaszkodott magyarságához, s többek között a fasori öregdiákokkal ápolt kapcsolatot az iskola újbóli megindítását követően.

A megemlékezésen Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes üdvözlő szavait Csallóközi Zoltán főtanácsos tolmácsolta. A Barankovics Alapítvány kuratóriumának elnökeként Mészáros József szólt az egybegyűltekhez. Emlékezésében arról a kapcsolatról beszélt, amely Harsányi Jánost a Kereszténydemokrata Néppárthoz fűzte, melynek külügyi osztályán a tudós az emigrációt megelőző időszakban tevékenykedett.

Az ünnepség kedves záróaktusa volt, amikor a magyar származású Nobel-díjasok személyét megörökítő balatonfüredi fasorra utalva az emléktáblát avató Simon János professzor Kata nevű gyermeke Nagy László *Balatonparton* című versét mondta el az egybegyűlteknek.

■ ZSUGYEL JÁNOS

BEMUTATKOZIK A TÉTI EVANGÉLIKUS GYÜLEKEZET

Hamvaiból felépült ház

Tét Győr-Moson-Sopron megye egyik fejlődő kisvárosa. A feljegyzések szerint már a 17. századtól élnek itt evangélikusok. A most használt templom különlegessége a rendhagyó elrendezése: az oltár és a szószék ugyanis az oldalfalon található, vele szemben jelenleg ajtó nincs; valószínűleg a második világháború környékén szüntették meg. De a templomnak nemcsak az elrendezése, hanem az egész története hordoz érdekességeket.

A kezdetekben a százhetvenegy evangélikust számláló falu temploma és a lelkeszlak a falu közepén állt. Tágas tere kétháromszáz embert fogadott be. Mellette állt a tölgygerendából készített harangláb a félmázsás haranggal.

1774. október 7-én sajnálatos esemény zavarta meg a falu életét: „Tűzet bocsátván a titokzatos ítéletű Isten, a fából épült templom az összes egyházi épületekkel, pap-, tanítóakkal és iskolával együtt tövig leégett.” Az összes anyakönyv és a gyülekezet múltjára vonatkozó valamennyi okirat megsemmisült. Az 1774. évi anyakönyvet Hrabovszky Sámuel lelkész emlékezetből állította össze, feltehetően az előbbi idézet is tőle származik.

A gyülekezet már a következő évben hozzáfogott a pap- és a tanítólak, valamint az iskola felépítéséhez a falu

közepén. Természetesen ide tervezték a templomot is. Ehhez azonban az akkori hatóság nem járult hozzá. A gyülekezet felügyelőjének, Zmeskál Lászlónak a fia Mária Terézia testőrségében szolgált, így bizonyára ő járta ki, hogy a falun kívüli ki-

jelölt helyen szilárd anyagból épülhessen meg a templom, azonban torony és harangok nélkül. Az építésre kijelölt terület

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Június 28-án, a Szentháromság ünnepe utáni harmadik vasárnap 18.02-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió felvételről a tétai evangélikus templomból. Igét hirdet Vladika Zsófia lelkész.

akkoriban lakatlan volt, és kacsásztató határolta. Az alapozás megerősítésére vörösfenyő cölöpöket vertek a földbe, majd 1778. május 11-én elhelyezték a templom alapkövét. Az építkezéssel 1780-ban lettek készen.

Az áldozatkészség szép példája, hogy a korabeli jegyzőkönyvek szerint adakozásból és – ma úgy mondanánk – társadalmi munkával épült fel a barokk stílusú templom. Felszenteléséről nem maradt fenn adat, de feltehetően már 1780-ban felszentelték és használatba vették. Mivel már a türelmi rendelet előtt használatban volt az épület, ide jártak istentiszteletre a győri evangélikusok is a templomuk – a mai Öregtemplom – felszenteléséig, 1785-ig.

A tétai templom eredeti padsorának elején látható címer a gyülekezetért tevékenykedő Zmeskál család iránti tiszteletet jelzi. A karzaton olvasható felirat Mária Terézia kegyességét hirdeti: „Mária Terézia kegyes királynő jóakarataiból ez a ház hamvából lassan felépült.” ■

Benyújthatók a Magyar falu program újabb pályázatai

A Magyar falu program keretében közösségi terek fejlesztésére és közösségszervezők foglalkoztatásának támogatására pályázhatnak a kistelepülések önkormányzatai és a történelmi egyházak. A pályázat keretösszege tízmilliárd forint – ahogyan még április végén közölte a Magyar Távirati Irodával a Miniszterelnökség.

A program forrásaiból egyházi és önkormányzati közösségi terek építését, felújítását, valamint közösségi program-szervező foglalkoztatását finanszírozhatja a nyertes pályázó. Mind az önkormányzati pályázati kiírás, mind az egyházi felhívás esetében a közösségi épületek külső és belső tereinek építésére, felújítására, bővítésére, korszerűsítésére igényelhető – harmincmillió forintos összeghatárig – a támogatás, a közösségszervező bérének támogatására pedig közel hárommillió forint fordítható. A közösségi élet fejlesztése hozzájárul a helyi kultúra és az összetartozás erősítéséhez, tá-

mogatja a hagyományok megőrzését és azok továbbvitelét, megszilárdítva ezzel a nemzeti és helyi identitástudatot – alapítja meg a közlemény.

Pályázatukat a Magyar Államkincstár elektronikus felületén keresztül nyújthatják be azoknak a településeknek az önkormányzatai vagy önkormányzati társulásai, amelyeken az állandó lakosok száma nem haladja meg az ötezer főt, illetve ugyanígy pályázhatnak a történelmi egyházak is – áll a Miniszterelnökség közleményében.

Forrás: MTI

ORATIO OECUMENICA

Drága mennyei Atyánk! Csodálattal állunk meg előtted. Újra és újra rádöbbenhetünk arra, hogy te mennyivel hatalmasabb vagy nálunk. Számunkra szinte felfoghatatlan az a szeretet, amellyel felénk fordulsz, annak ellenére, hogy meg sem érdemelnénk mindazt a jót, amelyben részesítesz bennünket.

Tisztában vagy a hibáinkkal, a gyengeségeinkkel, a rossz döntéseinkkel, azzal, hogy a hitünk is ingadozik néhanapján, mégsem mondasz le rólunk, hanem megbocsátasz nekünk. Nekünk, akik olyan sokszor képtelenek vagyunk megbocsátani a másik embernek, képtelenek vagyunk szeretni egymást, sőt néha még a normális emberi viselkedés is gondot okoz. Bűnbánattal valljuk meg, hogy bár olvassuk igédet, hallgatjuk az igehirdetéseket, és rendszeresen járunk a templomba, mindezek ellenére oly sokszor kemény marad a szívünk.

Kérünk téged, adj nekünk változást. Add, hogy átélve bűnbocsátó kegyelmedet, mi is képessé váljunk a bocsánatkérésre és a megbocsátásra. Adj erőt hozzá, hogy rendezni tudjuk emberi kapcsolatainkat, és a kölcsönös tisztelet és szeretet határozza meg egyéni és közösségi életünket egyaránt.

De ugyanezt kérjük a világgal kapcsolatban is. Mindannyian látjuk a békétlenséget és a gyűlöletet, a tetteket és szavakat, amelyek nem a megbékélést és a normális együttélést szolgálják. Adj bátorságot, hogy nyíltan merjük vállalni a szeretet és a megbocsátás hangját, és merjünk bizonyosságot tenni rólad és arról az áldozatról, amelyet Jézus vállalt értünk.

Ugyanakkor arra is kérünk, hogy tudjunk csöndben is maradni, ha épp arra van szükség. Ne menjünk bele felesleges vitákba és méltánytalan veszekedésekbe, hanem épp ellenkezőleg, add, hogy mi magunk is a megbékélés eszközei lehessünk. Ámen.

Evangelikus Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

- E-mail: evelet@lutheran.hu
- EvÉlet online: www.evangelikuselet.hu
- Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
- Előfizetés: kiado@lutheran.hu
- Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
- Megbízott felelős szerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)
- Hírszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu)
- Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
- Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com)
- Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu)
- Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu),

FÜLLER TÍMEA – Gyermekeknek (f.timea.71@gmail.com),

TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu),

DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu),

MÁNYOKI JÁNOS – Thesaurus (janos.manyoki@lutheran.hu),

STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA – Tallózó (evtallozo@gmail.com)

- Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24.

Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518

- Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu)
- Nyomdai előállítás: *MondAt Kft.* (2600 Vác, Nádas utca 2.) • www.mondat.hu Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ
- Árusítja a kiadó.
- Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletg telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál.
- INDEX 25 211, ISSN 0133-1302
- Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft (167 euró), egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft (195 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.
- Beküldött kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza.
- Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

Szentháromság ünnepe utáni 3. vasárnap

Mik 7,18-20

Milyen Istened van?

Sokféle elképzelésünk van Istenről. Ismereteinkből, tapasztalatainkból, vágyainkból alkotunk magunknak istenképet. Emberekhez hasonlítjuk, érdekeinkhez igazítjuk. Vizsgáljuk hát meg: tényleg a Szentháromság egy igaz Istenben hiszünk, vagy valami más uralja szívünket?

Isten igéje abban van segítségünkre, hogy helyes képet alkothassunk magunknak az egy igaz Istenről. Mikeás próféta segítségével ma Istennek három alapvető tulajdonságát ismerhetjük meg.

Nem tartja meg haragját örökké.

A bűn miatt haragszik Isten. A bűn az Istennel szembeni engedetlenséget és a bizalom hiányát jelenti. A választott nép fiai egy évszázaddal később is jól emlékeztek Mikeás prófétának Isten haragjától izzó igehirdetésére. Amikor Jeremiás prófétát elfogták, és halálra akarták ítélni, néhányan a vének közül Mikeás prófétára utaltak, aki azt hirdette: „Ézért miattatok felszántják a Siont, mint a mezőt, Jeruzsálem romhalmaz lesz, a templomhegy pedig erdős magaslat.” (Mik 3,12) Mégsem ölték meg, „mert félték az Urat, és mert esedeztek az Úrhoz. Az Úr pedig megbánta, hogy veszedelemmel fenyegette őket.” (Jer 26,17-19)

Milyen jó, hogy Isten nem tartja meg haragját örökké! De haragját, a bűn feletti ítéletét halálosan komolyan kell venni. Mert bűn büntetlenül nem marad. Ne feledjük: volt negyvenévi pusztai vándorlás, mert az emberek kétségbe vonták Isten szabadító hatalmát. Volt hetvenévi babiloni száműzetés, mert Isten mellett bálványokat is tiszteltek, és nem tartották meg Isten rendelkezéseit. Ezért féljük őt, és ne vétsünk parancsolatai ellen!

Isten irgalmas hozzánk, megbocsátja a bűnt. Isten számtalan jelét adta már irgalmának. A választott nép végül is bejutott az ígéret földjére. A babiloni száműzetésből hazatértek a foglyok. Mert Isten valóban olyan, mint az a pásztor, aki megkeresi a tévelygő juhokat, hogy hazavihesse őket. Isten megbocsátja a bűnt, és elengedi népe maradékának büntetését, ebben telik kedve – hirdeti a próféta.

Átélni a bűnbocsánat örömét nagyszerű élmény. Amikor megszabadulok vétkem terhétől, új ember leszek belőlem. Mi, em-

berek sokszor úgy bocsátunk meg egymásnak, hogy továbbra is hordozzuk sérelmeinket. Nem tudunk felejteni. Isten egészen megbocsát. A tenger mélyére dobja vétkeinket, és eltámassza azokat. Teljesen megsemmisíti. Magát a bűnt semmisíti meg, győzi le.

Jézus által Isten azt kívánta tudunkra adni, hogy szeret minket, és megbocsátotta vétkeinket. Megváltott a bűn és a halál rabságából. Hiszed-e, hogy Istennek hatalma van veled is így cselekedni, és a halálból is feltámaszt, hogy bevigyen téged az ígéret földjére? Hiszed-e, hogy nincs olyan elrontott életút, amelyből Isten ne tudná felemelni és megszabadítani azt, aki rá meri bízni életét, minden vétkével, nyomorúságával és terhével együtt?

Milyen jó, hogy Isten haragja úgy aránylik kegyelméhez, mint három az ezerhez! Ez az ő igazi arca, s ezt már a *Tízparancsolatban* kijelentette, és az *Újszövetségben* véghez vitte, megpecsételte.

Isten hűséges marad kijelentéséhez.

Isten sokféleképpen szól hozzánk, legteljesebben Jézus Krisztus által. Aki meg akarja ismerni az igaz, élő Istent, annak Jézust kell megismernie. Őt kell hallgatnia, követnie. Amit Isten Jézus személyében, történetében kijelentett, az örökre érvényes marad. Ő hűséges marad ígéreteihez. Erre megesküdött – mondja a próféta. Bűnbocsátó szeretetét, amelyet Jézus Krisztusban megpecsételt, nem fogja visszavonni.

Ez a mi reménységünk. Bármi történjen velünk, Krisztus szeretetéből semmi és senki sem szakíthat ki minket: sem magasság, sem mélység, sem hatalom, sem gyengeség, sem jólét, sem járvány, sem betegség, sem halál. Ilyen Istenünk van, akit Jézus Krisztus által ismerhettünk meg.

Kicsoda olyan Isten, mint te? Bizony senki sem mérhető hozzád!

■ KOVÁCS L. ATTILA

Imádkozzunk! „Áldjad, Ielkém, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled! Ő megbocsátja minden bűnödöt, meggyógyítja betegségedet, megváltja életedet a sirtól, szeretettel és irgalommal koronáz meg. Áldjad, Ielkém, az Urat!” Ámen. (Zsolt 103,2-4.22)

POMPEO GIROLAMO BATTIONI: A TÉKOZLÓ FIÚ MEGTÉRÉSE (1773)

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (június 28.) Az *Úrra tekintek szüntelen...* Zsolt 16,8 (Lk 9,62b; Lk 15,1–3.11b–32; 1Tim 1,12–17; Zsolt 106,1–23) Sok minden elterelheti a figyelmünket. Utcai zajok, a felvillanó kijelző, az értesítések hangja, a telefoncsengés, a reklámok. Nehéz összpontosítani, nehéz meglátni a lényegét. Az elmúlt hetek alkalmat adtak a tudatos lassításra, hogy észrevegyünk apró dolgokat, megéljük különleges pillanatokat. Meglátom a gyermekek kíváncsi tekintetét, amikor egy apró bogarat figyel. Meghallom a templom harangjainak a kongását, amely imádságra hív. Megérezem a nap melengető sugarait. Mindezekben pedig rálelek az Isten teremtő csodájára, és azon kapom magam, hogy szüntelenül az Úrra tekintek, aki mindenben ott van.

Hétfő (június 29.) *Üldözöttek vagyunk, de nem elhagytak; letipornak, de el nem veszünk...* 2Kor 4,9 (Dán 6,23a; Lk 7,36–50; 1Kir 11,1–13) Lejebb már nem esik! – legyintek nagyot egy leezett tárgy után tekintve. Az életben sok mélységet élünk meg; van, amikor azt hisszük, nincs már lejjebb, de a kísértő megcáfolja ezt. Olyan mélységeket élünk meg, amelyekből egyedül már nem találunk kiutat, elhagyottak és elveszettnek érezzük magunkat. Isten azonban ránk tekint, újra és újra segítő kezet nyújt, felemel, kihúzza a mélyből. Minden sötétség szertefoszlik, és átölel a világosság Ura. „...Isten őriz híven... / Ő hű lesz, bármit hozzon a jövő.” (EÉ 355,1) Ez a biztatás kísérjen minket életünk minden napján!

Kedd (június 30.) *Semmiért se aggódjatok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt...* Fil 4,6 (Zsolt 27,8; Bír 10,6–16; 1Kir 11,26–43) Félelem és aggodalom környékez meg minket, ha a jövőbe tekintünk, mert nem tudjuk, mit hoz. De nem kell ennek így lennie! Vegyük le a borúlátó szemüveget! Az élet útját nem kell egyedül végigjárni, hanem társra lelünk Istenben, aki kísér, támogat, segít minket, és ha szükségét szenvedünk, akkor is számíthatunk rá. Álljunk meg előtte őszinte szívvel, és bátran mondjuk el neki az aggodalmainkat, a félelmeinket, a kéréseinket, mert ő meghallgat és felkarol. S ha mégis elér a veszély, nála oltalmat találunk.

Szerda (július 1.) *El tud-e rejtőzni valaki olyan helyre, ahol nem látom? – így szól az Úr. Nem én töltöm-e be az eget és a földet? – így szól az Úr. Jer 23,24 (1Kor 8,3; Mik 7,7–9.18–20; 1Kir 12,1–19) Ádám, Éva és Jónás példája is azt mutatja, hogy nem lehet elrejtőzni Isten elől, mert ő valóban betölti az eget és a földet, mindenütt ott van. Nem érdemes próbálkozni, taktikázni,*

nem lehet kitérni előle. De miért is akarnánk így cselekedni? Miért menekülünk az elől, aki szeret minket? Miért utasítanak el? Hiszen Isten jelenléte felüdít, ígéje reményt ad, Szentlekle által megerősödünk, és Fiában örök életet nyerhetünk. Életünk megtelik áldásokkal, és mi magunk is áldássá válhatunk sokak számára.

Csütörtök (július 2.) *Ó, Urunk, mi Urunk! Mily felséges a te neved az egész földön...* Zsolt 8,2 (Lk 1,49; Mt 18,15–20; 1Kir 12,20–32) Hittantáborokban, ifjúsági bibliaórákon, családi istentiszteleteken rendszeresen énekeltük: „Minden, mi él, csak téged hirdet, / Minden dicsér, mert mind a műved. / Azzal, hogy él, ezt zengi néked: / Dicsérlek én, dicsérlek téged!” (Új ének, 191) A világmindenség Istent tükrözi vissza, és a zsoltárossal együtt rácsodálkozhatunk Isten mindenhatóságára. Zengjük, hirdessük mi is az Úr szent nevét, bármerre járunk is. Legyünk élő tanítványai, dicsérjük őt életünk minden napján!

Péntek (július 3.) *Az ő parancsolata pedig az, hogy higgyünk az ő Fia, Jézus Krisztus nevében, és szeressük egymást...* 1Jn 2,23 (Zsolt 119,73; Gal 3,6–14; 1Kir 12,33–13,10) Egy piciny gyermek született ebbe a világba, aki elhozta Isten biztató üzenetét. Aki halálával és feltámadásával pecsételte le mindörökké a mindenható Isten végzését: hogy ő szeret, megbocsát, gondja van ránk. Még a hajunk szálai is számon vannak tartva nála. Ő szeret, és Jézusban önmagát adta értünk – hogy benne bízva kijöhessünk a sötétségből a világosságra. Az Úr Jézus végezze el szívünkben, hogy ő kerüljön az első helyre! Az ő hűséges szeretete formálja át a mi szívünket is, hogy megteljünk szeretettel, békességgel egymás iránt, és képesek legyünk megtartani parancsolatát: „Szeresd felebarátodat, mint magadat.” (Mk 12,31)

Szombat (július 4.) *Így szól az Úr: Hozzátok fordulok, megszaportalak és megsokasítalak benneteket, és fenntartom veletek szövetségemet.* 3Móz 26,9 (2Kor 1,20; Jón 3,1–10; 1Kir 13,11–34) Sokszor elbizonytalanodunk, kételkedni kezdünk, de Isten nem rest újra megerősíteni a korábban tett ígését. Biztosít minket arról, hogy mindig velünk lesz, hogy közel érezhetjük magunkhoz. És ez jó! Isten közelsége a boldogságunk. Isten közelségében, gondoskodó szeretetét megélve mindenre más szemmel tudunk tekinteni. Átértékelődnek a körülmények, az emberek. A terhek elvesztik súlyukat, a problémák megoldásra lelnak. Megjelenik a szívárványív, amely emlékeztet az örök szövetségre Isten és ember között.

■ ARATÓ ESZTER

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközelen vagyunk

A KötőSzó blogot lutheránusok
– újságírók, lelkészek, teológusok és civilek – írják:
nem csak evangélikusoknak.

KÖTŐSZÓ

A világ lutheránus szemmel

cikkek

videók

podcastok

egyházi
aktualitások

kultúra

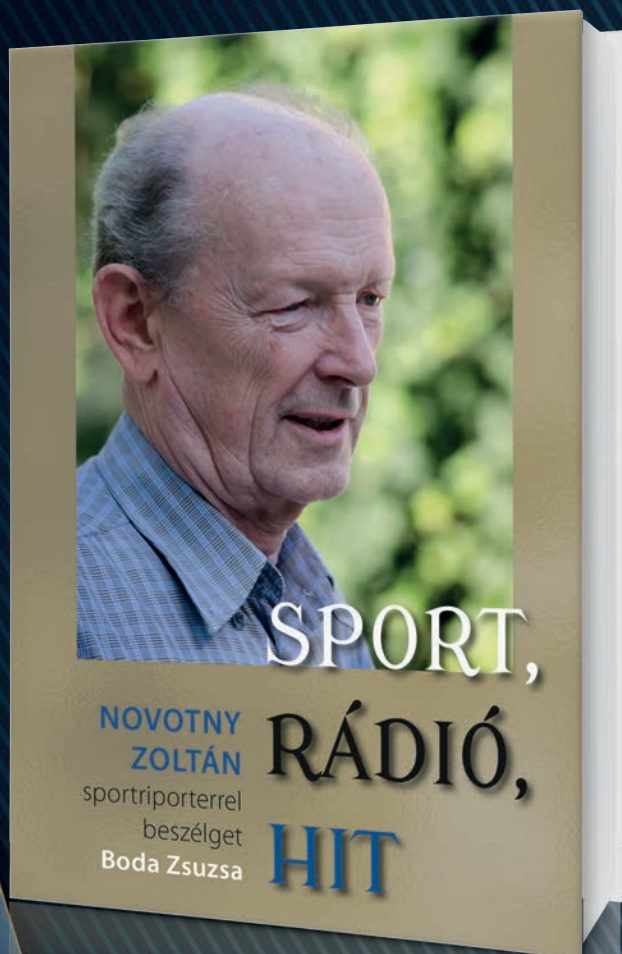
teológiai
témák

társadalmi
kérdések

kotoszo.blog.hu

KÖNYVBEMUTATÓ

A Luther Kiadó mindenkit szeretettel hív

a **Sport,**
rádió, hit
című interjúkötet
bemutatójára.

Novotny Zoltánnal és
Boda Zsuzsával,
a kötet szerzőjével
Gáncs Péter
nyugalmazott püspök
beszélget.

Időpont:

június 30., kedd, 11 óra

Helyszín:

Deák téri evangélikus templom

(Budapest V. kerület, Deák tér 4.)

